

(1) VLADA CRNE GORE

(KAO KONCEDENT)

(2) [●]

(KAO KONCESIONAR)

I

(3) [●]

[●]

[●]

(KAO SPONZORI)

UGOVOR O KONCESIJI

u vezi sa

AERODROMIMA

PODGORICA I TIVAT

STROGO POVJERLJIVO

[Generalna napomena: ovo je nacrt ugovor o koncesiji koji je predmet daljih pravnih analiza.]

SADRŽAJ

DIO I - OPŠTI DIO	2
1. DEFINICIJE I TUMAČENJE	2
2. PRETHODNI USLOVI, INICIJALNI TRANSFER I TRAJANJE.....	23
3. OPŠTA JEMSTVA SPONZORA I KONCESIONARA.....	28
4. SAGLASNOST - SARADNJA	29
5. NEZAVISNI NADZORNI ORGAN.....	29
DIO II – VLASNIŠTVO, AERODROMSKE LOKACIJE I PRETHODNE STUDIJE PROCJENE	30
6. VLASNIŠTVO	30
7. OBAVEZE KONCESIONARA U VEZI SA AERODROMSKIM LOKACIJAMA - PRIHVATANJE AERODROMSKIH LOKACIJA	30
8. OBAVEZA KONCEDENTA U VEZI SA AERODROMSKIM LOKACIJAMA	31
9. OTKRIĆA.....	31
10. SLUČAJEVI ZAGAĐENJA	31
11. PRETHODNE STUDIJE PROCENE.....	32
DIO III - UPRAVLJANJE I RAD AERODROMA	33
12. DAVANJE KONCESIJE.....	33
13. UPRAVLJANJE AERODROMSKIM POSLOVANJEM	33
14. ODRŽAVANJE IMOVINE DATE POD KONCESIJU	34
15. ZALIHE	34
16. OBEZBJEĐENJE.....	34
17. OGRANIČENJE AKTIVNOSTI	35
18. REZERVISANE AKTIVNOSTI.....	35
19. KRITERIJUMI UČINKA I NIVOI USLUGA	37
20. NADZOR	40
21. EKOLOŠKE I DRUŠTVENE OBAVEZE.....	46
22. OSIGURANJE.....	53
23. PODUGOVARANJE.....	53
24. ZAPOSLENI.....	56
25. KRITERIJUMI UČINKA - UGOVORNA KAZNA ZA SLUČAJ POVREDE KRITERIJUMA UČINKA.....	57
DIO IV - RADOVI	59
26. RADOVI	59
DIO V - PRAĆENJE TEHNOLOŠKOG RAZVOJA I IZMJENA	64
27. PRAĆENJE TEHNOLOŠKOG RAZVOJA.....	64
28. IZMJENA	64

DIO VI - FINANSIJSKA PITANJA.....	66
29. PRIHODI OD AERODROMA.....	66
30. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI.....	66
31. NAKNADA ZA RAZVOJ PROJEKTA.....	68
32. POREZI, TROŠKOVI I PLAĆANJA.....	68
33. REFINANSIRANJE	69
DIO VII - VIŠA SILA - BITAN NEGATIVAN DRŽAVNI POSTUPAK - IZMJENA ZAKONA	70
34. SLUČAJ VIŠE SILE	70
36. KVALIFIKOVANA IZMJENA ZAKONA	75
DIO VIII - TRAJANJE, RASKID I PLAĆANJA PRILIKOM RASKIDA.....	77
37. TRAJANJE I ISTEK KONCESIJE.....	77
38. SLUČAJEVI NEIZVRŠENJA OBAVEZA	77
39. RASKID U VEZI SA SLUČAJEM NEIZVRŠENJA OBAVEZA	78
40. PRAVA INTERVENISANJA KONCEDENTA	79
41. PRIJEVREMENI RASKID	80
DIO IX - PREDAJA	82
42. ODRŽAVANJE KONCESIJE	82
43. PREDAJA NAKON OČEKIVANOG ISTEKA PERIODA TRAJANJA KONCESIJE	83
44. PREDAJA NAKON PRIJEVREMENOG RASKIDA UGOVORA O KONCESIJI....	87
45. OBEZBJEĐENJE ZA RADOVE PRILIKOM PREDAJE	88
46. POVEZANE OBAVEZE	89
47. POVRATNI PRENOS IMOVINE DATE POD KONCESIJU.....	89
DIO X - IZJAVE I GARANCIJE	90
48. GARANCIJE KOJE DAJE KONCESIONAR.....	90
DIO XI - ODNOSI SA TREĆIM LICIMA.....	92
49. ISKLUČENJE ODGOVORNOSTI I OBEŠTEĆENJE	92
DIO XII - ZAKON I RJEŠAVANJE SPOROVA.....	94
50. PROCEDURE ZA RJEŠAVANJE SPOROVA.....	94
51. MJERODAVNO PRAVO I NADLEŽNOST	95
DIO XIII - OPŠTE ODREDBE.....	96
52. OBAVJEŠTENJA.....	96
53. CJELOVITOST UGOVORA - SUKOBLJENE ODREDBE	96
54. ODRICANJE	96
55. IZMJENA	97
56. USTUPANJE	97

57.	POVJERLJIVOST	97
58.	JEZIK	98
59.	DODATNA UVJERAVANJA	98
60.	NEVAŽENJE.....	98
61.	BROJ PRIMJERAKA.....	98
62.	ZATEZNA KAMATA	98
63.	POREZ NA DODATU VRIJEDNOST	99
64.	KOMPENZACIJA	99
65.	BEZ ORTAČKOG ODNOSA ILI ZAJEDNIČKOG ULAGANJA	99
66.	NASTAVAK VAŽENJA	99

LISTA PRILOGA

PRILOG 1. PRETHODNI USLOVI.....	100
PRILOG 2. INICIJALNI PRENOS SREDSTAVA I OBAVEZA	103
PRILOG 3. OPIS POSLOVA UKLJUČENIH U INICIJALNU EKOLOŠKU OCJENU LOKACIJE.....	104
PRILOG 4. AERODROMSKE USLUGE	105
PRILOG 5. AERODROMSKI FORUM.....	107
PRILOG 6. EVIDENCIJA O KONCESIJI.....	108
PRILOG 7. STANDARDI UGOVARANJA.....	111
PRILOG 8. OSIGURANJE.....	112
PRILOG 9. POVRATNI PRENOS IMOVINE	113
PRILOG 10. PLAĆANJA PRILIKOM RASKIDA.....	123
PRILOG 11. PLAN AERODROMSKIH LOKACIJA.....	128
PRILOG 12. RADOVI I TEHNIČKE SPECIFIKACIJE.....	129
PRILOG 13. KRITERIJUMI UČINKA	130
PRILOG 14. PROGRAM ODRŽAVANJA.....	131
PRILOG 15. LISTA SAGLASNOSTI	132
PRILOG 16. REZERVISANE AKTIVNOSTI IMOVINA, OLAKŠICE I USLOVI U POGLEDU MINIMALNOG PROSTORA.....	133
PRILOG 17. NEZAVISNI NADZORNI ORGAN / EKSPERT / LFS INŽENJER /KONSULTANT ZA EKOLOŠKA PITANJA	134
PRILOG 18. POSTUPAK TESTIRANJA.....	141
PRILOG 19. CRNOGORSKI ZAPOSLENI	142
PRILOG 20. KLJUČNI PRINCIPI DIREKTNIH UGOVORA SA FINANSIJERIMA.....	143
PRILOG 21. AERONAUTIČKI PRIHOD	145

PRILOG 22. PREDMET PRETHODNIH STUDIJA PROCJENE.....	146
--	------------

OVAJ UGOVOR O KONCESIJI zaključen je dana [●] 2018. godine

IZMEĐU:

- (1) **Vlade Crne Gore**, koju zastupa [●] („**Koncedent**“); i
- (2) [[*unijeti ime društva*], društva koje je osnovano po zakonima Crne Gore, sa registrovanim sjedištem na adresi [*unijeti adresu društva*] („**Koncesionar**“);
- (3) [[*unijeti ime društva*], društva koje je osnovano po zakonima [•] sa registrovanim sjedištem na adresi [*unijeti adresu društva*] („[•]“);
- (4) [[*unijeti ime društva*], društva koje je osnovano po zakonima [•] sa registrovanim sjedištem na adresi [*unijeti adresu društva*] („[•]“);
- (5) [[*unijeti ime društva*], društva koje je osnovano po zakonima [•] sa registrovanim sjedištem na adresi [*unijeti adresu društva*] („[•]“);

[•], [•] i [•] će se u daljem tekstu pojedinačno označavati kao „**Sponzor**“ i zajednički „**Sponzori**“.

PREAMBULA:

- (A) Aerodromi Podgorica i Tivat (zajednički, „**Aerodromi**“) su glavni međunarodni aerodromi u Crnoj Gori, i kao takvi predstavljaju ključnu imovinu od strateškog značaja. Sa datumom ovog Ugovora, Aerodromi Crne Gore, akcionarsko društvo koje je osnovano kako bi upravljalo Aerodromima, upravlja Aerodromima. Društvo Aerodromi Crne Gore ima važeću licencu za upravljanje Aerodromima koju je izdala Agencija za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore.
- (B) Dana [*unijeti datum*], Koncedent je usvojio zakon o koncesiji na osnovu kojeg je Ministarstvo u ime Koncedenta objavilo poziv za dostavljanje ponuda za dvostepeni tenderski postupak, i u odgovoru na isti je [*unijeti broj konzorcijuma i pojedinačnih ponuđača koji su podnijeli ponude*] ponuđača podnijelo ponude za dugoročnu koncesiju za modernizaciju, proširenje kapaciteta, upravljanje, održavanje i finansiranje Aerodroma (u daljem tekstu „**Tender**“).
- (C) Nakon ocjene Tendera, Sponzori su odabrani kao najpovoljniji ponuđač na osnovu odluke o dodjeli koncesije koju je usvojio Koncedent [*specifikacija odluke će biti dodata*] („**Najpovoljniji ponuđač**“).
- (D) Nakon izbora Najpovoljnijeg ponuđača, Koncedent je finalizovao odredbe i uslove ovog ugovora o koncesiji sa Najpovoljnijim ponuđačem, po kojima će Najpovoljniji ponuđač osnovati Koncesionara kao pravno lice čija je namjena da izvršava radove i pruža usluge koje su uopšteno opisane gore, i detaljnije u ovom ugovoru („Ugovor o koncesiji“). Svrha ovog ugovora o koncesiji je, između ostalog, prenošenje koncesionaru planiranu modernizaciju i proširenje objekata na aerodromima i poboljšanje efikasnosti poslovanja.
- (E) U skladu sa navedenim, Najpovoljniji ponuđač je osnovao Koncesionara, i Koncedent, Sponzori i Koncesionar su zaključili ovaj Ugovor o koncesiji.

DOGOVORENO JE KAKO SLIJEDI:

DIO I - OPŠTI DIO

1. DEFINICIJE I TUMAČENJE

1.1 Definicije

U ovom Ugovoru o koncesiji (uključujući uvodni dio), osim ako kontekst nalaže drugačije:

„Odustajanje” označava (a) u vezi sa Inicijalnim periodom rada, da Koncesionar više ne izvršava svoje bitne obaveze, ili ne organizuje njihovo izvršenje, po ovom Ugovoru o koncesiji u periodu dužem od jednog (1) mjeseca, i ne pokazuje Koncedentu da će Radovi biti izvršeni zaključno sa Planiranim datumom završetka Radova; i (b) tokom Perioda rada, da Koncesionar uporno ne izvršava svoje obaveze po ovom Ugovoru o koncesiji na način koji ukazuje Koncedentu na namjeru odricanja od ovog Ugovora o koncesiji.

„Naknade za pristup” označava naknade za usluge i aktivnosti koje su komercijalne prirode, ali koje imaju uticaja na Avio prevoznike, i shodno tome, na ukupne putne troškove. Sledeće minimalne naknade će se naplaćivati u vezi sa ugovorima koje Koncesionar zaključi nakon Datuma početka:

- a) u vezi sa uslugama snabdijevanja vazduhoplova gorivom, naknada od [•] (Indeksirano) po galonu isporučenog goriva;
- b) u vezi sa Uslugama prihvata i otpremanja vazduhoplova, naknada koja predstavlja fiksnu vrijednost po ICAO šifri za vazduhoplove kako je dolje navedeno po povratnom letu (za dolaske i odlaske pojedinačno bi trebalo naplatiti kao pedeset procenata (50%) naknade za pristup) (Indeksirano):]

ICAO šifra	Konačna predložena naknada - Naknada za pristup (u evrima)
B	[•]
C	[•]
D	[•]
E	[•]
F	[•]

[Napomena: definicija predmet daljih izmjena]

„Izveštaj” označava revidirane izveštaje pripremljene u skladu sa opšteprihvaćenim računovodstvenim standardima koji su na snazi sa vremena na vrijeme u Crnoj Gori (uključujući MSFI, kako je primjenjivo), koji se dosljedno primjenjuju, uključujući izveštaj o gotovinskim tokovima i napomene uz finansijske izveštaje, mišljenje revizora o tim izveštajima i izveštaj direktora za tu godinu.

[„Optimalni nivo usluga po ADRM IATA” odnosi se, u kontekstu 10. izdanja IATA okvira

za projektovanje i proširenje objekata terminala, i za nadzor nad postojećim objektima terminala, na „optimalni nivo usluga.“ **[Napomena: definicija predmet daljih izmjena]**

„**Aeronautički prihod**“ označava sav prihod koji proističe iz naplate naknada i drugih iznosa od strane ili u ime Koncesionara od Avio prevoznika ili Putnika u skladu sa Važećim zakonima i tarifama navedenim u **Prilogu 21** (*Aeronautički prihod*).

„**Pogođena strana**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 33.1.1(a) (*Definicija Slučaja više sile*).

„**Povezano društvo**“ bilo kog Lica označava bilo koji subjekat koji Kontrolise to lice, ili koji je pod Kontrolom tog Lica, ili bilo koji subjekat koji je pod Kontrolom bilo kog Povezanog društva tog Lica.

„**Usluge kontrole letenja**“ označava usluge koje pružaju Državni organi u vezi sa kontrolom letenja na Aerodromima i u vazдушnom prostoru Crne Gore u skladu sa Primjenjivim zakonima, uključujući bez ograničenja, sve usluge koje su potrebne za pospješenje i održavanje redovnog toka vazdušnog saobraćaja, i za izbjegavanje nezgoda između vazduhoplova, ili prepreka u vazduhu ili u operativnoj površini Aerodroma, za davanje informacija o letu, savjetodavnih usluga o vazdušnom saobraćaju, usluga oblasne kontrole, usluga prilazne kontrole, usluga zemaljske kontrole i meteoroloških usluga, kao i usluga upravljanja bezbjednošću.

„**Avio prevoznik**“ označava bilo koje Lice koje je odgovorno za prevoz Putnika, pošte ili tereta (uključujući živi teret) vazdušnim putem sa Aerodroma ili na Aerodrome.

„**Aerodromi Crne Gore**“ označava akcionarsko društvo Aerodromi Crne Gore (na crnogorskom jeziku „*akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ Podgorica*“), sa registarskim brojem: 40009414, poreski identifikacioni broj: 02305623.

„**Aerodromi**“ označava aerodrome i sve povezane objekte koji se nalaze na Aerodromskim lokacijama i koji su trenutno poznati kao Aerodrom Podgorica i Aerodrom Tivat, i koji se sastoje od zemljišta, zgrada i objekata na Aerodromskim lokacijama.

„**Aerodromsko poslovanje**“ označava poslovanje vezano za rad, razvoj, projektovanje, izgradnju, poboljšanje, finansiranje, upravljanje, rad i održavanje Aerodroma na Aerodromskim lokacijama i uključujući pružanje Aerodromskih usluga.

„**Aerodromski plan za hitne situacije**“ označava plan koji će Koncesionar primijeniti u Hitnoj situaciji, u kojem su detaljno opisane procedure, obaveze i odgovornosti za primjenu usluga za hitne situacije, uključujući bez ograničenja korišćenje vatrogasnih brigada i usluga traženja i spasavanja kao i medicinske usluge u hitnim situacijama.

„**Aerodromski forum**“ označava forum za konsultacije formiran u skladu sa članom 19.10 (*Aerodromski forum*) i detaljnije opisan u **Prilogu 5** (*Aerodromski forum*).

„**Aerodromski sistem upravljanja bezbjednošću**“ označava sistem koji je osmislio Koncesionar u cilju efikasnog upravljanja bezbjednošću na Aerodromskim lokacijama, što uključuje Aerodromski plan za hitne situacije, i koji najmanje:

- (i) identifikuje bezbjednosne opasnosti;
- (ii) obezbjeđuje sprovođenje korektivnih mjera koje su potrebne za održavanje

dogovorenog nivoa bezbjednosti;

(iii) obezbjeđuje kontinuirani nadzor i redovnu procjenu nivoa bezbjednosti;

(iv) za cilj ima kontinuirano poboljšanje ukupnih rezultata sistema upravljanja bezbjednošću; i

(v) uključuje bezbjednosne organizacione strukture, odgovornosti i politike i procedure u pogledu bezbjednosti.

„**Aerodromske usluge**“ označava usluge u vezi sa Aerodromima i njihovim radom i upravljanjem kako je navedeno u **Prilogu 4** (*Aerodromske usluge*), ali ne uključujući Rezervisane aktivnosti.

„**Aerodromske lokacije**“ označava lokacije Aerodroma koje su oivičene crvenom bojom na planu koji je ovdje priložen kao **Prilog 11** (*Plan Aerodromskih lokacija*).

„**Godišnja koncesiona naknada**“ označava ukupnu Koncesionu naknadu koju plaća Koncesionar za jednu Godinu koncesije.

„**Potvrda o Godišnjoj koncesionoj naknadi**“ označava potvrdu pripremljenu u skladu sa članom 19.5 (*Potvrda o Godišnjoj koncesionoj naknadi*).

„**Otkrića**“ označava sve fosile, predmete od vrijednosti ili antikvitete i objekte ili druge ostatke ili svari od posebnog geološkog, historijskog ili arheološkog interesa, ili koji imaju umjetničku, historijsku ili novčanu vrijednost u skladu sa Primjenjivim zakonom, i koji su otkriveni na Aerodromskim lokacijama ili u toku Projekta.

„**Primjenjivi zakoni**“ označava zakone i podzakonske akte Crne Gore sa vremena na vrijeme, i sve druge zakone, propise, podzakonske akte, standarde, uslove i naloge (uključujući radi izbjegavanja sumnje u pogledu zaštite ili očuvanja Životne sredine, zdravlja ljudi i aspekata vezanih za radne odnose), nacionalne ili internacionalne, koji su sa vremena na vrijeme obavezujući za Koncedenta, operatera ili upravnika Aerodroma.

„**ASTM smjernice**“ označava sledeće međunarodne standardne prakse koje je objavilo Američko udruženje za testiranje i materijale:

(a) ASTM E1527 - 13 „Standardna praksa za ocjenu ekološke lokacije: Faza I procesa ekološke ocjene lokacije ili ekvivalentni postupak“

(b) ASTM E1903 - 11 „Standardna praksa za ekološku ocjenu lokacije: Faza II procesa ekološke ocjene lokacije ili ekvivalentni postupak”; i

(c) ASTM E2081 - 00 (2015) „Standardni vodič za korektivne postupke zasnovane na riziku”.

„**IRR sopstvenog kapitala iz osnovnog slučaja**“ označava [unijeti procenat naveden u *Finansijskom modelu koji je podniet sa ponudom Najpovoljnijeg ponuđača*] %.

„**Aerodrom Berane**“ označava aerodrom i sve povezane objekte koji se nalaze na aerodromskim lokacijama u Beranama i koji je trenutno poznat kao aerodrom Berane i koji obuhvata cijelokupno zemljište, nepokretnosti i objekte.

„**Radni dan**“ označava bilo koji dan kada su komercijalne banke redovno otvorene za poslovanje u Crnoj Gori, ne uključujući bilo koji dan koji je u Crnoj Gori državni, bankarski ili drugi praznik predviđen zakonom, ili subota ili nedjelja.

„**Kapitalni trošak**“ označava bilo koji trošak koji se tretira kao kapitalni trošak u skladu sa opšteprihvaćenim računovodstvenim principima u Crnoj Gori sa vremena na vrijeme.

„**Usluge upravljanja teretom**“ označava usluge pružene u vezi sa upravljanjem teretom na Aerodromima.

„**Izmjena zakona**“ označava donošenje bilo kog novog Primjenjivog zakona (osim Primjenjivih zakona koji su objavljeni prije Datuma zaključenja), ukidanje, izmjene ili ponovno donošenje bilo kog postojećeg Primjenjivog zakona ili izmjene u tumačenju ili primjeni bilo kog Primjenjivog zakona, ali ne uključujući:

- (a) bilo koju izmjenu u tumačenju Primjenjivih zakona od strane nadležnog suda;
- (b) izvršenje ili korišćenje od strane bilo kog Državnog organa bilo koje funkcije ili diskrecionog prava u skladu sa bilo kojom od njihovih funkcija po Primjenjivim zakonima; i
- (c) bilo koju izmjenu u Primjenjivim zakonima ili novi Primjenjivi zakon u cilju postupanja u skladu sa bilo kojim međunarodnim obavezama Koncedenta vezanim za aerodromske poslove i/ili vazdušni saobraćaj, uključujući Čikašku konvenciju ili bilo koji aneks uz istu, i bilo koji Međunarodni ugovor o uslugama vazdušnog saobraćaja,

u svakom slučaju, koji se odigraju nakon Datuma zaključenja.

„**Čikaška konvencija**“ označava Konvenciju o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu iz 1944. godine.

„**Sredstvo obezbjeđenja za Zatvaranje**“ označava obezbjeđenje koje izda banka u korist Koncedenta u vezi sa obavezama Koncesionara tokom Međuperioda, koje Koncesionar dostavlja Koncedentu u dogovorenoj formi, u skladu sa odredbama člana 29.1 (*Sredstvo obezbjeđenja za Zatvaranje*).

„**Datum početka**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 2.3.1 (*Prenos i Datum početka*).

„**Sredstvo obezbjeđenja za izvršenje**“ označava garanciju za dobro izvršenje posla koju izda banka u korist Koncedenta u pogledu obaveza Koncesionara da izvrši Radove, koju će Koncesionar dostaviti Koncedentu u dogovorenoj formi, u skladu sa uslovima iz člana 29.1 (*Sredstvo obezbjeđenja za Zatvaranje*).

„**Koncesionar**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u Preambuli.

„**Ugovor o koncesiji**“ označava ovaj ugovor (uključujući Priloge), uz izmjene, dopune i varijacije unijete sa vremena na vrijeme.

„**Imovina data pod koncesiju**“ označava u relevantnom momentu, Pokretnu imovinu i Nepokretnu imovinu na Aerodromskim lokacijama.

„**Koncesioni dokumenti**“ označava ovaj Ugovor o koncesiji i Projektne ugovore.

„**Zaposleni na koncesiji**“ označava bilo koje Lice (uključujući zaposlene Koncesionara sa vremena na vrijeme, zajedno sa bilo kojim Licem koje zapošljavaju Povezana društva Koncesionara), čiji ugovor o radu bi bio prenijet na Koncedenta ili Sledbenika Koncesionara nakon isteka ili prijevremenog raskida Perioda trajanja koncesije, u skladu sa bilo kojim Primjenjivim zakonom.

„**Koncesiona naknada**“ označava iznos jednak [*unijeti procenat iz Ponude*] procenata (%) Bruto prihoda koju plaća Koncesionar u skladu sa članom 28.2.1 (*Koncesiona naknada*).

„**Period trajanja koncesije**“ označava period koji počinje na Datum početka i, osim ako bude prijevremeno prekinut po ovom Ugovoru o koncesiji, koji ističe na [dvadeset petu (25.) – tridesetu (30.)] godišnjicu, osim ako bude produžen u skladu sa članom 2.4 (*Trajanje*).

„**Godina koncesije**“ označava svaki od narednih perioda u okviru Perioda trajanja koncesije:

- (a) period od Datuma početka do 31. decembra [•] [*ažurirati ako se Datum početka odigra nakon ovog datuma*] (koji će biti prva „Godina koncesije“);
- (b) period od dvanaest mjeseci koji počinje 1. januara [•] [*ažurirati ako se Datum početka odigra nakon ovog datuma*], i svaki naredni period od dvanaest mjeseci koji počinje na dan nakon kraja jedne Godine koncesije; i
- (c) period koji počinje na dan nakon posljednjeg dana posljednje Godine koncesije koja prethodi kraju Perioda trajanja koncesije i koji se završava na datum kraja Perioda trajanja koncesije.

„**Slučaj neizvršenja obaveza Koncesionara**“ ima značenje koje je ovom terminu dato u članu 37 (*Slučajevi neizvršenja obaveza*).

„**Zastupnik Koncesionara**“ označava Lice o kojem je Koncedent obaviješten, koje nastupa kao agent ili zastupnik Koncesionara.

„**Prethodni uslovi**“ označava prethodne uslove navedene u Djelovima 1 do 3 (uključujući i te dijelove) **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*).

„**Povjerljive informacije**“ ima značenje koje je ovom terminu dato u članu 56.1 (*Povjerljivost*).

„**Sukobljeni ekološki standard**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 20.8.1 (*Uslovi u pogledu Sukobljenih ekoloških standarda*).

„**Povezano lice**“ označava:

- (a) u vezi sa Koncesionarom:
 - (i) bilo kog Člana Koncesionara ili drugog davaoca ili vlasnika podređenih zajmova ili kapitalnih doprinosa u korist Koncesionara ili nekog Povezanog društva Koncesionara, ili bilo koje Povezano društvo tog člana ili davaoca; ili
 - (ii) bilo kog Sponzora ili bilo koje Povezano društvo nekog Sponzora; ili
 - (iii) bilo koje Povezano društvo ili direktora Koncesionara; ili

- (iv) bilo koje Lice u kojem jedan ili više Koncesionara, Član, Sponzor ili bilo koje Povezano društvo Koncesionara, Člana, Sponzora ili bilo kog drugog lica koje spada u opis iz stava (a) gore, ima bilo koji direktni ili indirektni interes ili vezu (bez obzira da li su taj interes ili veza finansijske, ekonomske ili druge prirode), a indirektno uključuje (bez ograničenja) preko lanca jednog ili više Lica ili interesa; i
- (b) u vezi sa nekim Avio prevoznikom:
 - (i) bilo kog člana u tom Avio prevozniku ili bilo kog davaoca ili Koncedenta bilo kog podređenog zajma za tog Avio prevoznika ili bilo koje Povezano društvo tog člana ili davaoca ili Koncedenta; ili
 - (ii) bilo koje Povezano društvo ili direktora tog Avio prevoznika;

pri čemu se Koncedent neće tumačiti kao Povezano lice Koncesionara ili Avio prevoznika.

„**Saglasnost**“ označava bilo koje odobrenje, saglasnost, licencu, dozvolu ili drugo ovlašćenje bilo koje vrste koje zahtjeva bilo koji Državni organ po Primjenjivom zakonu u vezi sa izvršenjem Koncesionih dokumenata, bilo koju dozvolu za planiranje koju dostavi Državni organ, i bilo koju građevinsku dozvolu i ekološku dozvolu, uključujući dozvole navedene u **Prilogu 15** (*Lista saglasnosti*).

„**Ugovor o građenju**“ označava bilo koji ugovor koji zaključi Koncesionar sa vremena na vrijeme, i koji odobri Koncedent, po kojem Koncesionar podugovara projektovanje i/ili izvršenje bilo kojih Radova.

„**Izvođač radova po Ugovoru o građenju**“ označava bilo kog izvođača radova kojeg angažuje Koncesionar po relevantnom Ugovoru o građenju.

„**Period trajanja izgradnje**“ označava period koji počinje na Datum početka i završava se na datum izdavanja Potvrde o završetku radova u skladu sa članom 25.6 (*Potvrda o završetku Radova*).

„**Koncedent**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u Preambuli.

„**Slučaj neizvršenja obaveza Koncedenta**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 37.2 (*Slučajevi neizvršenja obaveza Koncedenta*).

„**Zastupnik Koncedenta**“ označava pravnog zastupnika Koncedenta ili bilo koje drugo Lice određeno sa vremena na vrijeme od strane pravnog zastupnika i, u bilo kom slučaju, o kojem je Koncesionar obaviješten, koje će obavljati dužnosti zastupnika Koncedenta za potrebe ovog Ugovora o koncesiji.

„**Pravo intervenisanja Koncedenta**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 39.1 (*Prava intervenisanja Koncedenta*).

„**Standardi ugovaranja**“ označava standarde kojima se uređuju (a) komercijalni uslovi ugovora, zakupa ili slični ugovori ili aranžmani koje zaključi Koncesionar sa Povezanim društvom ili trećim licima, uključujući Podizvođače radova, u pogledu Aerodroma i (b) izbor trećih lica koja su strane u bilo kom ugovoru, zakupu ili sličnom ugovoru ili aranžmanu zaključenom od strane Koncesionara u pogledu Aerodroma, kako je navedeno u **Prilogu 7** (*Standardi ugovaranja*).

„**Izvođač radova**“ označava Izvođača radova po Ugovoru o građenju i [Operatera Člana].

„**Kontrola**“ označava (i) ovlašćenje za izbor većine odbora direktora (ili drugog sličnog organa) ili za drugo upravljanje rukovođenjem i politikama nekog Lica, neposredno ili posredno, putem vlasništva na hartijama od vrijednosti, ugovora ili drugo; i/ili (ii) posjedovanje većinskog prava na dividende u vezi sa nekim Licem (a „**Kontrolisan**“ će se tumačiti shodno tome).

„**Datum ispunjenja Prethodnih uslova**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 2.1.5 (*Prethodni uslovi*).

„**Slučaj neizvršenja obaveza koji se može otkloniti**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 38.2.2 (*Period otklanjanja nedostataka - Ublažavanje*).

„**Period otklanjanja nedostataka**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 38.2.1 (*Period otklanjanja nedostataka - Ublažavanje*).

„**Zatezna kamatna stopa**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 61 (*Zatezna kamata*).

„**Obavještenje o neizvršenju obaveza**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 38.1.1 (*Obavještenje*).

„**Parametri dimenzioniranja**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 18.6.1(a) (*Proširenja*).

„**Nedostatak dimenzioniranja**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 18.6.1 (*Proširenja*).

„**Diskriminatorna Izmjena zakona**“ označava Izmjenu zakona, čiji uslovi se izričito primjenjuju na:

- (a) Projekat, i ne na slične projekte vezane za koncesiju za infrastrukturu;
- (b) Koncesionara, a ne na druga Lica; i/ili
- (c) privatnog partnera koncesija a ne na druga Lica.

„**Spor**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 49.1.1 (*Mirno rješavanje spora*).

„**Raspodjela**“ označava bilo koje, novčane ili nenovčane:

- (a) raspodjele dividendi ili drugu raspodjelu u vezi sa osnovnim kapitalom;
- (b) smanjenje kapitala Koncesionara, otkup ili kupovinu udjela ili drugu reorganizaciju ili varijaciju u osnovnom kapitalu Koncesionara;
- (c) plaćanje po bilo kojem ugovoru o podređenom finansiranju (glavnice, kamate, naknada, nameta, troškova prijevremene otplate ili drugo) Članu ili jednom od njegovih Povezanih društava ili bilo kojem od Povezanih lica Koncesionara;
- (d) plaćanje, zajam, ugovorni aranžman ili prenos imovine ili prava pod uslovom (u svakom slučaju) da je da je uspostavljen nakon Finansijskog zatvaranja, i da nije bio ni

u redovnom toku poslovanja niti po razumnim komercijalnim uslovima; ili

- (e) primanje drugih koristi koje nisu primljene u redovnom toku poslovanja i pod razumnim komercijalnim uslovima.

„**EHS smjernice**“ označava ekološke, zdravstvene i bezbjednosne (i) opšte smjernice (2007.) i (ii) smjernice za aerodrome (2007.) Grupe Svjetske banke, koje se mogu naći na adresi <http://www.ifc.org/ehsguidelines>.

„**Hitna situacija**“ označava stanje, situaciju ili događaj koji su u Aerodromskom planu za hitne situacije predviđeni kao „Hitna situacija“, gdje je bezbjednost Aerodroma ugrožena ili je vjerovatno da će se desiti ili se desila neka tjelesna povreda, smrt ili šteta na imovini u okviru Aerodromskih lokacija.

„**Plan za transfer zaposlenih**“ označava plan za transfer zaposlenih koji će Koncesionar pripremiti prije Datuma početka u skladu sa članom 2.2 (*Inicijalni plan za transfer zaposlenih i Plan za transfer zaposlenih*).

„**Teret**“ označava bilo koju hipoteku, teret, pravo prolaza, zalogu ili drugi preferencijalni aranžman sa sličnim efektom, osim zadržavanja vlasništva u redovnom toku poslovanja ili koje nastane primjenom zakona u redovnom toku poslovanja, a „**Opteretiti**“ će se tumačiti shodno tome.

„**Plan proširenja**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 18.6.3 (*Proširenja*).

„**Radovi na proširenju**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 18.6.3(b) (*Proširenja*).

„**Program Radova na proširenju**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 18.6.3(c) (*Proširenja*).

„**Životna sredina**“ označava bilo koji dio životne sredine ili okruženja, uključujući vazduh (u okviru ili izvan bilo kog objekta ili iznad i ispod nivoa zemlje), vodu (iznad i ispod nivoa zemlje) i zemljište (na površini, ispod površine ili ispod vode).

„**Ocjena ekološkog i društvenog uticaja**“ označava ocjenu ekoloških i društvenih rizika i uticaja, kojom se identifikuju detaljni postupci Koncesionara u cilju ublažavanja ekoloških uticaja i rizika u vezi sa Radovima, Radovima na proširenju (ako je primjenjivo), Radovima prilikom predaje i svim drugim radovima koje će razviti Koncesionar u skladu sa Operativnim i strateškim planovima.

„**Planovi ekološkog i društvenog upravljanja i nadzora**“ ili „**ESMMP**“ označava planove u kojima se detaljno opisuju postupci koji se preporučuju kao rezultat (i) Ocjene ekološkog i društvenog uticaja, i (ii) postupka ekološke i društvene ocjene, koji su dio ESMS, uključujući planove navedene u članu 20.3.

„**Sistem ekološkog i društvenog upravljanja**“ ili „**ESMS**“ označava sistem ekološkog i društvenog upravljanja koji će uključivati planove i programe za upravljanje i nadzor ekološkim i društvenim komponentama Radova, Radova na proširenju (ako je primjenjivo), Radova prilikom predaje, bilo kojih drugih radova koje će Koncesionar razviti, i Aerodromske usluge tokom Perioda trajanja koncesije, uključujući stavke navedene u članu 20.1.

„**Izveštaji o ekološkoj i društvenoj održivosti**“ označava izvještaje o ekološkoj i društvenoj

održivosti koje će pripremiti Koncesionar u skladu sa Dijelom 7 **Priloga 6** (*Evidencija o koncesiji*), uključujući najmanje informacije navedene u Dijelu 7 **Priloga 6** (*Evidencija o koncesiji*).

„**Konsultant za ekološka pitanja**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 19.13.1 (*Revizije vezane za ekološka i društvena pitanja*).

„**Ekološka ocjena lokacije**“ označava plan za ocjenu postojanja bilo kakvog Slučaja zagađenja koji je prouzrokovan aktivnostima Koncesionara na Aerodromskim lokacijama tokom Perioda trajanja koncesije.

„**Sopstveni kapital**“ označava kapital Koncesionara koji je pripisan njegovim Članovima u vezi sa njihovim ulaganjem u Koncesionara (uključujući zaduženje za pozajmljeni novac od strane Koncesionara od Člana ili bilo kog Povezanog društva Člana koje je po svojim uslovima podređeno bilo kom zaduženju za pozajmljena novčana sredstva kojima se izložio Koncesionar po bilo kom Dokumentu o finansiranju).

„**IRR sopstvenog kapitala**“ označava projektovanu kombinovanu internu stopu povraćaja Članovima i bilo kojem od njihovih Povezanih društava tokom cjelokupnog Perioda trajanja koncesije, imajući u vidu Raspodjele izvršene i planirane da se izvrše, obračunate na nominalnoj osnovi i nakon poreza za Koncesionara, i prije poreza za Članove. IRR sopstvenog kapitala je inicijalno jednak IRR sopstvenog kapitala iz osnovnog slučaja.

„**Procjenjena izmjena Projektnih troškova**“ označava ukupni iznos svakog procjenjenog povećanja troškova izgradnje, troškova poslovanja i troškova finansiranja umanjenog za ukupni iznos svakog procjenjenog smanjenja troškova izgradnje, troškova poslovanja i troškova finansiranja, u svakom slučaju nastalih u vezi sa Radovima ili Aerodromskim uslugama.

„**EUR**“ ili „**Evro**“ označava zakonitu valutu Evropske unije i Crne Gore.

„**Slučaj neizvršenja obaveza**“ označava Slučaj neizvršenja obaveza Koncedenta ili Slučaj neizvršenja obaveza Koncesionara.

„**Datum zaključenja**“ označava datum kada sve Strane zaključe ovaj Ugovor o koncesiji.

„**Izuzeto refinansiranje**“ označava:

- (a) promjenu u oporezivanju ili promjenu u računovodstvenom tretmanu;
- (b) korišćenje prava, odricanja, saglasnosti i sličnih radnji koje se odnose na svakodnevna administrativna pitanja i pitanja nadzora, i koje su vezane za:
 - (i) povredu izjava i garancija ili jemstava;
 - (ii) kretanje novca između projektnih računa u skladu sa odredbama Dokumenta o finansiranju sa Finansijskim zatvaranjem (ili izmjenama istih uz prethodno pisano odobrenje Koncedenta);
 - (iii) zakašnjele informacije, saglasnosti ili licence ili nedavanje istih;
 - (iv) odobrenje revidiranih tehničkih i ekonomskih pretpostavki za scenarije po Finansijskom modelu (pod uslovom da je to obavezno za prognoze po Dokumentima o finansiranju) sa Finansijskim zatvaranjem (ili kako su

izmijenjeni uz prethodno pisano odobrenje Koncedenta);

- (v) ograničenja koja nametnu Finansijeri na datume kad se nadređeni dug može isplatiti Koncesionaru po Dokumentima o finansiranju i/ili iznose koji su oslobođeni sa računa sa posebnom namjenom, tokom inicijalnog perioda raspoloživosti, svaki kako je definisano u Dokumentima o finansiranju sa Finansijskim zatvaranjem (ili uz izmjene uz prethodno pisano odobrenje Koncedenta) i koji se daju jer Koncesionar nije obezbijedio da Radovi budu izvršeni u skladu sa Programom radova i o kojima Koncesionar ili Finansijeri obavijeste Koncedenta u pisanoj formi prije davanja;
 - (vi) izmjene u etapama za povlačenje i/ili iznosima oslobođenim sa računa sa posebnom namjenom tokom inicijalnog perioda raspoloživosti kako je navedeno u Dokumentima o finansiranju sa Finansijskim zatvaranjem (ili kako su izmijenjeni uz prethodno pisano odobrenje Koncedenta) i koji se daju jer Koncesionar nije obezbijedio da Radovi budu izvršeni u skladu sa Programom radova i o kojima Koncesionar ili Finansijeri obavijeste Koncedenta u pisanoj formi prije davanja;
 - (vii) nedobijanje od strane Koncesionara bilo koje saglasnosti državnih organa koje su obavezne prema Dokumentima o finansiranju sa Finansijskim zatvaranjem (ili uz izmjene uz prethodno pisano odobrenje Koncedenta); ili
 - (viii) glasanje Finansijera i aranžmane u vezi sa glasanjem između Finansijera u vezi sa nivoima odobrenja koje isti zahtijevaju po Dokumentima o finansiranju sa Finansijskim zatvaranjem (ili uz izmjene uz prethodno odobrenje Koncedenta);
- (c) bilo koju izmjenu, varijaciju ili dopunu bilo kog ugovora koju odobri Koncedent kao dio bilo koje Izmjene po ovom Ugovoru o koncesiji; i
 - (d) bilo koju prodaju udela u Koncesionaru od strane Članova, ili obezbjeđenje postojećih prava i/ili interesa koji idu uz udjele u Koncesionaru.

„Slučaj koji pokreće produženja“ označava bilo šta od navedenog:

- (a) Slučaj više sile;
- (b) Bitan negativan državni postupak;
- (c) Nalog za izmjenu;
- (d) Slučaj neizvršenja obaveza Koncedenta; ili
- (e) Kvalifikovanu izmjenu zakona.

„Finansijsko zatvaranje“ označava datum kada svi uslovi koji prethode inicijalnoj isplati po Dokumentima o finansiranju budu ispunjeni ili dođe do odricanja od istih.

„Finansijski model“ označava finansijski model koji obezbijedi Koncesionar kao dio svoje ponude, i uz izmjene unete sa vremena na vrijeme.

„Slučaj više sile“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 33 (*Slučaj više sile*).

„Finansijeri“ označava bilo koje Lice ili Lica koji obezbjeđuju finansiranje ili refinansiranje

dugom (*debt financing or refinancing*) po Dokumentima o finansiranju Koncesionaru za Projekat i njihove dozvoljene sljedbenike ili primaoca, uključujući bilo kog agenta ili povjerenika za to Lice ili Lica, ali ne uključujući bilo kog Člana ili njegovo Povezano društvo u vezi sa Sopstvenim kapitalom.

„Direktni ugovor sa Finansijerima“ označava direktni ugovor zaključen između Koncesionara, bilo kojeg od Finansijera i Koncedenta, na osnovu principa navedenih u **Prilogu 20** (*Ključni principi Direktnog ugovora sa Finansijerima*).

„Dokumenti o finansiranju“ označava bilo koji i sve ugovore o zajmu, mjenice, obveznice, ugovore, ugovore o obezbjeđenju, izjave o registraciji ili objelodanjivanju, ugovore o podređenosti, hipoteke, ugovore o kreditu, ugovore o kupovini mjenica ili obveznica, ugovore o učešću i druge dokumente koje zaključi Koncesionar (uključujući Direktni ugovor sa Finansijerima) u vezi sa finansiranjem, refinansiranjem ili hedžingom kamatne stope Projekta, koje je obezbijedio bilo koji Finansijer, uključujući bilo koje izmjene, dopune, produženja, obnove i zamjene bilo kojeg takvog finansiranja ili refinansiranja.

„Opšta izmena zakona“ označava Izmjenu zakona koja nije Diskriminatorna Izmjena zakona ili Specifična Izmjena zakona.

„Dobra industrijska praksa“ označava prakse, metode, standarde, procedure i preporuke koje su u skladu sa Primjenjivim zakonima, i koje se generalno poštuju u vazdušnom saobraćaju i u industriji upravljanja aerodromima u vezi sa projektovanjem, izgradnjom upravljanjem i održavanjem aerodroma, koje se razumno mogu očekivati od stručnog i iskusnog izvođača radova, inženjera ili operatera, zavisno od slučaja, u istim ili sličnim okolnostima, i te prakse, metode, standardi i procedure uključuju (i) ICAO standarde i preporučene prakse (SARPs), (ii) relevantne IATA smjernice, (iii) EHS smjernice i (iv) relevantne propise, direktive i druge akte Evropske Unije. **[Napomena: definicija predmet daljih izmjena]**.

„Državni organ“ označava (i) Vladu Crne Gore, ili bilo koje ministarstvo, sektor ili političko ili vojno odjeljenje istih, i (ii) (A) bilo koji sud ili tribunal, ili (B) bilo koji drugi državni subjekat, agenciju ili organ pod direktnom ili indirektnom kontrolom Vlade Crne Gore, ili bilo kog ministarstva, sektora ili političkog ili vojnog odjeljenja istih, koji ima nadležnost po Primjenjivim zakonima nad Koncesionarom ili njegovim izvođačima radova ili bilo koji nezavisni regulatorni organ, u svakom slučaju u okviru Crne Gore. U smislu ovog Ugovora o koncesiji, MSP se ne smatra Državnim organom.

„Bruto prihod“ označava, za bilo koju Godinu koncesije, zbir (utvrđen u Evrima, u skladu sa MSFI):

- (a) ukupnih bruto prihoda koje je primio Koncesionar iz Aeronautičkog prihoda;
- (b) ukupnih bruto prihoda koje je primio Koncesionar iz Ne-aeronautičkog prihoda;
- (c) iznosa primljenih ili potraživanih iz prodaje i usluga koje bi Koncesionar doznačio ili pripisao Aerodromskom poslovanju ili bi trebalo da doznači ili pripiše Aerodromskom poslovanju;
- (d) bilo kojih Prihoda iz osiguranja koje primi Koncesionar, samo pod uslovom da su ti prihodi vezani za izgubljene bruto prihode navedene u stavovima (a) ili (b) gore (uključujući po polisama osiguranja od prekida poslovanja) i ne uključujući bilo koju naknadu troškova za komunalne usluge i bilo kojih drugih Prihoda iz osiguranja

(uključujući po polisama osiguranja od imovinske štete); i

- (e) bilo kojih i svih drugih prihoda Koncesionara realizovanih kroz Aerodromsko poslovanje, a koji nisu na drugi način uključeni u obračun ukupnih bruto prihoda po tačkama (a) do (d) gore, kao što su prihodi od kamate i kazne i plaćanja koji su određeni trećim licima zbog kašnjenja u plaćanju Aeronautičkog prihoda i Ne-Aeronautičkog prihoda.

„**Iznos predaje**“ označava trošak izvođenja Radova prilikom predaje, kako je dogovoreno ili utvrđeno u skladu sa članovima 42.1 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*) ili 43 (*Predaja nakon prijevremenog raskida Ugovora o koncesiji*).

„**Potvrda o predaji**“ označava potvrdu koju izdaje Koncedent nakon Inspekcije prilikom predaje.

„**Inspekcija prilikom predaje**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 42.4.1 (*Inspekcija prilikom predaje*).

„**Plaćanje za Radove prilikom predaje**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 42.4.7 (*Inspekcija prilikom predaje*).

„**Program za predaju**“ označava program za izvršenje Radova prilikom predaje tokom preostalog Perioda trajanja koncesije kako je dogovoreno, utvrđeno ili revidirano u skladu sa članom 42.1 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*).

„**Obezbjedenje za Radove prilikom predaje**“ označava garanciju za dobro izvršenje posla izdatu od strane banke u ime Koncesionara u korist Koncedenta, u vezi sa obavezama Koncesionara da izvrši Radove prilikom predaje u skladu sa članom 44 (*Obezbjedenje za Radove prilikom predaje*).

„**Radovi prilikom predaje**“ označava radove, ako postoje, koji su obavezni i koji uključuju bilo koje radove koji su potrebni kako bi se otklonio bilo koji Slučaj zagađenja, kako je dogovoreno ili utvrđeno u bilo kom momentu u skladu sa članom 42.1 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*) ili 43 (*Predaja nakon prijevremenog raskida Ugovora o koncesiji*), koji će biti izvršeni u cilju obezbjeđenja da Aerodromi i Imovina data pod koncesiju budu u potpunosti u skladu sa članom 13 (*Održavanje Imovine date pod koncesiju*) i svim drugim odredbama ovog Ugovora o koncesiji nakon Momenta stupanja predaje na snagu.

„**Momenat stupanja predaje na snagu**“ ima značenje dato u **Prilogu 9** (*Povratni prenos imovine*).

„**HICPI**“ označava Evropski indeks potrošačkih cijena, koji uključuje sve stavke potrošačke korpe i usluge koji se ispituju, koje Eurostat objavi sa vremena na vrijeme.

„**IATA**“ označava Međunarodno udruženje avio prevoznika (*International Air Transport Association*) ili bilo kog sljedbenika istog.

„**ICAO**“ označava Međunarodnu organizaciju za civilno vazduhoplovstvo (*International Civil Aviation Organization*) osnovanu Čikaškom konvencijom ili bilo kog sljedbenika iste.

„**IFC**“ označava Međunarodnu finansijsku korporaciju (*International Finance Corporation*), člana grupe Svjetske banke.

„**IFC standardi učinka**“ označava IFC standarde učinka o ekološkoj i društvenoj održivosti od 1. januara 2012. godine, koji se mogu naći na adresi <http://www.ifc.org/performancestandards>.

„**MSFI**“ označava Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja.

„**Nepokretna imovina**“ označava sve terminale, zgrade i objekte na Aerodromskim lokacijama, uključujući sav namještaj i opremu, kako je utvrđeno u skladu sa Primjenjivim zakonima.

„**Lice koje vrši obeštećenje**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 48.3.1 (*Postupak prilikom naknade štete*).

„**Obeštećeno lice**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 48.3.1 (*Postupak prilikom naknade štete*).

„**Nezavisni nadzorni organ**“ ima značenje koje je dodijeljeno ovom terminu u **Prilogu 17** (*Nezavisni nadzorni organ / Ekspert / LFS inženjer / Konsultant za ekološka pitanja*).

„**Indeksirano**“ znači u vezi sa nekim iznosom prikazanim u Evrima, taj iznos uvećan u skladu sa kumulativnom inflacijom od *[unijeti prije potpisivanja]* kako je prikazan u HICPI.

„**Inicijalna ekološka ocjena lokacije**“ označava ekološku ocjenu lokacije koju sprovodi ekspert za tehnička pitanja kojeg postave Strane na osnovu opisa poslova navedenog u **Prilogu 3** (*Opis poslova uključenih u Inicijalnu ekološku ocjenu lokacije*) radi identifikacije bilo kog Zatečenog ekološkog stanja u vezi sa Aerodromskim lokacijama.

„**Inicijalna inspekcija**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 42.4.1 (*Inspekcija prilikom predaje*).

„**Inicijalna osiguranja**“ označava inicijalna osiguranja koja će Koncesionar staviti na snagu od Datuma početka i o kojima su detalji navedeni u Dijelu 4 **Priloga 8** (*Osiguranje*).

„**Inicijalni period rada**“ označava period koji počinje od Datuma početka i koji se završava na Datum završetka Radova.

„**Inicijalni plan za transfer zaposlenih**“ označava inicijalni plan za transfer zaposlenih koji će Koncesionar pripremiti prije Datuma početka u skladu sa članom 2.2 (*Inicijalni plan za transfer zaposlenih i Plan za transfer zaposlenih*).

„**Osiguranja**“ označava ona osiguranja koja Koncesionar mora staviti na snagu i održavati u skladu sa članom 21 (*Osiguranje*) i **Prilogom 8** (*Osiguranje*).

„**Polise osiguranja**“ označava svaku od polisa izdatih Koncesionaru u vezi sa Osiguranjima.

„**Prihodi iz osiguranja**“ označava prihod primljen ili potraživan po bilo kom osiguranju zaključenom od strane ili u ime Koncesionara ili bilo kog Izvođača radova, ili koji je trebalo da bude primljen ili potraživan po bilo kom osiguranju koje je Koncesionar ili bilo koji Izvođač radova dužan da zaključi ili obezbijedi, uključujući u skladu sa članom 21 (*Osiguranje*) i **Prilogom 8** (*Osiguranje*).

„**Osigurani rizik**“ označava bilo koji rizik koji, po odredbama ovog Ugovora o koncesiji, Koncesionar mora da osigura u skladu sa članom 21 (*Osiguranje*) i **Prilogom 8** (*Osiguranje*).

„**Intelektualna svojina**“ označava svaki interes po pravu i/ili pravičnosti na registrovanim ili neregistrovanim žigovima, patentima, registrovanom ili neregistrovanom dizajnu, prijavama za bilo šta od navedenog, trgovinskim nazivima, spoljašnjem izgledu proizvoda, autorskim pravima (uključujući kompjuterski softver), topografijama poluprovodničkih proizvoda, pronalascima, povjerljivim informacijama i svakoj drugoj sličnoj intelektualnoj svojini.

„**Međuperiod**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 2.6.1 (*Upravljanje u Međuperiodu*).

„**Međunarodni ugovor o uslugama vazdušnog saobraćaja**“ označava ugovore, sporazume, memorandume o razumijevanju i druge aranžmane između Koncedenta i vlada drugih država ili zemalja sa vremena na vrijeme u vezi sa pružanjem usluga avio prevoza za putnike, teret i poštu.

„**Zakon o radu**“ označava Zakon o radu Crne Gore, uz izmjene i dopune unete sa vremena na vrijeme.

„**LFS inženjer**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 15.4.1 (*LFS inženjer*).

„**Program održavanja**“ označava program održavanja, popravke, obnove ili zamjene Imovine date pod koncesiju, koji pripremi Koncesionar i odobri Koncedent, u skladu sa odredbama **Priloga 14** (*Program održavanja*).

„**Bitan negativan državni postupak**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 34 (*Bitan negativan državni postupak*).

„**Bitna imovina**“ označava imovinu navedenu u Dijelu 2 **Priloga 2** (*Inicijalni prenos imovine i obaveza*).

„**Bitan prenijeti ugovor**“ označava Prenijete ugovore navedene u Dijelu 1 **Priloga 2** (*Inicijalni prenos sredstava i obaveza*).

„**Maksimalni gornji prag**“ označava Maksimalni gornji prag za Inicijalni period rada tokom Inicijalnog perioda rada i Operativni maksimalni gornji prag tokom Perioda rada, kako su ovi termini definisani u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*).

„**Crnogorski zaposleni**“ označava zaposlene Koncedenta, njegovih Povezanih društava ili Aerodroma Crna Gora koji rade na Aerodromima ili u vezi sa Aerodromima, i koji su navedeni u **Prilogu 19** (*Crnogorski zaposleni*), koji može biti usklađen sa vremena na vrijeme do Datuma početka.

„**MSP**“ označava Ministarstvo saobraćaja i pomorstva Crne Gore.

„**Pokretna imovina**“ označava pokretna postrojenja, mašine, motorna vozila, alate, opremu, namještaj i druge elemente koji se koriste u vezi sa Aerodromskim poslovanjem, u vlasništvu ili u zakupu Koncesionara.

„**Neto sadašnja vrijednost**“ označava ukupne diskontovane vrijednosti, obračunate sa procijenjenim datumom Refinansiranja, svake od relevantnih projektovanih Raspodjela, u svakom slučaju diskontovane primjenom IRR sopstvenog kapitala iz osnovnog slučaja.

„**Ne-Aeronautički prihod**“ označava sav prihod Koncesionara koji proističe iz naknada, plaćanja, tarifa i drugih nameta koji nije Aeronautički prihod, uključujući:

- (a) sve Naknade za pristup;
- (b) sve prihode koje Koncesionar realizuje iz iznajmljivanja prostora za komercijalne potrebe, obračunate po izdatoj površini ili kao procenat prodaje ili kao kombinacija ova dva, trećem licu koji se bavi prodajom robe i usluga (uključujući robu iz bescarinskih (*duty free*) prodavnica, robu na koju je plaćena carina, hranu i piće, opštu maloprodaju, parkinge za automobile, iznajmljivanje automobila, reklamiranje i maloprodajni prostor u okviru Aerodroma, uključujući kancelarije, bankarske i finansijske usluge, usluge prevoza, usluge komunikacija); i
- (c) u vezi sa svim aktivnostima navedenim u stavu (b) gore koje neposredno pruža Koncesionar, ukupnu prodaju Koncesionara koja nastane iz tih aktivnosti.

„**Lice koje zauzima prostor**“ označava bilo kojeg zakupca ili primaoca licence koji zauzima bilo koji dio Aerodroma.

„**Period rada**“ označava period koji počinje od Datuma završetka radova i završava se prilikom isteka ili prijevremenog raskida Ugovora o koncesiji.

„**Operativni i strateški plan**“ označava operativni i strateški plan iz člana 19.1 koji pokriva razvoj Aerodroma tokom trideset (30) godina, i koji će biti ažuriran svakih pet (5) godina, uključujući između ostalog komercijalni razvoj i ekološki i društveni razvoj.

„**Izvještaj o operativnom učinku**“ ima značenje navedeno u **Prilogu 6** (*Evidencija o koncesiji*).

„**Period Operaterovog zadržavanja sredstava**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 3.1.3 (*Promjena interesa*).

„**Strana**“ označava ili Koncedenta ili Koncesionara (i „**Strane**“ označava i Koncedenta i Koncesionara).

„**Putnik**“ označava bilo kog Putnika koji slijeće vazduhoplovom na Aerodrom ili polijeće vazduhoplovom sa Aerodroma, bez obzira da li se taj Putnik iskrca iz vazduhoplova, i „**Putnici**“ označava svakog od njih.

„**Analiza zadovoljstva Putnika**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 18.3 (*Analize Aerodromskih usluga*).

„**Kriterijumi učinka**“ označava Kriterijume učinka navedene u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*).

„**Ugovorna kazna za slučaj povrede kriterijuma učinka**“ označava ugovornu kaznu koju Koncesionar plaća zbog povrede Kriterijuma učinka, obračunatu u skladu sa **Prilogom 13** (*Kriterijumi učinka*).

„**Garancija za dobro izvršenje posla**“ označava garanciju za dobro izvršenje posla izdatu od strane banke u korist Koncedenta, u vezi sa obavezama Koncesionara za rad i održavanje Aerodroma, koju će obezbijediti Koncesionar Koncedentu u dogovorenoj formi, u skladu sa uslovima iz člana 29.3 (*Garancija za dobro izvršenje posla*).

„**Lice**“ označava bilo koje crnogorsko ili strano fizičko ili pravno lice, ortačko društvo, preduzeće, državnu agenciju ili bilo koji drugi subjekat ili organizaciju, javnu ili privatnu.

„**Slučaj zagađenja**“ označava bilo koje prolivanje, isticanje, pumpanje, prosipanje, emisiju, pražnjenje, ispuštanje, ubrizgavanje, curenje, natapanje, odbacivanje ili odlaganje u Životnu sredinu (uključujući napuštanje ili odbacivanje buradi, kontejnera i drugih zatvorenih posuda koji sadrže bilo koje štetne materije ili zagađivače) koji utiču na Aerodromske lokacije, ali ne uključujući emisije izduvnih gasova iz nekog motornog vozila, vučenih vozila, vazduhoplova, plovila ili motora pumpne stanice za cjevovod.

„**Zatečeno ekološko stanje**“ označava Slučaj zagađenja koji postoji prije Datuma početka.

„**Prethodne studije procene**“ označava prethodne studije procjene u vezi sa Aerodromom Berane i Aerodromom Ulcinj, čiji predmet je bliže utvrđen u Prilogu PRILOG 22 (*Predmet Prethodne studije procene*).

„**Najpovoljniji ponuđač**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u stavu (B) Preambule.

„**IRR sopstvenog kapitala prije refinansiranja**“ označava IRR sopstvenog kapitala obračunat neposredno prije bilo kog Refinansiranja, ali bez uzimanja u obzir efekta tog Refinansiranja i uz korišćenje Finansijskog modela kako je ažuriran (uključujući u pogledu izvršenja Projekta).

„**Projekat**“ označava projekat za razvoj, finansiranje, upravljanje i rad Aerodroma.

„**Projektni ugovori**“ označava (i) Ugovor (Ugovore) o građenju i (ii) bilo koji ugovor o radu i održavanju koji će zaključiti Koncesionar za potrebe Aerodromskog poslovanja, sa vremena na vrijeme.

„**Naknada za razvoj Projekta**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 30 (*Naknada za razvoj Projekta*).

„**Pravo korišćenja nepokretnosti**“ označava pravo korišćenja Aerodromskih lokacija i Nepokretne imovine koji će Koncedent dati Koncesionaru u skladu sa ovim Ugovorom o koncesiji.

„**Kvalifikovana izmjena zakona**“ označava:

- (a) Diskriminatornu Izmjenu zakona;
- (b) Specifičnu izmjenu zakona; i/ili
- (c) Opštu izmjenu zakona koja uključuje Kapitalni trošak.

„**Kvalifikovano refinansiranje**“ označava bilo koje Refinansiranje koje će izazvati Dobit od Refinansiranja veću od nule, koje nije Izuzeto refinansiranje.

„**Usluge prihvata i otpremanja vazduhoplova**“ označava pružanje usluga zemaljskog opsluživanja na Aerodromima, uključujući rukovanje prtljagom i usluge prihvata i otpremanja vazduhoplova.

„**Referentna kamatna stopa**“ označava kamatnu stopu koju utvrdi Evropska centralna banka na glavne poslove refinansiranja (GPR).

„**Refinansiranje**“ označava:

- (a) bilo koju izmjenu, dopunu, novaciju, modifikaciju ili zamjenu bilo kog Dokumenta o finansiranju;
- (b) bilo koje odricanje ili davanje bilo koje saglasnosti ili korišćenje bilo kog sličnog prava po bilo kom Dokumentu o finansiranju (osim bilo kog odricanja ili davanje bilo koje saglasnosti ili korišćenje bilo kog prava koji se odnose na svakodnevna administrativna pitanja i pitanja nadzora);
- (c) raspolaganje bilo kojim pravima ili interesima ili stvaranje bilo kojih prava učešća u vezi sa Dokumentima o finansiranju ili stvaranje ili davanje bilo koje druge forme koristi ili interesa na Dokumentima o finansiranju, ili stvaranje ili davanje bilo kojih prava ili interesa na bilo kojim ugovorima, prihodima ili imovini Koncesionara, putem obezbjeđenja ili drugo (osim bilo kojih prenosa učešća u Dokumentima o finansiranju);
- (d) bilo koje restrukturiranje kapitala, koje ima efekat uvećanja IRR sopstvenog kapitala; ili
- (e) bilo koji drugi aranžman koji primjenjuje bilo koje Lice koji ima efekat sličan bilo čemu od navedenog pod (a) do (d), ili koji ima efekat ograničavanja sposobnosti Koncesionara da sprovede navedeno pod (a) do (c).

„**Dobit od Refinansiranja**“ označava pozitivan iznos jednak $(A-B) - C$, gdje je:

A = Neto sadašnja vrijednost Raspodjela, projektovana neposredno prije Refinansiranja (uzimajući u obzir efekat Refinansiranja i koristeći Finansijski model kako je ažuriran (uključujući u pogledu stvarnog ranijeg učinka Projekta) kako bi bio aktuelan neposredno prije Refinansiranja) koje će biti izvršene svakom Članu ili Povezanom društvu tokom preostalog perioda trajanja ovog Ugovora o koncesiji nakon Refinansiranja.

B = Neto sadašnja vrijednost Raspodjela kako je projektovana neposredno prije Refinansiranja (ali ne uzimajući obzir efekat Refinansiranja i koristeći Finansijski model kako je ažuriran (uključujući u pogledu stvarnog ranijeg učinka Projekta) kako bi bio aktuelan neposredno prije Refinansiranja) koje će biti izvršene svakom Članu ili Povezanom društvu tokom preostalog perioda trajanja ovog Ugovora o koncesiji nakon Refinansiranja, i

C = bilo koje usklađenje koje je potrebno kako bi se IRR sopstvenog kapitala prije refinansiranja podigao do IRR sopstvenog kapitala iz osnovnog slučaja (ako je IRR sopstvenog kapitala prije refinansiranja niži od IRR sopstvenog kapitala iz osnovnog slučaja, usklađenje se obračunava kao iznos koji bi, ako ga Koncesionar primi na procijenjeni datum Refinansiranja, uvećao IRR sopstvenog kapitala prije refinansiranja tako da bude isti kao IRR sopstvenog kapitala iz osnovnog slučaja).

„**Radovi na otklanjanju zagađenja**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 10.1(b) (*Obaveza otklanjanja zagađenja*).

„**Rezervisane aktivnosti**“ označava one funkcije i aktivnosti bilo kog Državnog organa koje su predviđene u članu 17 (*Rezervisane aktivnosti*).

„**Ugovor o Rezervisanim aktivnostima na nivou usluga**“ označava ugovor zaključen između Koncesionara i relevantnog Državnog organa, kojim se uređuju uslovi pod kojima će se određene Rezervisane aktivnosti sprovoditi na Aerodromskim lokacijama u skladu sa odredbama ovog Ugovora o koncesiji.

„**Rezervisana diskreciona prava**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 2.6.2 (*Upravljanje u Međuperiodu*).

„**Lice na koje se primjenjuju ograničenja**“ označava bilo kog Avio prevoznika ili bilo koje Povezano lice u vezi sa nekim Avio prevoznikom.

„**Pregledani materijal**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 25.2.1 (*Pregled nacрта*).

„**Pravila**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 49.3 (*Arbitraža*).

„**Planirani Datum ispunjenja Prethodnih uslova**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 2.1.1 (*Prethodni uslovi*).

„**Planirani Datum završetka Radova**“ označava datum koji pada [•] mjeseci od Datuma početka.

„**Druga inspekcija**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 42.2.1 (*Druga inspekcija*).

„**Usluge obezbjeđenja**“ označava, bez preuzimanja odgovornosti povjerenih policiji Crne Gore, one usluge obezbjeđenja kojima se civilno vazduhoplovstvo čuva od nezakonitog ometanja, kako je navedeno u ICAO Aneksu 17 i bilo kojem Primjenjivom zakonu u vezi sa bezbjednošću vazduhoplovstva, na Aerodromima i Aerodromskim lokacijama i u vezi sa istima, koje će pružati Koncedent tokom Perioda trajanja koncesije, na svoju odgovornost i o svom trošku, uključujući bez ograničenja (a) na površinama bilo kojih terminala koji uključuju površinu gdje se vrši provjera Putnika i prostor izvan nje, uključujući provjeru Putnika, rad kontrolnih punktova i kontrolu pristupa površinama gdje je zabranjen pristup, (b) na letilištima i površinama za kretanje vazduhoplova, uključujući ali ne ograničavajući se na platformu, pistu i rulne staze, kontrolni toranj i sve prateće površine i objekte, (c) ulaz zaposlenih na Aerodrome i prilaz za teret na Aerodromima i (d) površine Aerodroma kojima šira javnost može pristupiti bez bezbjednosnih propusnica ili relevantnih i važećih propusnica avio prevoznika za ukrcavanje.

„**Samostalni pružalac usluga**“ označava bilo kog Avio prevoznika koji pruža za sebe (uključujući obezbjeđenje potrebne opreme i osoblja) jednu ili više kategorija Usluga prihvata i otpremanja vazduhoplova i ne zaključuje bilo koji ugovor bilo kako opisan sa trećim licem (koje ne uključuje Povezano društvo tog Avio prevoznika) radi pružanja tih usluga.

„**Više rukovodstvo**“ označava generalnog direktora (ili drugog izvršnog direktora) i načelnike nadležne za razne funkcije u okviru Koncesionara ili, zavisno od slučaja, Aerodromskog poslovanja, uključujući (u skladu sa organizacionim promjenama):

- (a) komercijalne;
- (b) marketinške ili funkcije vezane za razvoj poslovanja;
- (c) finansijske;
- (d) funkcije vezane za ljudske resurse;
- (e) operativne;
- (f) bezbjednosne;

(g) funkcije vezane za planiranje i razvoj; i

(h) upravljanje imovinom.

„**Izveštaj o kvalitetu usluga**“ označava izvještaj o kvalitetu usluga koje će pružiti Koncesionar, u skladu sa **Prilogom 13** (*Kriterijumi učinka*).

„**Član**“ označava bilo kog vlasnika udjela u Sopstvenom kapitalu Koncesionara sa vremena na vrijeme, uključujući, sa Datumom zaključenja, Sponzore.

„**Ugovor Članova**“ označava ugovor koji će biti zaključen između određenih Članova, u kojem su predviđena određena prava i obaveze u vezi sa upravljanjem Koncesionara.

„**Operater Člana**“ označava [*unijeti iz ponuda*], ili bilo koje drugo Povezano društvo [*unijeti iz ponuda*] koje odobri Koncedent u skladu sa članom 3.1, zavisno od slučaja.

„**Specifična Izmjena zakona**“ označava bilo koju Izmjenu zakona koja se specifično odnosi na pružanje aerodromskih usluga koje su iste ili slične Aerodromskim uslugama, ili na vlasništvo na udjelima u društvima čije je osnovno poslovanje pružanje usluga koje su iste ili slične kao Aerodromske usluge.

„**Sponzor**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u Preambuli.

„**Plan u pogledu zainteresovanih lica**“ označava plan kojim se opisuju strategije Koncesionara u pogledu zainteresovanih lica, uključujući pogođene zajednice, i predviđanje tekućeg mehanizma pritužbi za pogođene zajednice, naročito u vezi sa Radovima, Radovima na proširenju (ako je primjenjivo) i drugim radovima koje će izvršiti Koncesionar u skladu sa Operativnim i strateškim planom.

„**Zalihe**“ označava zalihe robe široke potrošnje, rezervnih djelova, zalihe robe i operativne zalihe.

„**Podizvođač radova**“ označava bilo koje Lice, uključujući Izvođače radova, sa kojim se podugovore bilo koji radovi ili usluge koje izvršava Koncesionar, bez obzira da li je taj podugovor zaključen neposredno sa Koncesionarom.

„**Sledbenik Koncesionara**“ označava bilo koje Lice (osim Koncedenta) koji naslijedi Koncesionara nakon isteka ili ranijeg prekida Perioda trajanja koncesije u upravljanju i radu Aerodroma.

„**Analiza**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 18.3.1 (*Analize Aerodromskih usluga*).

„**Oporezivanje**“ označava sve poreze (direktne i indirektne) uključujući:

- (a) carine i akcize, porez na dobit preduzeća, porez na dohodak (uključujući odbijanje poreza od plate odmah po raspodjeli (*pay-as-you-earn*), Putničke takse avio prevoznika, takse na polijetanje, lokalne doprinose za osiguranje, PDV i taksene marke;
 - (b) sve druge namete (uključujući namete za izvođača radova), uključujući dažbine, carine, plaćanja ili odbitke slične porezima koje nametne bilo koji Državni organ koji ima funkciju (uključujući pravo određivanja Poreza) u vezi sa Oporezivanjem u Crnoj Gori;
- i

- (c) sve kamate, kazne, novčane kazne i druga plaćanja vezana za bilo šta od navedenog ili za nepodnošenje bilo koje prijave poreza ili nedostavljanje bilo koje informacije u vezi sa bilo čim od navedenog,

i „**Porez**“ i „**Porezi**“ će se tumačiti shodno tome.

„**Tehnička ponuda**“ označava tehničku ponudu podnijetu od strane Najpovoljnijeg ponuđača kao dio Tendera.

„**Spor vezan za tehnička pitanja**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 49.2.1 (*Ekspert za tehnička pitanja*).

„**Ekspert za tehnička pitanja**“ označava:

- (a) Nezavisni nadzorni organ, ako Spor vezan za tehnička pitanja nastane među Stranama tokom Inicijalnog perioda rada (osim bilo kog Spora koji uključuje Nezavisni nadzorni organ ili koji nastane iz komentara, sugestija ili izmjena koje izvrši ili predloži Nezavisni nadzorni organ); ili
- (b) Nezavisni nadzorni organ postavljen u vezi sa Radovima na proširenju ako Spor vezan za tehnička pitanja nastane u vezi sa Radovima na proširenju od momenta kada je Program Radova na proširenju dogovoren, do datuma kada su Radovi na proširenju završeni; ili
- (c) eksperta određenog u skladu sa procedurom opisanom u Dijelu 2 **Priloga 17** (*Nezavisni nadzorni organ / Ekspert / LFS inženjer / Konsultant za ekološka pitanja*) ako Spor vezan za tehnička pitanja nastane u svim drugim okolnostima.

„**Tehničke specifikacije**“ označava dokument koji je dat u **Prilogu 12** (*Radovi i Tehničke specifikacije*).

„**Tender**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u stavu (A) Preambule.

„**Datum raskida**“ označava datum kada stupi na snagu bilo koji raskid ovog Ugovora o koncesiji.

„**Obavještenje o raskidu**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 40.3.1 (*Procedura prilikom raskida*).

„**Plaćanje prilikom raskida**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 40.4.1 (*Plaćanja prilikom raskida*).

„**Sindikata**“ označava bilo koji sindikat kako je definisan po Primjenjivim zakonima.

„**Datum prenosa**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 2.3.1 (*Prenos i Datum početka*).

„**Aerodrom Ulcinj**“ označava aerodrom i sve povezane objekte koji se nalaze na aerodromskim lokacijama u Ulcinju i koji je trenutno poznat kao aerodrom Ulcinj i koji obuhvata cjelokupno zemljište, nepokretnosti i objekte.

„**Ulazna koncesiona naknada**“ označava iznos jednak [•] koju Koncesionar plaća Koncedentu.

„**Komunalne usluge**“ označava pružanje usluga vezanih za komunalne mreže uključujući, ali ne ograničavajući se na vodu, kanalizaciju, električnu energiju, gas, odlaganje otpada, kanalizaciju, odvod vode, telekomunikacije, toplotnu energiju i elektronske komunikacije koje postoje u i na Aerodromskim lokacijama i koje uključuju sve cijevi, električne ili elektronske komunikacione kablove, kanalizaciju, podvodne vodove, električne vodove i vodove za grijanje, vodu, gas, kanalizacione mreže i mreže za elektronske komunikacije, ili koje su potrebne za rad istih.

„**Izmjena**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 27.1 (*Izmjena*).

„**Nalog za izmjenu**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članu 27.4 (*Izmjena*).

„**PDV**“ označava Porez na dodatu vrijednost ili bilo koji slični porez nametnut sa vremena na vrijeme umjesto njega.

„**Radovi**“ označava one radove koje će preduzeti Koncesionar u skladu sa **Prilogom 12** (*Radovi i Tehničke specifikacije*).

„**Potvrda o završetku Radova**“ označava potvrdu kojom se potvrđuje završetak svih Radova izdatu u skladu sa članom 25.6 (*Potvrda o završetku Radova*).

„**Datum završetka Radova**“ označava datum izdavanja Potvrde o završetku Radova.

„**Mjesečni izvještaj o Radovima**“ ima značenje koje je navedeno u **Prilogu 6** (*Evidencija o koncesiji*).

„**Program Radova**“ označava program Radova pripremljen u skladu sa Uslovima Radova.

„**Uslovi Radova**“ označava uslove koji se primjenjuju na Radove kako je navedeno u **Prilogu 12** (*Radovi i Tehničke specifikacije*).

„**Vremenski plan Radova**“ označava vremenski plan za završetak Radova naveden u Programu Radova.

1.2 Tumačenje

U ovom Ugovoru o koncesiji, osim ako kontekst nalaže drugačije:

- 1.2.1 riječi „uključuje“ i „uključujući“ treba tumačiti bez ograničenja;
- 1.2.2 upućivanja na dokumente „u dogovorenoj formi“ predstavljaju upućivanja na dokumente koji su parafirani kako je dogovoreno od strane ili u ime Koncedenta i Koncesionara;
- 1.2.3 upućivanja na Preambulu, članove, djelove, stavove, Priloge, djelove Priloga odnose se na Preambulu, članove, djelove, stavove, Priloge, djelove Priloga ovog Ugovora o koncesiji, osim ako je izričito naznačeno drugačije, i Prilozi predstavljaju dio ovog Ugovora o koncesiji;
- 1.2.4 naslovi i upućivanja na naslove se neće uzeti u obzir u tumačenju ovog Ugovora o koncesiji;
- 1.2.5 upućivanja na bilo koji propis odnose se na Primjenjivi zakon i tumačiće se kao upućivanja na taj propis (uključujući i podzakonske akte) od momenta izmjene ili modifikacije ili na bilo koji propis koji u tom momentu mijenja ili dopunjava isti (bez obzira da li ima isti naziv);
- 1.2.6 upućivanja na neki ugovor ili bilo koji drugi dokument tumačiće se kao upućivanje na taj

ugovor ili dokument kako je sa vremena na vrijeme dopunjen ili izmijenjen, i svaki put kada se u ovom Ugovoru o koncesiji pomene „izmijeniti“, „izmjena“ ili „izmijenjen“ tumačiće se kao da uključuje „dopuniti“, „dopuna“ ili „dopunjen“;

- 1.2.7 riječi u muškom rodu uključuju ženski rod i obrnuto, i riječi u jednini uključuju množinu i obrnuto;
- 1.2.8 kada god je predviđeno davanje ili izdavanje bilo kog obavještenja, saglasnosti, odobrenja, potvrde ili odluke od strane bilo kog Lica, osim ako je naznačeno drugačije, to obavještenje, saglasnost, odobrenje, potvrda ili odluka moraju biti u pisanoj formi, i riječi „obavijestiti“, „dati saglasnost“, „odobrenje“, „potvrditi“ ili „odlučiti“ i drugi srodni izrazi će se tumačiti shodno tome;
- 1.2.9 upućivanja na materijale, informacije, podatke ili drugu evidenciju će se odnositi na materijale, informacije, podatke i drugu evidenciju, bez obzira da li se čuvaju u elektronskoj, pisanoj ili drugoj formi;
- 1.2.10 definicije sadržane u bilo kom Prilogu imaće isto značenje u bilo kom dijelu ovog Ugovora o koncesiji;
- 1.2.11 „funkcija“, u vezi sa bilo kojim Licem, uključuje bilo koju dužnost ili ovlaštenje tog Lica;
- 1.2.12 upućivanje na „protivvrijednost“ iznosa u nekoj valuti izraženu u bilo kojoj drugoj valuti će se tumačiti kao iznos u toj drugoj valuti koji je potreban prilikom konvertovanja u prvu valutu po ponderisanom prosječnom promptnom kursu koji objavi Evropska centralna banka sa vremena na vrijeme za kupovinu prve valute pomoću druge valute;
- 1.2.13 [za potrebe tumačenja HICPI koji objavi Eurostat, ako je osnova na kojoj se relevantni indeks obračunava u bitnoj mjeri izmijenjena, taj indeks će biti ponovo obračunat na osnovi na kojoj je obračunat prije stupanja te izmjene na snagu, ili ako se taj indeks više ne objavljuje, biće zamijenjen drugim indeksom koji sa vremena na vrijeme objavi bilo koji Državni organ, koji daje rezultat najbliži onom koji bi dao indeks da je nastavljeno njegovo obračunavanje na istoj osnovi na kojoj je obračunavan (ili ponovo obračunat za potrebe ovog Ugovora o koncesiji) neposredno prije datuma kada je prestalo njegovo objavljivanje;]
- 1.2.14 „pisano“ i drugi srodni izrazi označava sve načine reprodukovanja riječi u čitljivoj i trajnoj vidljivoj formi; i
- 1.2.15 kod računanja vremena od određenog datuma do kasnijeg naznačenog datuma, riječ „od“ označava od i uključujući, a „do“ označava do ali ne uključujući.
- 1.2.16 U slučaju nesaglasnosti između neke odredbe ovog Ugovora o koncesiji i neke odredbe bilo kojeg Projektnog ugovora, Ugovor o koncesiji će preovladati.
- 1.2.17 Sve brojke koje se koriste u Ugovoru o koncesiji moraju biti zaokružene na 0,01 ili 0,01%.
- 1.2.18 U tumačenju ovog Ugovora o koncesiji, neće se primjenjivati bilo koje pravilo tumačenja na štetu bilo koje strane na osnovu toga što je ta strana dijelom sastavila ili dala predloge za Ugovor o koncesiji ili bilo koju odredbu istog.

2. PRETHODNI USLOVI, INICIJALNI TRANSFER I TRAJANJE

2.1 Prethodni uslovi

- 2.1.1 U skladu sa članom 2.3.2 (*Prenos i Datum početka*), prava i obaveze Strana po ovom Ugovoru o koncesiji biće uslovljeni ispunjenjem Prethodnih uslova. Strane će uložiti razuman napor u cilju ispunjenja Prethodnih uslova najkasnije [šest (6) mjeseci] od Datuma zaključenja („**Planirani Datum ispunjenja Prethodnih uslova**“).
- 2.1.2 Koncesionar će uložiti razuman napor u cilju ispunjenja Prethodnih uslova navedenih u Dijelu 1 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*), čim to bude izvodljivo nakon Datuma zaključenja i, u svakom slučaju, najkasnije na Planirani Datum ispunjenja Prethodnih uslova. Koncesionar prima na znanje da su Prethodni uslovi navedeni u Dijelu 1 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*) predviđeni u korist Koncedenta. Koncesionar će dostaviti pisano obavještenje Koncedentu čim ispuni ili smatra da je u poziciji da ispuni Prethodne uslove navedene u Dijelu 1 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*), osim onih od kojih se Koncedent eventualno odrekao u pisanoj formi. Koncedent se ne može odreći Prethodnih uslova navedenih u [•].
- 2.1.3 Koncedent će uložiti razuman napor u cilju ispunjenja Prethodnih uslova navedenih u Dijelu 2 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*) čim to bude moguće nakon Datuma zaključenja i, u svakom slučaju, najkasnije na Planirani Datum ispunjenja Prethodnih uslova. Strane potvrđuju da su Prethodni uslovi navedeni u Dijelu 2 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*) predviđeni u korist Koncedenta i Koncesionara. Koncedent će dostaviti pisano obavještenje Koncesionaru čim ispuni ili smatra da je u poziciji da ispuni Prethodne uslove navedene u Dijelu 2 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*) osim onih od kojih se i Koncedent i Koncesionar mogu odreći u pisanoj formi.
- 2.1.4 Koncedent i Koncesionar će uložiti razuman napor u cilju ispunjenja Prethodnih uslova navedenih u Dijelu 3 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*) čim to bude moguće nakon Datuma zaključenja i, u svakom slučaju, najkasnije na Planirani Datum ispunjenja Prethodnih uslova, osim onih od kojih se obje Strane mogu odreći u pisanoj formi.
- 2.1.5 U roku od pet (5) dana od datuma kada Koncesionar i Koncedent dostave jedan drugom pisano obavještenje da su ispunili ili da su u poziciji da ispune ili se odreknu (kako je primjenjivo) Prethodnih uslova, Koncedent i Koncesionar će se sastati da potkrijepe dokazima ispunjenje Prethodnih uslova, i ako se uvjere da su svi Prethodni uslovi ispunjeni ili je došlo do odricanja od istih u skladu sa članovima 2.1.2, 2.1.3 i 2.1.4 (*Prethodni uslovi*), potpisće zajedničku izjavu u tom smislu. Datum potpisivanja te zajedničke izjave će se označavati kao „**Datum ispunjenja Prethodnih uslova**“.
- 2.1.6 Ako bilo koji od Prethodnih uslova nije ispunjen (ili nije došlo do odricanja od istog u skladu sa gore navedenim) posljednjeg dana prije Planiranog datuma ispunjenja prethodnih uslova, Strane će se bez odlaganja sastati da razmotre kako da ispune neispunjene Prethodne uslove. Ako u roku od šezdeset (60) dana od Planiranog datuma ispunjenja prethodnih uslova ne nastupi Datum ispunjenja Prethodnih uslova, i Strane se ne dogovore o odlaganju Planiranog datuma ispunjenja prethodnih uslova za ispunjenje neispunjenih Prethodnih uslova:
- (a) ako su jedini uslovi koji nisu ispunjeni u tom momentu Prethodni uslovi navedeni u Dijelu 1 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*) i/ili Prethodni uslovi navedeni u Dijelu 3 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*), gdje je neispunjenje tih Prethodnih uslova izazvao Koncesionar:
- (i) nakon isteka tog perioda, Koncedent može odabrati da raskine ovaj Ugovor o koncesiji uz davanje obavještenja Koncesionaru trideset (30) dana unaprijed, osim ako je, tokom tog perioda, Koncesionar dostavio obavještenje da su svi neispunjeni Prethodni uslovi ispunjeni i Koncedent se uvjeri u isto, u kom slučaju ovaj Ugovor o koncesiji neće biti raskinut; i
- (ii) u slučaju raskida u skladu sa članom 2.1.6(a)(i) (*Prethodni uslovi*), Koncedent

će imati pravo da izvrši povlačenje po Sredstvu obezbjeđenja za Zatvaranje u punom iznosu (ili po Garanciji za dobro izvršenje posla i Sredstvu obezbjeđenja za izvršenje za iznos Sredstva obezbjeđenja za zatvaranje, ako su isti već obezbijeđeni) i sva plaćanja koja Koncesionar izvrši tretiraće se kao nepovratna, za koji iznos će se smatrati da pokriva sve gubitke, troškove i plaćanja kojima se izloži Koncedent u vezi sa ovim Ugovorom o koncesiji i uz potrebnu radnju u cilju pronalaženja alternativnog rješenja za raskid ovog Ugovora o koncesiji, i nijedna Strana neće imati drugu obavezu prema drugoj Strani u vezi sa ovim Ugovorom o koncesiji ili raskidom istog,

- (b) ako su jedini uslovi koji nisu ispunjeni u tom momentu Prethodni uslovi navedeni u Dijelu 2 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*), i/ili Prethodni uslovi navedeni u Dijelu 3 **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*) ako je to neispunjenje tih Prethodnih uslova izazvao Koncedent:
 - (i) nakon isteka tog perioda, bilo koja Strana može odabrati da raskine ovaj Ugovor o koncesiji uz davanje obavještenja drugoj Strani trideset (30) dana unaprijed, osim ako je, tokom tog perioda Koncedent dostavio obavještenje da su svi neizmireni Prethodni uslovi ispunjeni i da se Koncesionar uvjerio u isto, u kom slučaju Ugovor o koncesiji neće biti raskinut; i
 - (ii) u slučaju raskida u skladu sa članom 2.1.6(b)(i) (*Prethodni uslovi*), Koncedent će:
 - (A) vratiti Sredstvo obezbjeđenja za Zatvaranje Koncesionaru (ili Garanciju za dobro izvršenje posla i Sredstvo obezbjeđenja za izvršenje, ako su isti već obezbijeđeni); i
 - (B) platiti Koncesionaru iznos jednak Naknadi za razvoj Projekta (i Ulažne koncesione naknade (ako je Koncesionar to već platio IFC-u), ali nijedna Strana neće biti odgovorna prema bilo kojoj drugoj Strani u vezi sa ovim Ugovorom o koncesiji ili njegovim raskidom.

2.2 Inicijalni plan za transfer zaposlenih i Plan za transfer zaposlenih

- 2.2.1 Koncesionar će, čim to bude izvodljivo nakon Datuma zaključenja, otpočeti pripremanje Inicijalnog plana za transfer zaposlenih i Plana za transfer zaposlenih.
- 2.2.2 Koncesionar će dostaviti predložene nacрте Inicijalnog plana za transfer zaposlenih i Plana za transfer zaposlenih Koncedentu na odobrenje, najkasnije [90] dana nakon Datuma zaključenja.
- 2.2.3 U skladu sa IFC standardima učinka, prilikom pripreme Plana za transfer zaposlenih, Koncesionar će:
 - (a) prije sprovođenja bilo kojeg kolektivnog otpuštanja, izvršiti analizu alternativa tom otpuštanju viška zaposlenih. Ako se tom analizom ne identifikuju održive alternative otpuštanju viška zaposlenih, potrebno je da se razvije plan otpuštanja viška zaposlenih i da se isti sprovede kako bi se umanjili negativni uticaji otpuštanja viška zaposlenih na Crnogorske zaposlene. Plan otpuštanja viška zaposlenih će biti zasnovan na principu nediskriminacije i odražavaće konsultacije Koncesionara sa Crnogorskim zaposlenima, njihovim organizacijama i, kada je to primjenjivo, relevantnim Državnim organima, i postupiti u skladu sa kolektivnim ugovorima. Koncesionar će postupati u skladu sa svim zakonskim i ugovornim uslovima vezanim za obavješćavanje javnih organa i davanje informacija radnicima i njihovim organizacijama, kao i konsultovanje sa

istima.

- (b) obezbijediti da svi Crnogorski zaposleni blagovremeno dobiju obavještenje o otkazu i otpremnine kako je obavezno po Primjenjivom pravu i kolektivnim ugovorima. Sve neizmirene zaostale isplate i beneficije po osnovu socijalnog osiguranja i penzioni doprinosi i beneficije biće isplaćeni (i) zaključno sa raskidom radnog odnosa Crnogorskim zaposlenima, (ii) kada je to primjenjivo, u korist Crnogorskih zaposlenih, ili (iii) isplata će biti izvršena u skladu sa vremenskim planom dogovorenim u kolektivnom ugovoru. Kada se isplate vrše u korist Crnogorskih zaposlenih, radnici moraju dobiti dokaz o tim isplatama.

2.2.4 Za svaki primljeni nacrt Inicijalnog plana za transfer zaposlenih ili Plana za transfer zaposlenih:

- (a) čim to bude izvodljivo nakon primanja tog nacrt, ali u svakom slučaju u roku od [30] dana od primanja tog nacrt, Koncedent će dostaviti pisano obavještenje Koncesionaru kojim se ili (i) odobrava taj nacrt, ili (ii) odbija taj nacrt;
- (b) ako Koncedent odbije bilo koji nacrt, Koncedent će navesti u pisanoj formi razloge za to odbijanje. Osim ako se Koncedent saglasi sa suprotnim u pisanoj formi, Koncesionar će dostaviti Koncedentu revidirani nacrt u periodu od trideset (30) dana nakon datuma primanja Koncedentovih razloga za odbijanje nacrt. Strane se obavezuju da će tokom tog perioda od trideset (30) dana razmatrati i pregovarati u dobroj vjeri svaki komentar dobijen od Koncedenta, i Koncesionar može dati bilo koji dodatni predlog u cilju postizanja dogovora oko tog nacrt; i
- (c) u bilo kom momentu nakon primanja obavještenja o odbijanju od Koncedenta (uključujući i period od trideset (30) dana naveden u stavu (b) gore), bilo koja Strana može zahtijevati da se nacrt (i bilo koje neslaganje vezano za procjenu povezanih troškova) podnesu na postupak rješavanja Sporova u skladu sa članom 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*).

2.3 Prenos i Datum početka

- 2.3.1 Na datum koji pada jedan (1) dan nakon Datuma ispunjenja Prethodnih uslova (ili bilo koji kasniji datum o kojem se Strane dogovore u pisanoj formi) („**Datum prenosa**“), Strane će se sastati i sprovesti Inicijalni plan za transfer zaposlenih i Plan za transfer zaposlenih radi izvršenja inicijalnog prenosa imovine i obaveza Aerodromskog poslovanja sa Koncedenta, i sprovesti transfer Crnogorskih zaposlenih sa Aerodroma Crne Gore na Koncesionara. Datum kada Strane postupe u potpunosti u skladu sa Inicijalnim planom za transfer zaposlenih i Planom za transfer zaposlenih, označava se kao „**Datum početka**“).

- 2.3.2 Odredbe člana 1 (*Definicije i tumačenje*), člana 2 (*Prethodni uslovi*), Inicijalni transfer i trajanje), člana 3 (*Opšta jamstva Sponzora i Koncesionara*), člana 4 (*Saglasnost - Saradnja*), člana 19.6.1 (*Dostavljanje registrovanih podataka*), člana 29.1 (*Sredstvo obezbjeđenja za Zatvaranje*), člana 30 (*Naknada za razvoj Projekta*), člana 33 (*Slučaj više sile*), člana 34 (*Bitan negativan državni postupak*), člana 47 (*Garancije Koncesionara*), člana 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*), člana 50 (*Mjerodavno pravo i nadležnost*) i članova 51 (*Obavještenja*) do 65 (*Nastavak važenja*) i **Priloga 1** (*Prethodni uslovi*), **Priloga 2** (*Inicijalni prenos sredstava i obaveza*), **Priloga 8** (*Osiguranje*), **Priloga 14** (*Program održavanja*), **Priloga 15** (*Lista saglasnosti*), **Priloga 17** (*Nezavisni nadzorni organ / Ekspert / LFS inženjer / Konsultant za ekološka pitanja*), **Priloga 19** (*Crnogorski zaposleni*), i **Priloga 20** (*Ključni principi Direktnog ugovora sa Finansijerima*), proizvođače efekat i biće obavezujuće za Strane i Sponzore neposredno nakon Datuma zaključenja.

2.4 Trajanje

Ugovor o koncesiji ostaje na snazi tokom Perioda trajanja koncesije. [Ako ne dođe do bilo kakvog slučaja koji će, uz prethodno obavještenje i/ili protek vremena, dozvoliti bilo kojoj Strani da raskine ovaj Ugovor o koncesiji, i ako isti ne traje na kraju Perioda trajanja koncesije, Period trajanja koncesije se može produžiti po izboru Koncedenta za dodatnih pet (5) godina. To produženje će biti pod uslovima o kojima se dogovore Koncedent i Koncesionar.]

2.5 Uloga Sponzora

2.5.1 Sponzori su:

- (a) potpisali ovaj Ugovor o koncesiji u skladu sa Primjenjivim zakonima; i
- (b) formirali [ili će formirati u roku od [•] dana od Datuma zaključenja] Koncesionara.

2.5.2 [Nakon što Koncesionar bude formiran,] Sponzori neće imati bilo kakva druga prava i obaveze po Ugovoru o koncesiji, osim po članu 3 (*Opšta jemstva Sponzora i Koncesionara*).

2.6 Upravljanje u Međuperiodu

2.6.1 Tokom perioda između Datuma zaključenja i Datuma početka („**Međuperiod**“), Koncesionar će marljivo raditi sa Zastupnicima Koncedenta, i Zastupnici Koncedenta će sarađivati sa Koncesionarom, kako bi obezbijedili prenos operativne kontrole (uključujući, bez ograničenja, svu Imovinu datu pod koncesiju i Crnogorske zaposlene) Aerodroma na Datum početka sa Koncedenta na Koncesionara, bez prekida u pružanju bilo koje Aerodromske usluge. Radi pojašnjenja, kako su Crnogorski zaposleni slobodni da odluče o prelasku kod Koncesionara, Koncedent će uložiti najveći napor kako bi olakšao taj prelazak, ali neće biti odgovoran ako neki od Crnogorskih zaposlenih konačno odluče da ne pređu kod Koncesionara.

2.6.2 Tokom Međuperioda, Koncedent neće (i obezbijediće da isto postupe Aerodromi Crne Gore):

- (a) mijenjati ili raskinuti bilo koji Bitan prenijeti ugovor;
- (b) opteretiti, ustupiti, staviti pod hipoteku ili zalogu, raspolagati ili prodati bilo koju Bitnu imovinu;
- (c) uvećati zarade ili beneficije bilo kojeg Crnogorskog zaposlenog ili povećati broj Crnogorskih zaposlenih; ili
- (d) usvojiti ili izmijeniti bilo koji bonus, podjelu dobiti, naknadu, otpremninu, raskid, penziju, penzionisanje ili odloženu naknadu bilo kom Crnogorskom zaposlenom, ili uvećati naknadu ili sporedne beneficije Crnogorskih zaposlenih ili platiti bilo koju beneficiju koju ne nalaže bilo koji postojeći plan ili aranžman ili Primjenjivo pravo.

(potezi opisani u stavu (a) do (d) gore će se označavati kao „**Rezervisana diskreciona prava**“),

u svakom slučaju bez prethodne pisane saglasnosti Koncesionara, pri čemu će Koncesionar imati pravo da uskrati svoju saglasnost samo ako može dokazati da bi ga ta Rezervisana diskreciona prava izložila troškovima od preko [•] Evra ([•] EUR) radi postupanja u skladu sa njegovim obavezama po ovom Ugovoru o koncesiji nakon Datuma početka, u kom slučaju Koncedent može pristupiti korišćenju tih Rezervisanih diskrecionih prava samo uz naknadu

Koncesionaru iznosa troškova kojima se Koncesionar izložio preko tog iznosa.

- 2.6.3 Tokom Međuperioda, Koncedent će uložiti najveći napor kako bi obezbijedio da Aerodromi Crne Gore daju Koncesionaru (i) onaj pristup Crnogorskim zaposlenima i (ii) one informacije i dokumente, koje Koncesionar razumno zahtijeva u cilju postizanja neometane i efikasne predaje poslova i upravljanja Aerodromima, u mjeri u kojoj je to dozvoljeno po Primjenjivom pravu.
- 2.6.4 Tokom Međuperioda, Crnogorski zaposleni će ostati zaposleni kod Aerodroma Crne Gore (bez uticaja na (i) pravo tih Crnogorskih zaposlenih da daju otkaz, (ii) slučajeve penzionisanja, invaliditeta, zatvorske kazne ili drugog slučaja raskida radnog odnosa neposredno po sili zakona, u skladu sa Primjenjivim pravom, ili (iii) pravo Aerodroma Crne Gore da otpuste bilo kog Crnogorskog zaposlenog na osnovu grube nepažnje ili namjernog nepropisnog ponašanja, u svakom slučaju u skladu sa Primjenjivim zakonima).

3. OPŠTA JEMSTVA SPONZORA I KONCESIONARA

3.1 Promjena interesa

3.1.1 Sponzori neće:

- (a) prenijeti ili na drugi način raspolagati Sopstvenim kapitalom u korist trećeg lica;
- (b) odlučiti ili odobriti povećanje bilo kojeg Sopstvenog kapitala u Koncesionaru u korist nekog trećeg lica; ili
- (c) na drugi način učiniti ili dozvoliti da se učini bilo šta što bi dovelo do izmjene procenta Sopstvenog kapitala u vlasništvu svakog Sponzora,

do isteka perioda od [dvije (2) godine] od Datuma završetka radova.

- 3.1.2 Sponzori će zadržati Kontrolu do isteka [pet (5) godina] nakon Datuma završetka radova, osim ako se Koncedent saglasi drugačije.
- 3.1.3 Izuzetno od člana 3.1.2 (*Promjena interesa*) gore, Operater Člana ili njegova Povezana društva će zadržati najmanje [dvadeset procenata (20%)] Sopstvenog kapitala do kraja [osme (8.) godine] Perioda trajanja koncesije („**Period Operaterovog zadržavanja sredstava**“).
- 3.1.4 Nakon isteka Perioda Operaterovog zadržavanja sredstava, bilo koji prenos Sopstvenog kapitala od strane Operatera Člana biće uslovljen prethodnim odobrenjem Koncedenta, koje može biti uskraćeno samo ako Koncesionar ne može da dokaže da su stepen stručnosti primaoca u upravljanju aerodromima i njegovo finansijsko stanje najmanje jednaki onima koje posjeduje Operater Člana.

3.2 Lica na koja se primjenjuju ograničenja

Izuzetno od člana 1.3 (*Promjena interesa*) gore, Koncesionar neće dozvoliti niti odobriti da bilo koje Lice na koje se primjenjuju ograničenja bude vlasnik bilo kog Sopstvenog kapitala ili drugog ulaganja u Koncesionara (neposredno ili posredno) ili da ima bilo kakav Teret na bilo kojoj imovini Koncesionara ili bilo koje udjele ili druga ulaganja u Koncesionaru ili da na drugi način ima pravo da vrši bilo koju Kontrolu ili uticaj na Aerodromsko poslovanje, ili da na bilo koji način bude uključeno u Aerodromsko poslovanje, i osnivački akt i statut Koncesionara i Ugovor članova će uključivati ovo ograničenje na zadovoljenje Koncedenta (kao odredbu koja se ne smije kršiti ili mijenjati).

4. SAGLASNOST - SARADNJA

- 4.1 Koncesionar će blagovremeno dobiti, održavati i obnavljati sve Saglasnosti koje mogu biti potrebne po bilo kojim Primjenjivim zakonima i u skladu sa Dobrom industrijskom praksom za održavanje njegovog korporativnog postojanja i za izvršenje njegovih obaveza po Koncesionim dokumentima.
- 4.2 Koncesionar će snositi sve troškove vezane za dobijanje, održavanje i obnovu tih Saglasnosti.
- 4.3 Koncedent će pružiti Koncesionaru, o trošku Koncesionara, svaku razumnu administrativnu pomoć koja bude razumno potrebna u pospješenu zahtjeva za izdavanje i izdavanja potrebnih Saglasnosti na projekat ili ekoloških Saglasnosti, za koje će zahtjev biti podnjet od strane Koncesionara u svoje ime ili za i u ime Koncedenta, ili od strane bilo kojeg Izvođača radova u vezi sa Projektom.
- 4.4 Koncedent će, na zahtjev Koncesionara, pružiti razumnu administrativnu pomoć koja bude potrebna u traženju pomoći od odgovarajućih Državnih organa za vršenje Aerodromskih usluga i Radova.

5. NEZAVISNI NADZORNI ORGAN

- 5.1 Strane će zajednički postaviti Nezavisni nadzorni organ u skladu sa **Prilogom 17** (*Nezavisni nadzorni organ / Ekspert / LFS inženjer /Konsultant za ekološka pitanja*).
- 5.2 Postupak i trajanje postavljenja, kao i opis poslova za Nezavisni nadzorni organ navedeni su u **Prilogu 17** (*Nezavisni nadzorni organ / Ekspert / LFS inženjer /Konsultant za ekološka pitanja*). Sve naknade, troškove, plaćanja i druge iznose koji se plaćaju Nezavisnom nadzornom organu u jednakim djelovima snose Koncedent i Koncesionar.

DIO II – VLASNIŠTVO, AERODROMSKE LOKACIJE I PRETHODNE STUDIJE PROCJENE

6. VLASNIŠTVO

6.1 Aerodromske lokacije - Nepokretna imovina

- 6.1.1 Sve Aerodromske lokacije i Nepokretna imovina koji su dati Koncesionaru po Ugovoru o koncesiji ili koje je Koncesionar izgradio tokom Perioda trajanja koncesije ostaju vlasništvo [Koncedenta] do isteka ili raskida ovog Ugovora o koncesiji.
- 6.1.2 Koncesionar neće imati bilo kakvo imovinsko pravo ili pravo vlasništva na Aerodromskim lokacijama ili na Nepokretnoj imovini. Koncesionar neće uspostaviti bilo koje sredstvo obezbjeđenja niti dozvoliti postojanje istog na celokupnim ili bilo kom dijelu Aerodromskih lokacija ili Nepokretne imovine.
- 6.1.3 Koncesionar će imati prava korišćenja Aerodromskih lokacija i sve Nepokretne imovine u skladu sa Primjenjivim pravom i ovim Ugovorom o koncesiji.
- 6.1.4 Koncesionar može registrovati pravo korišćenja Aerodromskih lokacija i Nepokretne imovine u nadležnom katastru, isključivo na osnovu ovog Ugovora o koncesiji, bez bilo kakvih dodatnih radnji ili saglasnosti Koncedenta.
- 6.1.5 Sve Aerodromske lokacije i Nepokretna imovina će biti preneti na Koncedenta prilikom isteka ili raskida ovog Ugovora o koncesiji u skladu sa Primjenjivim pravom i **Prilogom 9** (*Povratni prenos imovine*).

6.1.6

6.2 Pokretna imovina

- 6.2.1 Koncesionar će imati prava pristupa i korišćenja Pokretne imovine koja se nalazi na Aerodromskim lokacijama na Datum zaključenja.
- 6.2.2 Tokom Perioda trajanja koncesije, Koncesionar će zadržati vlasništvo na bilo kojoj Pokretnoj imovini koju je kupio. Ta Pokretna imovina će biti, zajedno sa Pokretnom imovinom iz člana 6.2.1, prenijeta na Koncedenta prilikom isteka ili raskida ovog Ugovora o koncesiji, u skladu sa **Prilogom 8** (*Povratni prenos imovine*).

7. OBAVEZE KONCESIONARA U VEZI SA AERODROMSKIM LOKACIJAMA - PRIHVATANJE AERODROMSKIH LOKACIJA

- 7.1 Koncesionar će pružiti zaštitu i bezbjednost Aerodromskih lokacija u skladu sa Primjenjivim zakonima i Dobrom industrijskom praksom.
- 7.2 Koncesionar neće koristiti Aerodromske lokacije za bilo koje potrebe osim sprovođenja Projekta.
- 7.3 Koncesionar će dati, ili učiniti da bude dat, pristup Aerodromskim lokacijama i Aerodromima Koncedentu ili njegovim zastupnicima ili savjetnicima za potrebe praćenja Radova i Aerodromskih usluga i obezbjeđenja postupanja Koncesionara u skladu sa njegovim obavezama po ovom Ugovoru o koncesiji; pri čemu će se na Koncedenta ili njegove zastupnike ili savjetnike, kako je primjenjivo, (i) primjenjivati važeće bezbjednosne i sigurnosne procedure koje se generalno primjenjuju od strane Koncesionara na lica koja imaju

pristup Aerodromskim lokacijama i Aerodromima, i isti će biti dužan da postupa u skladu sa tim procedurama, i (ii) ta lica se neće nerazumno uplitati u vođenje Aerodromskog poslovanja od strane Koncesionara.

- 7.4 Koncesionar će biti odgovoran, o svom trošku i riziku, za uklanjanje svih objekata, zgrada i drugih prepreka koje su potrebne za izvršenje Radova.
- 7.5 Koncesionar izjavljuje i garantuje Koncedentu da je sproveo sopstvenu ocjenu i pregled bilo kojih analiza (uključujući premjere zemljišta ako je primjenjivo) ili bilo kojih tehničkih informacija koje je dao Koncedent, i da se uvjerio u njihovu tačnost, potpunost i služenje svrsi, i u ekspertске kvalifikacije, rezultate i metodologiju njihovih autora, i Koncesionar ni na koji način neće biti oslobođen bilo koje obaveze po Ugovoru o koncesiji, niti će imati pravo na potraživanja od Koncedenta na osnovu toga što te analize nisu tačne ili dovoljne; Koncedent neće biti odgovoran Koncesionaru zbog bilo koje netačnosti, propusta, nesluženju svrsi ili neadekvatnosti bilo koje vrste u bilo kojim analizama (uključujući premjere zemljišta, ako je primjenjivo) ili bilo kojim tehničkim informacijama koje je dostavio Koncedent Koncesionaru bez obzira da li su nemarno pripremljene ili ne.

8. OBAVEZA KONCEDENTA U VEZI SA AERODROMSKIM LOKACIJAMA

- 8.1 Koncedent će, tokom Perioda trajanja koncesije održavati miran i neopterećen posjed na Aerodromskim lokacijama.
- 8.2 Koncedent će postupiti u skladu sa IFC Standardima učinka i dobroj industrijskoj praksi u izvršenju bilo kojeg potrebnog iseljavanja i/ili eksproprijacije zemljišta za potrebe sticanja zemljišta ili proširenja Aerodromskih lokacija.

9. OTKRIĆA

Koncesionar prima na znanje da sva eventualna Otkrića jesu i ostaju imovina Koncedenta. U slučaju pronalaženja takvih Otkrića nakon Datuma početka, Koncesionar će:

- (a) bez odlaganja obavijestiti Koncedenta i dati Koncedentu, relevantnim Državnim organima i njihovim zastupnicima pristup kako bi izvršili inspekciju i uklonili predmete ako su u pitanju pokretne stvari;
- (b) preduzeti one korake koje odgovarajući Državni organ eventualno zatraži, a koji mogu da uključe prekid i obustavljanje izvršenja bilo kojih radnji koje mogu ometati iskopavanje Otkrića ili na bilo koji način uticati na Otkrića; i
- (c) preduzeti sve potrebne korake u cilju očuvanja Otkrića u istom položaju i stanju u kojima su nađena,

pri čemu će svaka radnja koju Koncedent ili bilo koji Državni organ preduzmu u vezi sa Otkrićima, koja ima bitan negativan uticaj na (i) sposobnost Koncesionara da postupi u skladu sa bilo kojim od svojih bitnih prava i obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji i izvrši iste, i/ili (ii) trošak ili dobit koji nastanu iz tog izvršenja predstavljati Bitan negativan državni postupak.

10. SLUČAJEVI ZAGAĐENJA

10.1 Obaveza otklanjanja zagađenja

Nakon otkrivanja bilo kog Slučaja zagađenja, Koncesionar će:

- (a) bez odlaganja obavijestiti Koncedenta i Državni organ zadužen za Životnu sredinu o nastanku tog Slučaja zagađenja;
- (b) čim to bude izvodljivo, dostaviti Koncedentu sve podatke i obavijestiti ga o radnjama za koje predlaže da budu sprovedene u cilju otklanjanja Slučaja zagađenja u skladu sa Primjenjivim zakonima, Dobrom industrijskom praksom (uključujući odredbe člana 1.8 (Kontaminirano zemljište) EHS smjernica (Opšte EHS smjernice) i IFC Standarde učinka („**Radovi na otklanjanju zagađenja**“); i
- (c) sprovesti, uz konsultacije sa Koncedentom, Radove na otklanjanju zagađenja.

10.2 Posljedice Zatečenog ekološkog stanja

- 10.2.1 Koncedent će nadoknaditi Koncesionaru sve troškove koji su razumni, uredno dokumentovani i opravdano nastali u vršenju Radova na otklanjanju zagađenja u sljedećim slučajevima:
- (a) ako je Slučaj zagađenja Zatečeno ekološko stanje, pri čemu će svaki spor vezan za pitanje da li je neki Slučaj zagađenja Zatečeno ekološko stanje biti upućen Ekspertu za tehnička pitanja radi Inicijalne ocjene ekološkog uticaja;
 - (b) ako je Koncesionar ispunio svoje obaveze po članu 10.1 (*Obaveza otklanjanja zagađenja*) gore; i
 - (c) ako Koncesionar može da dokaže da je preduzeo sve razumne korake u cilju ublažavanja tih troškova, u skladu sa Dobrom industrijskom praksom.
- 10.2.2 Sve troškove kojima se Koncesionar izloži u izvršenju Radova na otklanjanju zagađenja u vezi sa bilo kojim Slučajevima zagađenja, osim navedenih u članu 10.2.1, snosiće Koncesionar.

11. PRETHODNE STUDIJE PROCENE

- 11.1 Koncesionar će pripremiti Prethodne studije procene najkasnije do [•] za Aerodrom Berane i [•] za Aerodrom Ulcinj.
- 11.2 Po prijemu Prethodnih studija procene, Koncedent će imati pravo da razvije Aerodrom Berane i Aerodrom Ulcinj kroz postupak javnog nadmetanja ili na drugačiji način u skladu sa Primjenjivim zakonima.
- 11.3 U skladu sa Primjenjivim zakonima, Koncesionar će imati pravo da učestvuje u bilo kom postupku javnog nadmetanja radi razvijanja Aerodroma Berane i Aerodroma Ulcinj.

DIO III - UPRAVLJANJE I RAD AERODROMA

12. DAVANJE KONCESIJE

Koncedent daje Koncesionaru, u Periodu trajanja koncesije, ekskluzivno pravo da:

- (a) izvršava Radove i bilo koje Radove na proširenju (ako je to primjenjivo);
- (b) vrši Aerodromsko poslovanje; i
- (c) prikuplja i zadrži Aeronautički prihod i Ne-Aeronautički prihod

u svakom slučaju u skladu sa odredbama ovog Ugovora o koncesiji i Primjenjivih zakona.

13. UPRAVLJANJE AERODROMSKIM POSLOVANJEM

13.1 Koncesionar će obavljati Aerodromsko poslovanje tokom cijelog Perioda trajanja koncesije u skladu sa:

- (a) odredbama Koncesionih dokumenata;
- (b) Primjenjivim zakonima;
- (c) Tehničkom ponudom;
- (d) Dobrom industrijskom praksom;
- (e) IFC standardima učinka
- (f) odredbama Polisa osiguranja; i
- (g) odredbama Operativnog i strateškog plana,

pri čemu ako je Koncesionar svjestan sukoba između bilo koja dva gore navedena uslova, isti će o tome obavijestiti Koncedenta i Strane će razmatrati i dogovoriti se o načinu na koji bi Koncesionar trebalo da izvršava svoje obaveze, i u odsustvu dogovora, Koncedent će naložiti način na koji će taj sukob biti riješen.

13.2 Jednaki uslovi

Osim kako Koncedent odobri u pisanoj formi, Koncesionar će se pobrinuti da se Aerodromske usluge pružaju na nediskriminatornoj osnovi između različitih Putnika, Avio prevoznika i drugih korisnika Aerodroma svih zemalja na koje se primjenjuje:

- (a) bilo koji bilateralni ugovor ili drugi sporazum ili aranžman u kojem je Koncedent strana, koji daje recipročna prava „najpovlašćenije nacije“ ili druga slična prava državljanima (uključujući avio prevoznike) druge države; ili
- (b) [bilo koja specijalna prava i privilegije date bilo kom avio prevozniku koji je označen kao „nacionalni avio prevoznik Crne Gore“; ili]
- (c) bilo koji embargo ili drugi izvršni postupak koji je preduzeo Koncedent u vršenju svojih suverenih prava,

u slučaju pod (a) i (b) gore, samo pod uslovom da je taj postupak u skladu sa propisima koje su izdali ICAO, IATA, Evropska unija, Svjetska trgovinska organizacija (WTO) ili bilo koje drugo međunarodno ili multilateralno tijelo čiji je Crna Gora učesnik.

14. ODRŽAVANJE IMOVINE DATE POD KONCESIJU

Koncesionar će obezbijediti da se u svakom momentu Imovina data pod koncesiju čuva u dobrom stanju tokom Perioda trajanja koncesije, i inače u skladu sa Programom održavanja koji je pripremljen u skladu sa odredbama **Priloga 14** (*Program održavanja*).

15. ZALIHE

Koncesionar će u svakom momentu održavati ili se pobrinuti da ima pristup dovoljnim Zalihama za korišćenje u vezi sa Aerodromskim poslovanjem.

16. OBEZBJEĐENJE

16.1 Usluge obezbjeđenja

16.1.1 Koncedent će pružati, ili se pobrinuti da relevantni Državni organ pruži, Usluge obezbjeđenja.

16.1.2 Koncesionar će izvršiti procjenu rizika izazvanog pružanjem Usluga obezbjeđenja za Crnogorske zaposlene i javnost koji koriste Aerodrome, i uložiće razuman napor kako bi se pripadnici obezbjeđenja koje obezbijedi Koncedent ili neki Državni organ (zavisno od slučaja) (i) provjerili u pogledu implikacija ranijih zloupotreba, i (ii) adekvatno obučili za primjenu sile i odgovarajuće ponašanje prema zajednicama, javnosti koja koristi Aerodrome i Crnogorskim zaposlenima.

16.1.3 Koncesionar će takođe osmisliti i nakon toga sprovesti, tokom cjelokupnog Perioda trajanja koncesije, mehanizam koji će obezbijediti da svaka pritužba vezana za ponašanje osoblja obezbjeđenja koje pruža Usluge obezbjeđenja bude adekvatno pokrenuta, i da svaki incident u vezi sa ponašanjem osoblja obezbjeđenja koje pruža Usluge obezbjeđenja bude adekvatno ispitan.

16.2 Bezbjednost Aerodromskih lokacija

Koncesionar će sprovesti sve mjere koje su potrebne za udaljšavanje neovlašćenih Lica sa Aerodromskih lokacija u svakom momentu.

16.3 Bezbjednosna ograda

Koncesionar će obezbijediti i održavati, o svom trošku, zaštitnu i drugu ogradu ili barijere u okviru ili oko Aerodromskih lokacija u skladu sa ICAO standardima opisanim u [Aneksu 17 Čikaške konvencije i Dobrom industrijskom praksom].

16.4 LFS inženjer

16.4.1 Koncesionar će postaviti nadzorni organ za ličnu bezbjednost i protivpožarne i bezbjednosne sisteme („LFS inženjer”) u skladu sa **Prilogom 17** (*Nezavisni nadzorni organ / Ekspert*).

16.4.2 Sve naknade, troškove i druge iznose koji se plaćaju LFS inženjeru Koncedent i Koncesionar snose u jednakim dijelovima.

16.5 Hitna situacija

Koncesionar će sarađivati sa relevantnim Licima i Državnim organima u cilju održavanja i ažuriranja Aerodromskog plana za hitne situacije u skladu sa ICAO Programom za sprječavanje udesa (Poglavlje 19) i ICAO Priručnikom za aerodromske usluge (Dokument 9137) i biće odgovoran za koordinaciju svih aktivnosti ako dođe do Hitne situacije, uključujući sistem za odgovore, spasavanje i rano upozoravanje. Koncesionar prima na znanje da bilo koji Državni organ može preduzeti one korake koje smatra poželjnim u cilju ublažavanja i sprječavanja bilo koje Hitne situacije u skladu sa Aerodromskim planom za hitne situacije. Koncesionar će pružiti svu razumnu pomoć bilo kom Državnom organu za te potrebe.

16.6 Psihoaktivne supstance

Koncesionar će tretirati psihoaktivne supstance koje su nezakonite u Crnoj Gori i/ili u bilo kojoj od glavnih destinacija Putnika koji slijeću na Aerodrome ili polijeću sa istih kao materijale koji mogu biti štetni za poslove civilnog vazduhoplovstva, i shodno tome, Koncesionar će sarađivati sa Državnim organima u cilju lakše kontrole Lica, Putničkog prtljaga i tereta (uključujući nepraćeni prtljag u vezi sa tim supstancama, ili kako je obavezno da se učini za druge materijale, objekte i opremu koji nisu dozvoljeni po Primjenjivim zakonima i ICAO pravilima i smjernicama).]

17. OGRANIČENJE AKTIVNOSTI

17.1 Ostala poslovanja

Koncesionar se neće baviti bilo kojim poslovanjem osim Aerodromskim poslovanjem.

17.2 Druga bitna ulaganja

Koncesionar ne može biti vlasnik bilo kojih udjela, vlasničkog učešća ili drugog vlasničkog interesa u bilo kojem drugom Licu (osim ulaganja izvršenih u redovnom toku upravljanja sredstvima Aerodromskog poslovanja).

17.3 Zaposleni

Koncesionar neće zahtijevati, dozvoliti ili odobriti bilo kojem Zaposlenom na koncesiji da vrši bilo koju aktivnost ili poslovanje koje Koncesionar ne može obavljati ili se angažovati u istoj po ovom Ugovoru o koncesiji.

18. REZERVISANE AKTIVNOSTI

18.1 Kontrola letenja

18.1.1 Koncesionar će obezbijediti Koncedentu i bilo kojem relevantnom Državnom organu (o trošku Koncesionara) sljedeći pristup, prava i olakšice na Aerodromu u bilo kom momentu:

- (a) isključivo korišćenje lokacije kontrolnog tornja kako je identifikovan na planu Aerodromske lokacije;
- (b) pravo instalacije i održavanja navigacionih pomagala i drugih antena ili opreme za komunikaciju (bez obzira kako su opisani), i njihovih jedinica za napajanje (uključujući opremu za hitne situacije); i
- (c) pristup Aerodromima i korišćenje objekata na istima koji zahtijevaju za potrebe izvršenja svojih funkcija i drugih zakonitih aktivnosti na Aerodromima.

- 18.1.2 Koncesionar neće imati pravo da smanji površinu i olakšice koji se trenutno daju nekom Državnom organu na Aerodromima bez saglasnosti tog Državnog organa.
- 18.1.3 U slučaju bilo kog renoviranja na Aerodromima koji uključuje obnavljanje ili premještanje objekata ili opreme koje koristi Koncedent, Koncesionar mora dobiti prethodnu pisanu saglasnost Koncedenta.
- 18.1.4 Koncesionar će se povezati i u potpunosti sarađivati sa Koncedentom u vezi sa Koncedentovim vršenjem Usluga kontrole letenja, vazdušne navigacije i drugih funkcija koje se obavljaju na Aerodromima.
- 18.1.5 Koncesionar će dostaviti Koncedentu one informacije i pružiti one usluge koje bi se razumno mogle očekivati od operatera aerodroma da se omogući Koncedentu da postupi u skladu sa svojim funkcijama i zakonitim aktivnostima koje obavlja na Aerodromima.
- 18.2 Carina, Imigracija i Karantin**
- 18.2.1 Koncesionar će u svakom momentu obezbijediti relevantnom Državnom organu (o trošku Koncesionara) pristup, prostor i olakšice na Aerodromima koje razumno zatraže u cilju izvršenja svojih funkcija u aktivnostima vezanim za carinsku kontrolu, imigracionu kontrolu i karantin (u vezi sa ljudima ili životinjama) na Aerodromima. Te olakšice će uključivati obezbjeđenje sale za carinsku kontrolu, sale za imigracionu kontrolu i isključivo korišćenje kancelarijskog prostora i parkinga za osoblje Državnih organa.
- 18.2.2 Strane će u svakom slučaju postupiti u skladu sa odredbama Aneksa 9 („Olakšice“) Čikaške konvencije u vezi sa carinskom kontrolom, imigracionom kontrolom i aranžmanima u pogledu karantina.
- 18.3 Meteorološke usluge**
- Koncesionar će obezbijediti (o trošku Koncesionara) u svakom momentu pristup i razuman kancelarijski smještaj Državnim organima, i prostor na Aerodromskim lokacijama koje Državni organ može zatražiti za potrebe instaliranja i korišćenja opreme za mjerenje kiše i brzine vjetra kao i druge opreme vezane za njegove funkcije i zakonite aktivnosti.
- 18.4 Policija Crne Gore**
- 18.4.1 Koncesionar će u svakom momentu obezbijediti policiji Crne Gore i drugim snagama bezbjednosti Koncedenta ili drugoj državi ili zemlji kojima Koncedent odobri pristup Aerodromima koji mogu zatražiti za potrebe obavljanja svojih funkcija po Primjenjivim zakonima ili izvršenja drugih zakonitih aktivnosti, i u potpunosti će sarađivati sa službenicima policije Crne Gore i drugim snagama bezbjednosti u svakom momentu.
- 18.4.2 Koncesionar će obezbijediti (o trošku Koncesionara) policiji Crne Gore i drugim snagama bezbjednosti olakšice na Aerodromima koje mogu razumno zatražiti (koje neće biti manje od onih koje su trenutno obezbjeđene) za potrebe obavljanja njihovih funkcija ili aktivnosti što obuhvata isključivo korišćenje kancelarijskog prostora i parking mjesta za službenike policije Crne Gore koji su stacionirani na Aerodromima.
- 18.5 Usluge obezbjeđenja**
- Koncesionar će obezbijediti (o trošku Koncesionara) relevantnom Državnom organu ili bilo kojem Licu koje je uredno ovlašćeno od strane tog relevantnog Državnog organa, olakšice na Aerodromima koje mogu razumno zatražiti (koje neće biti manje od onih koje su trenutno

osigurane) za potrebe pružanja Usluga osiguranja.

18.6 **Odgovor na Hitnu situaciju**

Koncesionar će osigurati (o trošku Koncesionara) relevantnom Državnom organu ili bilo kojem Licu koje je uredno ovlašteno od strane tog relevantnog Državnog organa, olakšice na Aerodromima koje mogu razumno zatražiti (koje neće biti manje od onih koje su trenutno osigurane) za potrebe odgovaranja na Hitnu situaciju.

18.7 **Smanjenje i renoviranje prostora vezanog za Rezervisane aktivnosti**

18.7.1 Tokom Inicijalnog perioda rada, Koncesionar neće imati pravo da smanji prostor i olakšice koji su trenutno osigurani nekom Državnom organu na Aerodromima za bilo koje potrebe navedene u članovima 17 (*Rezervisane aktivnosti*) do 17.6 (*Odgovor na Hitnu situaciju*) bez saglasnosti tog Državnog organa.

18.7.2 Na dan i od Datuma završetka radova, Koncesionar će osigurati prostore i olakšice navedene u **Prilogu 16** (*Sredstva, olakšice i minimalni zahtjevi u pogledu prostora za Rezervisane aktivnosti*).

18.8 **Ugovori o Rezervisanim aktivnostima na nivou usluga**

18.8.1 Koncesionar će, tokom Perioda trajanja koncesije, održavati i obnavljati sve Ugovore o Rezervisanim aktivnostima na nivou usluga.

18.8.2 Koncedent će, na zahtjev Koncesionara, pružiti razumnu administrativnu pomoć koja može biti potrebna u održavanju i obnovi Ugovora o rezervisanim aktivnostima na nivou usluga sa bilo kojim odgovarajućim Državnim organima.

19. **KRITERIJUMI UČINKA I NIVOI USLUGA**

19.1 **Kriterijumi učinka**

19.1.1 Koncesionar će vršiti nadzor postupanja u skladu sa Kriterijumima učinka navedenim u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*) i obavijestiti Koncedenta o bilo kojoj povredi tih kriterijuma neposredno nakon što sazna za istu.

19.1.2 Koncedent će ažurirati Kriterijume učinka navedene u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*) kako bi bili u skladu sa posljednjim objavljenim verzijama [Optimalnog nivoa usluga po ADRM IATA].

19.1.3 Bez uticaja na bilo koje druge pravne lijekove koji su na raspolaganju Koncedentu po ovom Ugovoru o koncesiji, Koncesionar će postupati u skladu sa bilo kojim uslovom koji nametne Koncedent u cilju poštovanja Kriterijuma učinka navedenih u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*).

19.1.4 Koncesionar će uložiti sav razuman napor u pogledu rada i održavanja Aerodroma na način za koji se procjenjuje da će optimizovati raspoloživost, kapacitet i efikasnost Aerodroma, uključujući protok Putnika i raspodjelu prostora.

19.2 **Izdavanje sertifikata**

19.2.1 Koncesionar mora, najkasnije [tri (3) godine] od Datuma početka, dobiti sertifikat ISO 14001 standarda sistema za upravljanje zaštitom životne sredine za Aerodrome.

19.2.2 Koncesionar će obavijestiti Koncedenta bez odlaganja nakon što dobije gore navedeni sertifikat, i obezbjediće da Aerodromi zadrže taj sertifikat u svakom momentu u toku Perioda trajanja koncesije. Koncedent može zatražiti od Koncesionara kopije gore navedenog sertifikata u bilo kom momentu.

19.3 **Analiza Aerodromskih usluga**

19.3.1 Koncesionar će o svom trošku obezbjediti izvršenje nezavisnih analiza zadovoljstva:

- (a) Putnika („**Analiza zadovoljstva putnika**“);
- (b) Avio prevoznika; i
- (c) klijenata i drugih korisnika Aerodromskih usluga uključujući agencije za opsluživanje Putnika (ili rukovanje teretom) i posjetilaca, osim Putnika i Avio prevoznika,

(pojedinačno „**Analiza**“) u vezi sa onim aspektima Aerodromskih usluga koje Koncesionar zatraži sa vremena na vrijeme.

19.3.2 Koncesionar će, o svom trošku, izvršiti prvu Analizu zadovoljstva putnika najkasnije [šest (6) mjeseci] nakon Datuma početka, i vršiće svaku Analizu zadovoljstva putnika najmanje tromjesečno tokom svake Godine koncesije (i dodatno kada god to Koncedent na razumnoj osnovi zatraži) i izvršiće svaku drugu Analizu najmanje jednom tokom svake Godine koncesije (i dodatno kada god to Koncedent na razumnoj osnovi zatraži) i dodatno će koristiti (osim ako se Koncedent saglasi drugačije u pisanoj formi) nezavisnu firmu ili firme koje se bave istraživanjem tržišta u te svrhe, pri čemu mora dobiti prethodno odobrenje Koncedenta za tu firmu (koje odobrenje Koncedent neće bezrazložno uskratiti).

19.3.3 Forma i metodologija Analize zadovoljstva putnika moraju pratiti uslove navedene u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*). Koncesionar će dostaviti kopije rezultata svake Analize Koncedentu čim to bude razumno izvodljivo, i u svakom slučaju u roku od [osam (8) nedjelja] od datuma završetka te Analize.

19.3.4 Koncedent će imati pravo da provjeri da li je Analiza zadovoljstva putnika i svaka druga Analiza izvršena u formi i na način koji su propisani u ovom članu 18.3 (*Analize Aerodromskih usluga*) i Koncesionar će dostaviti one informacije koje Koncedent može razumno zatražiti za te potrebe. Ako bilo koja provjera otkrije da Koncesionar nije postupio u bilo kom bitnom smislu u skladu sa uslovima iz člana 18.3.2 (*Analize Aerodromskih usluga*) ili člana 18.3.3 (*Analize Aerodromskih usluga*), Koncedent može zahtijevati da se relevantna Analiza (Analize) izvrše ponovo o trošku Koncesionara.

19.3.5 Ništa u ovom članu 18.3 (*Analize Aerodromskih usluga*) neće umanjiti prava i pravna sredstva koja Koncedent ima po bilo kojoj drugoj odredbi ovog Ugovora o koncesiji.

19.4 **Nadzor nivoa usluga**

19.4.1 Koncesionar će sprovesti u roku od dva (2) mjeseca od Datuma početka, i održavati u svakom momentu nakon toga, sistem neprekidnog nadzora Aerodromskih usluga, korišćenjem internet platforme za dobijanje komentara korisnika (kojoj će Koncedent imati pristup u svakom momentu) ili pomoću druge metode ili metoda (u svakom slučaju kako razumno zatraži Koncedent). Koncedent će imati pravo da u bilo kom momentu pregleda rezultate tog nadzora.

19.4.2 Koncesionar će:

- (a) tokom cjelokupnog Perioda trajanja koncesije, vršiti redovan nadzor toka saobraćaja na Aerodromima, i redovno ispitivati aktivnosti na Aerodromima, radi utvrđivanja usklađenosti sa [Optimalnim nivoom usluga po ADRM IATA]; i
- (b) nakon Datuma završetka radova, vršiti redovan nadzor perioda kada se najveći broj Putnika ukrcava ili iskrcava iz vazduhoplova na Aerodromima, kako bi utvrdio uticaj na površinu terminala.

19.5 Sporovi

Ako se Koncedent ne saglasi sa bilo kojom konstatacijom Koncesionara za potrebe ocjene njegovog postupanja u skladu sa **Prilogom 13** (*Kriterijumi učinka*), Koncedent će uputiti Spor na odlučivanje Ekspertu za tehnička pitanja u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*).

19.6 Proširenja

19.6.1 Tokom cjelokupnog Perioda trajanja koncesije, Koncesionar će vršiti nadzor i bez odlaganja obavijestiti Koncedenta o nastanku:

- (a) nepostupanja u skladu sa parametrima dimenzioniranja koji su navedeni u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*) („**Parametri dimenzioniranja**“); i
- (b) kada najmanje jedan od Parametara dimenzioniranja neće, ili je vjerovatno da neće, biti ispunjen u toku naredne [dvije (2) godine],

(pojedinačno, „**Nedostatak dimenzioniranja**“).

19.6.2 Ako Koncedent razumno smatra da je došlo do Nedostatka dimenzioniranja, dostaviće Koncesionaru obavještenje o istom, uključujući detalje kojima će prikazati Nedostatak dimenzioniranja. Ako se Koncesionar ne slaže da je došlo do Nedostatka dimenzioniranja, isti će obavijestiti Koncedenta o tome, i Strane mogu uputiti taj spor Ekspertu za tehnička pitanja u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*).

19.6.3 Ako dođe do Nedostatka dimenzioniranja, Koncesionar će bez odlaganja, i u svakom slučaju u roku od [četrdeset pet (45)] dana od datuma kada Koncesionar ili Koncedent, zavisno od slučaja, dostavi obavještenje o Nedostatku dimenzioniranja (ili, ako je primjenjivo, od datuma kada Ekspert za tehnička pitanja utvrdi da je došlo do Nedostatka dimenzioniranja), dostaviti Koncedentu na odobrenje plan („**Plan proširenja**“) koji će:

- (a) predvidjeti mjesece tokom kojih Parametri dimenzioniranja nisu ispunjeni (bilo koji jedan put ili više puta tokom tih mjeseci);
- (b) uključiti detalje o bilo kojim radovima i olakšicama koji će biti potrebni u cilju otklanjanja Nedostatka dimenzioniranja („**Radovi na proširenju**“);
- (c) uključiti program za izvršenje Radova na proširenju („**Program radova na proširenju**“) (sa najmanje istim brojem detalja kao Program Radova); i
- (d) dokazati na zadovoljenje Koncedenta, da će predloženi Radovi na proširenju otkloniti Nedostatak dimenzioniranja.

19.6.4 Ako se Strane ne dogovore o Planu proširenja u roku od [četrdeset pet (45)] dana od njegovog podnošenja Koncedentu, bilo koja Strana može uputiti spor u vezi sa Planom proširenja

Ekspertu za tehnička pitanja u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*).

- 19.6.5 Koncesionar će (u skladu sa članom 18.6.6 (*Proširenja*) dolje) finansirati, ili organizovati finansiranje radova navedenih u tom Planu proširenja, i sprovešće i završiti projektovanje, izgradnju i instalacije na Radovima na proširenju na odgovarajući i stručan način uz kvalitetne nove materijale u skladu sa:
- (a) Programom radova na proširenju;
 - (b) potrebnim Saglasnostima;
 - (c) svim Primjenjivim zakonima (uključujući u vezi sa zdravljem i bezbjednošću);
 - (d) Dobrom industrijskom praksom;
 - (e) IFC standardima učinka
 - (f) odredbama ovog Ugovora o koncesiji; i
 - (g) odredbama Polisa osiguranja.
- 19.6.6 Koncesionar neće finansirati, ili organizovati finansiranje Radova na proširenju putem bilo kog zajma ili dužničkog instrumenta kod kojeg je konačno dospjeće planirano nakon isteka Perioda trajanja koncesije bez prethodnog pisanog odobrenja Koncedenta.
- 19.6.7 Strane će postaviti nezavisni nadzorni organ i nadzorni organ za ličnu bezbjednost i protivpožarne i bezbjednosne sisteme u vezi sa Radovima na proširenju, koji će u svakom slučaju biti postavljen na isti način i u vezi sa istim opisom posla i odgovornosti u vezi sa Radovima na proširenju kao Nezavisni nadzorni organ i LFS inženjer u vezi sa Radovima.
- 19.6.8 Koncesionar će, u vezi sa bilo kojim Radovima na proširenju, sprovesti Ocjenu ekološkog i društvenog uticaja u skladu sa članom 20.2.2 (*Ocjena ekološkog i društvenog uticaja*).
- 19.6.9 Radi pojašnjenja, ništa u ovom članu 18.6 (*Proširenja*) neće osloboditi Koncesionara od obaveza koje ima (uključujući plaćanje Ugovorne kazne za slučaj povrede kriterijuma učinka) po ovom Ugovoru o koncesiji.

20. NADZOR

20.1 Operativni i strateški plan

- 20.1.1 U skladu sa članom 19.1 (*Operativni i strateški plan*), najkasnije [šest (6)] mjeseci prije [pete (5.)] godišnjice Datuma početka, i zatim najkasnije [šest (6)] mjeseci prije kraja svakog perioda od [pet (5)] Godina koncesije nakon toga, Koncesionar će dostaviti Koncedentu novi nacrt Operativnog i strateškog plana koji pokriva narednih [pet (5)] Godina koncesije.
- 20.1.2 U pripremi nacrtu Operativnog i strateškog plana, Koncesionar će se konsultovati sa:
- (a) Avio prevoznicima;
 - (b) Koncedentom;
 - (c) Podizvođačima radova;

- (d) lokalnim zajednicama pod uslovom da Operativni i strateški plan može imati uticaja (pozitivnog ili negativnog) na te zajednice;
- (e) pružaocima Usluga prihvata i otpremanja vazduhoplova; i
- (f) relevantnim Državnim organima u vezi sa pitanjima civilne i vojne saradnje u pogledu planiranja vazdušnog prostora,

i uz Operativni i strateški plan dostavljen Koncedentu biće priložena pisana izjava potpisana u ime Koncesionara, u kojoj će biti navedena imena Lica koja su konsultovana u pripremi ovog nacrtu Operativnog i strateškog plana i njihovi komentari.

- 20.1.3 Pored toga, u pripremi nacrtu Operativnog i strateškog plana, Koncesionar će posvetiti dužnu pažnju Analizama koje su izvršene u skladu sa članom 18.3 (*Analize Aerodromskih usluga*).
- 20.1.4 Čim to bude razumno izvodljivo nakon primanja nacrtu Operativnog i strateškog plana, ali u svakom slučaju u roku od [devedeset (90) dana] od primanja, Koncedent će dostaviti pisano obavještenje Koncesionaru u kojem ili (i) odobrava nacrt Operativnog i strateškog plana, ili (ii) odbija nacrt Operativnog i strateškog plana.
- 20.1.5 Prilikom analize nacrtu Operativnog i strateškog plana, Koncedent će u razumnoj mjeri razmotriti sledeća pitanja:
- (a) mjeru u kojoj bi sprovođenje nacrtu Operativnog i strateškog plana ispunilo trenutne i buduće uslove Avio prevoznika u pogledu kvaliteta usluga i olakšica vezanih za Aerodrome;
 - (b) efekte koje bi sprovođenje nacrtu Operativnog i strateškog plana vjerovatno imalo na korišćenje Aerodroma i njihovog okruženja;
 - (c) konsultacije preduzete od strane Koncesionara u pripremi nacrtu Operativnog i strateškog plana, uključujući ishod pomenutih konsultacija; i
 - (d) stavove relevantnih Državnih organa pod uslovom da se odnose na bezbjednost i operativne aspekte nacrtu Operativnog i strateškog plana.
- 20.1.6 Ako Koncedent odbije nacrt Operativnog i strateškog plana, Koncedent će u pisanoj formi navesti razloge za to odbijanje. Osim ako se Koncedent saglasi drugačije u pisanoj formi, Koncesionar će dostaviti Koncedentu revidirani nacrt Operativnog i strateškog plana u periodu od [sto dvadeset (120)] dana nakon datuma prijema Koncedentovih razloga za odbijanje inicijalnog nacrtu Operativnog i strateškog plana. Koncedent će tada ili odobriti ili odbiti revidirani nacrt Operativnog i strateškog plana u skladu sa odredbama članova 19.1.4 i 19.1.5 (*Operativni i strateški plan*) gore, a u suprotnom će bilo o bilo kom Spor u tom smislu odlučivati Ekspert za tehnička pitanja.
- 20.1.7 Nakon što ga Koncedent odobri, nacrt Operativnog i strateškog plana će postati Operativni i strateški plan, i ostaće na snazi u periodu od [pet (5)] Godina koncesije. Međutim, ako na kraju tih [pet (5)] Godina koncesije Koncedent ne odobri novi Operativni i strateški plan, postojeći Operativni i strateški plan će ostati na snazi do odobravanja novog Operativnog i strateškog plana.
- 20.1.8 Izuzetno od člana 19.1.1 (*Operativni i strateški plan*), u bilo kom momentu tokom Perioda trajanja koncesije, Koncesionar može, u skladu sa procedurama navedenim u ovom članu 19.1, dostaviti Koncedentu revidirani nacrt Operativnog i strateškog plana za koji je

naznačeno da zamjenjuje tada primjenjivi Operativni i strateški plan. Nakon odobrenja revidiranog Operativnog i strateškog plana u skladu sa članovima 19.1.4 i 19.1.5 (*Operativni i strateški plan*), tada postojeći Operativni i strateški plan više neće važiti.

20.1.9 Ako u bilo kom momentu tokom Perioda trajanja koncesije postoji promjena ili novi razvoj okolnosti koji imaju ili mogu imati bitan uticaj na Aerodromsko poslovanje, Koncedent može, uz dostavljanje pisanog obavještenja Koncesionaru, naložiti Koncesionaru da dostavi Koncedentu revidirani Operativni i strateški plan za koji je naznačeno da zamjenjuje u cjelosti ili dijelom tada primjenjivi Operativni i strateški plan. Nakon odobravanja revidiranog Operativnog i strateškog plana u skladu sa članovima 19.1.4 i 19.1.5 (*Operativni i strateški plan*), tada postojeći Operativni i strateški plan više neće imati efekta, i primjenjivaće se odredbe člana 19.1.7 (*Operativni i strateški plan*).

20.1.10 Koncesionar će dostaviti Koncedentu izvještaje o napredovanju u roku od [četrdeset pet (45)] dana od kraja svake Godine koncesije, koji prikazuje nivo usklađenosti sa Operativnim i strateškim planom, i predloženi akcioni plan kojim se izbjegavaju sva bitna odstupanja od Operativnog i strateškog plana.

20.2 Izvještaji - Vođenje evidencije - Plan vođenja evidencije

20.2.1 Koncesionar će pripremati izvještaje i voditi urednu, ažuriranu i potpunu evidenciju kako je navedeno u **Prilogu 6** (*Evidencija o koncesiji*) i u skladu sa uslovima navedenim u istom, uz razumne (ali ne retrospektivne) izmjene tih uslova izvršene sa vremena na vrijeme od strane Koncedenta ili od strane Koncesionara uz konsultacije sa Koncedentom kako bi izmijenjene okolnosti bile uzete u obzir.

20.2.2 Koncesionar će staviti na raspolaganje i, na razuman zahtjev Koncedenta, dostaviti kopije, uz razumno obavještenje od strane Koncedenta i u razumnim momentima, evidencije iz članova 19.2.1 (*Izvještaji - Vođenje evidencije - Plan vođenja evidencije*) na uvid Koncedentu. Koncedent će imati pravo da postavi jednog ili više ovlašćenih zastupnika koji će provjeravati i kopirati bilo koju takvu evidenciju. Koncesionar će dostaviti Koncedentu dodatne informacije, objašnjenja i drugu pomoć koje Koncedent ili bilo koji od njegovih ovlašćenih zastupnika razumno zatraže za potrebe provjere bilo koje takve evidencije.

20.2.3 Sva evidencija koja se mora voditi u skladu sa ovim članom 19.2 (*Izvještaji - Vođenje evidencije - Plan vođenja evidencije*) mora se čuvati u periodu od [šest (6)] godina od datuma stvaranja relevantne evidencije ili do momenta koji nastupi [dvanaest (12)] mjeseci nakon isteka ili prijevremenog prekida Perioda trajanja koncesije, zavisno koji datum nastupi ranije, pri čemu će Koncesionar obavijestiti Koncedenta prije bilo kojeg takvog raspolaganja i dati Koncedentu razumnu priliku da preuzme tu evidenciju.

20.2.4 Koncesionar će pripremiti i dogovoriti sa Koncedentom Program održavanja u skladu sa odredbama **Priloga 14** (*Program održavanja*).

20.3 Poremećaj i obustava

Koncesionar će bez odlaganja dostaviti Koncedentu pisano obavještenje o bilo kakvom poremećaju ili obustavi Aerodromskih usluga, ili Radova ili Radova na proširenju na bilo kom Aerodromu, ili zatvaranju bilo kog Aerodroma. Koncesionar će, u roku od dvadeset četiri (24) sata od bilo kog poremećaja ili obustave Aerodromskih usluga ili Radova ili Radova na proširenju na bilo kom Aerodromu, ili zatvaranja bilo kog Aerodroma, dostaviti Koncedentu izvještaj u kojem će detaljno biti navedene okolnosti tog poremećaja, obustave ili zatvaranja. Koncedent će imati pravo da zatraži od Koncesionara bilo koje i sve informacije koje smatra potrebnim ili razumnim, u vezi sa bilo kojim poremećajem ili obustavom Aerodromskih

usluga ili Radova na bilo kom Aerodromu, ili zatvaranjem bilo kog Aerodroma, u skladu sa kojim zahtjevima će Koncesionar postupiti u roku od deset (10) dana nakon primanja istog.

20.4 Računovodstvo

20.4.1 Koncesionar će, o svom isključivom trošku: (a) uspostaviti računovodstveni sistem i sistem kontrole troškova; i (b) zadržati firmu nezavisnih računovođa sa međunarodnom reputacijom i sa kancelarijama u Crnoj Gori, koja je prihvatljiva za Koncedenta, kao revizore Koncesionara. Koncesionar će pripremiti i voditi svoje Izvještaje u Evrima u skladu sa Primjenjivim zakonima i MSFI.

20.4.2 Referentni računovodstveni period Koncesionara će biti period od [dvanaest (12)] mjeseci koji se završava 31. decembra svake godine, osim ako se Koncedent saglasi drugačije.

20.4.3 Koncesionar će, čim budu na raspolaganju, ali u svakom slučaju na datum koji nije kasnije od posljednjeg Radnog dana trećeg (3.) mjeseca nakon kraja svakog referentnog računovodstvenog perioda tokom Perioda trajanja koncesije, dostaviti Koncedentu kopije godišnjeg izvještaja i revidiranog bilansa uspjeha i bilansa stanja i izvještaja o tokovima gotovine za Koncesionara (i (ako je to primjenjivo) za bilo koje Lice koje je pod Kontrolom Koncesionara), u svakom slučaju za finansijsku godinu koja neposredno prethodi ili dio iste, zajedno sa kopijama svih povezanih izvještaja direktora i revizora.

20.4.4 Svaki od Izvještaja koji se dostavljaju u skladu sa članom 19.4.3 (*Računovodstvo*) će, osim kako je navedeno u napomenama uz iste, biti pripremljen u skladu sa računovodstvenim principima i standardima i praksama revizije koji su generalno prihvaćeni u Crnoj Gori i koji se dosljedno primjenjuju, i koji su u skladu sa svim Primjenjivim zakonima i, zajedno sa tim napomenama i u skladu sa svim kvalifikacijama sadržanim u bilo kom relevantnom mišljenju revizora, mora dati objektivni i tačan prikaz stanja i rezultata njegovog rada, promjena u kapitalu i gotovinskih tokova i profita za period koji pokrivaju ti Izvještaji.

20.5 Potvrda o Godišnjoj koncesionoj naknadi

20.5.1 Koncesionar će bez odlaganja, i u svakom slučaju prije posljednjeg Radnog dana trećeg (3.) mjeseca svake Godine koncesije tokom Perioda trajanja koncesije, dostaviti Koncedentu potvrdu izdatu od strane ovlašćenog potpisnika i ovjerenu od strane njegovog revizora, u kojoj se navodi:

(a) Bruto prihod za Godinu koncesije koja neposredno prethodi (ili dio iste); i

(b) obračun Godišnje koncesione naknade za tu finansijsku godinu ili dio iste.

20.5.2 Iznos te Godišnje koncesione naknade će biti konačan dokaz u vezi sa istom. Ako Koncedent smatra da je iznos Godišnje koncesione naknade koju je Koncesionar predvidio po ovom članu netačan, postupiće u skladu sa članom 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*)

20.6 Dostavljanje registrovanih podataka

20.6.1 Koncesionar neće mijenjati bilo koju od sljedećih informacija bez prethodnog odobrenja Koncedenta:

(a) poslovnu adresu i adresu sjedišta; i

(b) korporativni status.

20.6.2 Koncesionar će obavijestiti Koncedenta o svakoj izmjeni sljedećih informacija vezanih za Koncesionara u istima u roku od [četrnaest (14)] dana od nastanka bilo koje takve izmjene:

- (a) imena;
- (b) direktora i sekretara društva; i
- (c) trgovinskog imena ili trgovinskih imena.

20.6.3 Koncesionar će pored toga dostaviti Koncedentu, istovremeno sa relevantnim izdavanjem ili dostavljanjem (ili, ako ga vrši drugo Lice, čim to bude izvodljivo nakon toga), kopiju:

- (a) svakog bitnog cirkularnog dopisa, obavještenja o sastanku ili sličnog dokumenta izdatog njegovim Članovima, Finansijerima ili vlasnicima dužničkih hartija od vrijednosti (osim ako sadrži povjerljive materijale ili informacije ili komentare u vezi sa bilo kojim Sporom sa Koncedentom) uključujući (ako Koncesionar bude listiran na nekoj berzi) bilo koje cirkularne dopise koji se moraju dostaviti njegovim članovima ili vlasnicima dužničkih hartija od vrijednosti u skladu sa pravilima te berze;
- (b) bilo kog dokumenta koji Koncesionar dostavlja regulatoru za privredna društva i intelektualnu svojinu u Crnoj Gori, ili bilo kojeg obavještenja koje Koncesionar mora dostaviti ili koje se mora dostaviti Koncesionaru, u vezi sa nastankom bilo kojeg od događaja iz člana 37.1(a) (*Slučaj neizvršenja obaveza Koncesionara*) zajedno sa bilo kojom odlukom kojom se mijenja osnivački akt i/ili statut Koncesionara i svaki godišnji povraćaj; i
- (c) kopiju bilo kojeg bitnog dokumenta koji se dostavlja Koncedentu ili bilo kom Državnom organu, u skladu sa bilo kojim zahtjevom Koncedenta ili tog Državnog organa, koji se mora dostaviti kako bi se održavala bilo koja Saglasnost, ili kao posljedica bilo kojeg nepostupanja u skladu sa bilo kojom Saglasnošću.

20.7 Dodatne informacije

Koncesionar će dostaviti, ili obezbijediti dostavljanje, onih drugih informacija, evidencije ili dokumenata u vezi sa upravljanjem i radom Aerodroma i pružanjem Aerodromskih usluga Koncedentu, i u toku tog perioda, kako Koncedent u svakom slučaju razumno zatraži sa vremena na vrijeme.

20.8 Prava revizije i inspekcije

20.8.1 Koncedent i njegovi zastupnici će moći, uz obavještenje dostavljeno u razumnom ranijem periodu, da izvrše inspekciju, u bilo kom razumnom momentu tokom redovnog radnog vremena, knjiga, evidencije i drugih materijala koje Koncesionar vodi ili koji se vode u ime Koncesionara, radi provjere ili revizije bilo kojih informacija dostavljenih Koncedentu po ovom Ugovoru o koncesiji, ili radi kontrole postupanja u skladu sa obavezama Koncesionara po ovom Ugovoru o koncesiji. Koncesionar će staviti na raspolaganje Koncedentu i njegovim zastupnicima one informacije, i dati onaj pristup ili obezbijediti davanje onog pristupa (uključujući trećim licima ili od trećih lica) koje isti razumno zatraže u vezi sa istim. Ako se korišćenjem tog prava otkrije da su informacije koje su prethodno dostavljene Koncedentu bile u bilo kom bitnom smislu netačne na osnovu informacija koje su na raspolaganju Koncesionaru u tom momentu, troškove te inspekcije snosiće Koncesionar.

20.8.2 Koncedent i njegovih zastupnici će takođe imati pravo da izvrše inspekciju u bilo kom bitnom smislu bilo kog dijela Aerodromske lokacije ili bilo koje Imovine date pod koncesiju, radi

kontrole postupanja u skladu sa obavezama Koncesionara po ovom Ugovoru o koncesiji, za koje potrebe će Koncesionar dati onaj pristup ili obezbijediti davanje onog pristupa (uključujući trećim licima ili od trećih lica) koje isti razumno zatraže u vezi sa istim, pri čemu se ta lica neće miješati u izvršenje Radova niti davati bilo kakve instrukcije u vezi sa istima niti će se miješati u obavljanje Aerodromskih usluga. Ako bilo koje korišćenje tih prava otkrije da Koncesionar u bilo kom bitnom smislu nije postupio u skladu sa svojim obavezama po ovom Ugovoru o koncesiji, troškove bilo koje takve inspekcije snosiće Koncesionar. Koncedent će koristiti svoja prava na inspekciju po ovom članu 19.8.2 (*Prava revizije i inspekcije*) na način koji za cilj ima da se uplitanje u Aerodromsko poslovanje svede na minimum.

- 20.8.3 Koncesionar će bez odlaganja obavijestiti Koncedenta čim to bude moguće nakon što se povreda obaveza Koncesionara po ovom Ugovoru o koncesiji dogodi ili je vjerovatno da će se dogoditi.

20.9 Analiza učinka

Koncesionar će [na šestomjesečnoj osnovi, i tako da to koincidira sa sastancima Aerodromskog foruma] prisustvovati sastancima sa Koncedentom ili njegovim zastupnicima radi omogućavanja Koncedentu da izvrši periodične analize finansijskih i operativnih rezultata Koncesionara i izvršenja njegovih obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji. Lica koja prisustvuju tim sastancima u ime Koncesionara imaće odgovarajući hijerarhijski položaj i odgovornosti, i uključivaće Više rukovodstvo Koncesionara koje Koncedent razumno zatraži. Ako Koncedent to od njega zatraži uz obavještenje poslato u razumnom ranijem periodu, Koncesionar će pripremiti i predstaviti na tim sastancima izvještaje u vezi sa onim aspektima svojih rezultata i izvršenja koje Koncedent razumno zatraži.

20.10 Aerodromski forum

Strane se obavezuju da će osnovati Aerodromske forume u skladu sa **Prilogom 5** (*Aerodromski forum*).

20.11 Pristup rukovodstvu

Koncedent će imati pravo na razuman pristup sa vremena na vrijeme, Višem rukovodstvu Koncesionara i drugim relevantnim službenicima i zaposlenima Aerodromskog poslovanja u razumnom momentu, i uz razumno obavještenje dostavljeno konkretnom Licu (Licima).

20.12 Sporovi

- 20.12.1 Koncesionar će obavijestiti Koncedenta o bilo kom sporu (ne uključujući rutinske parnice koje se vode u redovnom toku poslovanja u vezi sa potraživanjima koja ne prelaze [•] [(Indeksirano)] u momentu isticanja potraživanja, za svako pojedinačno potraživanje, osim ako ukupni iznos tih pojedinačnih potraživanja prelazi [•] [(Indeksirano)] ili protivvrijednost tog iznosa kako je pomenuto gore, u bilo kojoj Godini koncesije), u kojem je on strana, u vezi sa kojim su preduzeti koraci (uključujući pokretanje postupka) za rješavanje ili od strane sudova ili putem bilo kojeg drugog postupka za rješavanje sporova. To obavještenje će biti dato u momentu preduzimanja tih koraka (uključujući razumne detalje o prirodi spora) i (u svakom slučaju) u momentu rješavanja spora i (u svakom slučaju) u momentu rješavanja spora, bez obzira da se može uložiti žalba, (uključujući razumne detalje o rezultatima spora, bilo koje donijete odluke, i da li se može uložiti žalba). Koncesionar će dostaviti dodatne podatke o bilo kom sporu koje Koncedent može razumno zatražiti sa vremena na vrijeme.

- 20.12.2 Koncesionar će takođe obavijestiti Koncedenta o bilo kom sporu koji nastane ili prijeti, čiji

negativan ishod bi mogao imati bitan negativan uticaj na Koncesionara ili Aerodromsko poslovanje ili pružanje bilo kojih Aerodromskih usluga od strane Koncesionara.

20.13 Revizije vezane za ekološka i društvena pitanja

- 20.13.1 Strane će zajednički postaviti konsultanta za ekološka pitanja („**Konsultant za ekološka pitanja**“) u skladu sa **Prilogom 17** (*Nezavisni nadzorni organ / Ekspert / LFS inženjer /Konsultant za ekološka pitanja*).
- 20.13.2 Postupak postavljenja i uslovi i opis poslova Konsultanta za ekološka pitanja su navedeni u **Prilogu 17** (*Nezavisni nadzorni organ / Ekspert / LFS inženjer /Konsultant za ekološka pitanja*).
- 20.13.3 Koncedent i Koncesionar će snositi u jednakim djelovima sve naknade, troškove, plaćanja i troškove koji se plaćaju Konsultantu za ekološka pitanja.
- 20.13.4 Koncesionar će bez odlaganja dostaviti Koncedentu kopiju izvještaja svog Konsultanta za ekološka pitanja, u kojem je dat kratak prikaz ishoda ekološke istrage.
- 20.13.5 Koncesionar će (o svom isključivom trošku) spriječiti ili otkloniti efekte bilo kojeg bitnog negativnog uticaja na Životnu sredinu ili lokalne zajednice ili bilo koje Lice koje koristi Aerodrome ili radi na istima, za koje Konsultant za ekološka pitanja u svom izvještaju zaključi da ih je izazvao Koncesionar, i za koje Konsultant za ekološka pitanja razumno predloži da se otklone radi postupanja u skladu sa Primjenjivim zakonima, važećim odredbama EHS smjernica i IFC standardima učinka.
- 20.13.6 Radi pojašnjenja, ništa u ovom članu 19.13 neće umanjiti značaj ili ukinuti uslove Primjenjivih zakona ili obaveze Koncesionara da postupa u skladu sa istim.

20.14 Garancija u pogledu informacija

Koncesionar ovim garantuje Koncedentu u svakom momentu tokom Perioda trajanja koncesije:

- (a) da će svaki set Izvještaja koji će Koncesionar dostaviti po ovom Ugovoru o koncesiji predstavljati objektivan i tačan prikaz finansijskog stanja Koncesionara sa datumom pripreme;
- (b) da će svaki izvještaj biti pripremljen u dobroj vjeri, uz uloženu potrebnu pažnju i marljivost i da će predstavljati, u svakom bitnom smislu, poštene, razumne i potpune informacije, procjene i predviđanja, i da neće sadržavati bilo kakve bitne propuste, u svakom slučaju, sa datumom kada je pripremljen;
- (c) da su potvrde i druge informacije koje su dostavljene Koncedentu (uključujući Potvrdu o Godišnjoj koncesionoj naknadi) tačne, ispravne i potpune u svakom smislu; i
- (d) da su sve druge informacije koje su dostavljene Koncedentu po ovom Ugovoru o koncesiji tačne, ispravne i potpune u svakom bitnom smislu.

21. EKOLOŠKE I DRUŠTVENE OBAVEZE

Koncesionar će, tokom cjelokupnog Perioda trajanja koncesije, izvršavati Aerodromske usluge, Radove i Radove na proširenju (ako je primjenjivo), Radove prilikom predaje, i bilo koje druge radove koje će Koncesionar razviti u skladu sa Operativnim i strateškim planovima

u cilju zaštite Životne sredine na Aerodromskim lokacijama, i ograničenja štete i smetnji po ljude, imovinu i život koje izazivaju zagađenja i druge ekološki štetne posljedice izvršenja Radova, Radova na proširenju (ako je primjenjivo), Radova prilikom predaje i svih drugih radova koje će Koncesionar razviti u skladu sa Operativnim i strateškim planovima, pružanja Aerodromskih usluga i aktivnosti Aerodroma generalno.

21.1 Sistem ekološkog i društvenog upravljanja

21.1.1 Koncesionar će primijeniti Sistem ekološkog i društvenog upravljanja u skladu sa Primjenjivim zakonima, IFC standardima učinka i važećim odredbama EHS smjernica.

21.1.2 ESMS može, po izboru Koncesionara, biti ili samostalni sistem, ili uključen u opšti integrisani sistem upravljanja ili sistem upravljanja obezbjeđenjem kvaliteta kao što je ISO 9001 ili slično, pod uslovom da su uključeni sljedeći elementi:

- (a) sveobuhvatna politika koja ukazuje na principe koji vode do postizanja održivih ekoloških i društvenih rezultata;
- (b) organizaciona struktura, kapacitet i stručnost za sprovođenje ESMS;
- (c) postupak identifikacije ekoloških i društvenih rizika i uticaja vezanih za Aerodromske usluge (koji će uključivati vršenje Ocjene ekoloških i društvenih uticaja u skladu sa članom 20.2 dolje);
- (d) Planove ekološkog i društvenog upravljanja i nadzora (ESMMP); i
- (e) Plan u pogledu zainteresovanih lica.

21.2 Ocjena ekološkog i društvenog uticaja

21.2.1 Kao dio ESMS procesa identifikacije ekoloških i društvenih rizika i uticaja, Koncesionar će sprovesti Ocjenu ekološkog i društvenog uticaja u vezi sa:

- (a) Radovima u skladu sa članom 20.2.4 dolje;
- (b) Radovima na proširenju (ako je to primjenjivo) u skladu sa članom 18.6.8 gore; i
- (c) Radovima prilikom predaje i bilo kojim drugim radovima koje će Koncesionar razviti u skladu sa Operativnim i strateškim planovima, ali samo u mjeri u kojoj ti radovi nalažu izmjene strukture Aerodroma ili Aerodromskih usluga koje imaju ili je vjerovatno da će imati, (i) bitan uticaj na Životnu sredinu, i (ii) u skladu sa Dobrom industrijskom praksom i IFC standardima učinka, ne mogu se riješiti primjenom Primjenjivih zakona, uslova projektnih kriterijuma ili standarda izgradnje ili postojećih ESMPP.

21.2.2 Svaka Ocjena ekološkog i društvenog uticaja će biti srazmjerna obimu radova i rizika i uticajima za koje se razumno može očekivati da će biti povezani sa njihovim sprovođenjem (sveobuhvatna ocjena ekološkog i društvenog uticaja, ili ograničena ili fokusirana ocjena uticaja). Ista će identifikovati detaljne postupke Koncesionara u cilju ublažavanja ovih uticaja i rizika, i vodiće se u skladu sa Primjenjivim zakonima, IFC standardima učinka i važećih odredaba EHS smjernica.

21.2.3 Bilo koja Ocjena ekološkog i društvenog uticaja mora biti izvršena i odobrena od strane Konsultanta za ekološka pitanja i relevantnog Državnog organa prije početka radova na koje

se odnosi. Istu će sprovesti nadležni profesionalni savjetnici koji imaju relevantno iskustvo u aeronautičkim transakcijama u Evropi i sa odgovarajućim iskustvom u primjeni Primjenjivih zakona, IFC standarda učinka i važećih odredaba EHS smjernica.

21.2.4 Ocjena ekološkog i društvenog uticaja u vezi sa Radovima sadržavaće detalje o ekološkim i društvenim rizicima i uticajima vezanim za Radove, Aerodromske usluge i rad kako novih i poboljšanih objekata tako i postojećih objekata, i mjerama ublažavanja koje su potrebne za postupanje u skladu sa Primjenjivim zakonima, IFC standardima učinka, Dobrom industrijskom praksom, i ispunjenje principa i važećih odredaba EHS smjernica. Ocjena ekološkog i društvenog uticaja će uključivati (ali neće biti ograničena na):

- (a) detaljnu ocjenu uticaja buke i povezane mjere ublažavanja, uključujući uporednu analizu vrijednosti pragova definisanih u skladu sa Dobrom industrijskom praksom radi identifikacije najadekvatnijih vrijednosti koje će biti usvojene u vezi sa Projektom;
- (b) analizu trenutnih sistema za ispuštanje otpadnih voda i atmosferskih voda, uključujući ali ne ograničavajući se na površine za obuku vatrogasaca, i definiciju mjera ublažavanja kako bi se obezbjedilo da (i) sistemi budu zamišljeni i da rade u skladu sa principima naznačenim u dijelu EHS smjernica za Aerodrome pod nazivom „Atmosferske vode i otpadne vode”, i dijelu Opštih EHS smjernica pod nazivom „Kvalitet otpadne vode i vode u okolini” i (ii) vrijednosti ispuštanja budu u skladu sa nacionalnim standardima za ispuštanje u površinske vode ili, u odsustvu istih, sa vrijednostima u tabeli 1.3.1 Opštih EHS smjernica;
- (c) opis uticaja na biodiverzitet;
- (d) opis upravljanja otpadom, uključujući otpad od rušenja i štetan otpad;
- (e) opis upravljanja štetnim materijalima; i
- (f) opis rizika i uticaja povezanih sa poslovima na skladištu avio goriva (*fuel farm*).

21.3 Planovi ekološkog i društvenog upravljanja i nadzora

21.3.1 ESMPP će, u skladu sa Dobrom industrijskom praksom i Primjenjivim zakonima, uključivati:

- (a) planove koji čine dio Aerodromskog sistema upravljanja bezbjednošću u skladu sa Poglavljem 4 ICAO Programa za sprječavanje udesa, uključujući:
 - (i) pripremljenost i planove odgovora na hitne situacije u skladu sa članom 15.5 (*Hitna situacija*); i
 - (ii) plan zaštite od požara i zaštite života ljudi, koji pokriva sve aspekte EHS opštih smjernica;
- (b) plan upravljanja zdravljem i bezbjednošću na radu kojim se uređuju sve aktivnosti na Aerodromskim lokacijama tokom Perioda trajanja koncesije. Ovaj plan uključuje:
 - (i) uspostavljen sistem za upravljanje zdravljem i bezbjednošću na radu na Aerodromskim lokacijama, uključujući koordinaciju između Koncesionara i njegovih Podizvođača radova;
 - (ii) sistem analize i kontrole opasnosti specifičnih za konkretne poslove i zadatke za sve aktivnosti;

- (iii) obezbjeđenje opreme za ličnu zaštitu („PPE”), uslove za korišćenje PPE, i sprovođenje upotrebe PPE;
 - (iv) uvođenje i kontinuiranu obuku u pogledu bezbjednosti za sve osoblje na njihovom jeziku, koja pokriva opasnosti i bezbjednosnih protokola za njihove poslove;
 - (v) posebnu obuku za specifične opasnosti: rad na visini, u iskopima, sa strujom;
 - (vi) aranžmane koji su uspostavljeni radi upravljanja profesionalnim, zdravstvenim i bezbjednosnim nezgodama i incidentima, uključujući proces njihovog upravljanja, aranžmane vezane za prvu pomoć, planove odgovora na hitne situacije i sistem za prijavljivanje i postupanje kod izbjegnutih nesreća (*near misses*);
 - (vii) odredbe vezane za hitno medicinsko liječenje; i
 - (viii) sistem statističkog evidentiranja nezgoda i incidenata, uključujući ukupan broj radnih sati, vrijeme izgubljeno zbog povrede (*lost time incident*), teže povrede, smrtne ishode;
- (c) plan za kontrolu taloga i erozije koji će detaljno opisati mjere koje Koncesionar preduzima kako bi umanjio količinu čestica zemlje koje se odводе sa površine zemlje i deponuju u prihvatnom vodnom tijelu;
- (d) plan upravljanja površinskim vodama, podzemnim vodama i otpadnim vodama, u kojem se detaljno navode mjere i aktivnosti vezane za nadzor koje primjenjuje Koncesionar kako bi obezbijedio upravljanje površinskim, podzemnim i otpadnim vodama u skladu sa principima navedenim u dijelu EHS smjernica za Aerodrome pod nazivom „Atmosferske vode i otpadne vode”, i dijelu EHS smjernica (opšte smjernice) pod nazivom „Kvalitet otpadne vode i vode u okolini”
- (e) plan za prilagođavanje klimatskim promjenama koji će biti ažuriran najmanje svakih pet (5) godina, i uključivaće postupke koordinacije sa zainteresovanim licima nadležnim za nadzor i mjere u vezi sa prilagođavanjem klimatskim promjenama i nadzor efekata klimatskih promjena (porast nivoa mora) u slučaju nepostojanja podataka trećih lica;
- (f) plan upravljanja čvrstim i opasnim otpadom, građevinskim otpadom kojim se definišu mjere i postupci nadzora koje Koncesionar preduzima kako bi obezbijedio da se otpad bezbjedno i adekvatno odlaže u skladu sa principima navedenim u dijelu EHS smjernica pod nazivom „Upravljanje otpadom”;
- (g) u skladu sa ICAO smjernicama o uravnoteženom pristupu upravljanju nivoom buke koju proizvode vazduhoplovi, plan upravljanja nivoom buke (i) u kojem se detaljno navode mjere ublažavanja koje su u okviru odgovornosti Koncesionara u cilju sprječavanja, smanjenja i nadzora buke, i (ii) u kojem se opisuju uloge i odgovornosti svakog zainteresovanog lica i Državnog organa uključenog u upravljanje nivoom buke na Aerodromima nad kojima Koncesionar nema direktnu kontrolu ili ne vrši nadzor. Za mjere ublažavanja u vezi sa smanjenjem i nadzorom buke kojima neposredno upravljaju druga zainteresovana lica ili Državni organi, Koncesionar će sarađivati sa relevantnim stranama;
- (h) plan nadzora emisija u vazduh;

- (i) ako je to relevantno, plan upravljanja zdravljem i bezbjednošću životne sredine (koji pokriva zagađenje vazduha, buku i vibracije, vodu, čvrsti otpad i konverziju zemljišta);
- (j) plan upravljanja saobraćajem i transportom;
- (k) plan upravljanja zdravljem, bezbjednošću i sigurnošću zajednice u kojem se navode mjere i aktivnosti vezane za nadzor koje sprovodi Koncesionar u vezi sa upravljanjem potencijalnom izloženošću zajednice rizicima i uticajima koji nastanu iz nezgoda, sloma konstrukcije i ispuštanja štetnih materija;
- (l) plan upravljanja biodiverzitetom koji uključuje upravljanje udarima ptica;
- (m) u skladu sa važećim odredbama dijela EHS smjernica (opšte smjernice) koje se odnose na zdravlje i bezbjednost na radu, plan upravljanja azbestom kojim se identifikuju lokacije na Aerodromskim lokacijama gdje su prisutni materijali koji sadrže azbest (ACM), stanje i postupci nadzora istih, procedure za pristup lokacijama gdje je prisutan ACM radi izbjegavanja štete, postupak obuke osoblja koje potencijalno može doći u kontakt sa tim materijalom radi izbjegavanja štete i sprječavanja izloženosti;
- (n) plan upravljanja Podizvođača radova u cilju upravljanja planiranjem ekološkim društvenim zdravljem i plan
 - (i) sistem kojim se obezbjeđuje da svi Podizvođači radova budu ugovorno obavezani da postupaju u skladu sa Primjenjivim zakonima i IFC standardima učinka o radu i zdravlju i bezbjednosti na radu, i relevantnim aspektima ESMMP;
 - (ii) jasno naznačene obaveze Koncesionara i Podizvođača radova u vezi sa ekološkim i zdravstvenim i bezbjednosnim uslovima;
 - (iii) sistem za upravljanje i nadzor učinka Podizvođača radova u pogledu zdravlja i bezbjednosti na radu i pitanja radnih odnosa, uključujući to kako Podizvođač radova namjerava da sprovede i obezbijedi usklađenost sa planom, i koji je postupak u slučaju neusklađenosti;
 - (iv) sistem koji će obezbijediti da svi radnici na lokaciji imaju pristup mehanizmu pritužbi, da su obaviješteni o tom mehanizmu kada počnu sa radom, i da mogu da identifikuju ko je odgovoran za primjenu istog;
 - (v) sistem koji će obezbijediti da Koncesionar dobije sve relevantne podatke o životnoj sredini i društvenom nadzoru, i da ima potpuni pristup ključnom osoblju, radnicima i lokaciji u cilju pripremanja Izvještaja o ekološkoj i društvenoj održivosti i procjene potrebe za korektivnim akcijama.

21.3.2 ESMMP će uključivati sve detalje o mjerama ublažavanja i poboljšanja učinka u pogledu ekoloških, društvenih, zdravstvenih i bezbjednosnih pitanja, koje će se odnositi na identifikovane ekološke i društvene rizike i uticaje. Svaki plan koji predstavlja dio ESMMP će uključivati:

- (a) detaljni vremenski raspored za sprovođenje konkretnih mjera ublažavanja i intenzivnih postupaka nadzora,
- (b) raspodjelu odgovornosti za svaku od akcija koje su navedene u istom,

- (c) aktivnosti nadzora kojima se mjeri efikasnost sprovođenja tih mjera kako bi se ispunili uslovi iz Primjenjivih zakona i IFC standarda učinka, i
 - (d) specifične planove za radove i operacije koji su primjenjivi i koje bi trebalo prilagoditi za svaku fazu (upravljanje, Radovi, Radovi na proširenju, ako je primjenjivo, Radovi prilikom predaje i bilo koji drugi radovi koje će Koncesionar razviti u skladu sa Operativnim i strateškim planovima).
- 21.3.3 Koncesionar će ažurirati ESMMP na osnovu ishoda bilo koje Ocjene ekološkog i društvenog uticaja ili na osnovu ishoda procesa identifikacije ekoloških i društvenih rizika i uticaja Projekta i Aerodromskih usluga.
- 21.4 Plan u pogledu zainteresovanih lica**
- 21.4.1 Koncesionar će održavati Plan u pogledu zainteresovanih lica kako bi upravljao odnosima sa pogođenim zajednicama i drugim zainteresovanim licima tokom cjelokupnog Perioda trajanja koncesije.
- 21.4.2 Koncesionar će objelodaniti inicijalni Plan u pogledu zainteresovanih lica zainteresovanim licima navedenim u članu 20.4.4 dolje, kao dio ESIA u vezi sa Radovima.
- 21.4.3 Plan u pogledu zainteresovanih lica će biti ažuriran po potrebi na osnovu rizika i potencijalnih uticaja Projekta i Aerodromskih usluga tokom cjelokupnog Perioda trajanja koncesije. Koncesionar će potvrditi ili ažurirati listu relevantnih zainteresovanih lica, i predstaviti sva potrebna ažuriranja Plana u pogledu zainteresovanih lica najmanje:
- (a) na početku pripreme bilo koje Ocjene ekološkog i društvenog uticaja da bi usmjeravao angažovanje sa pogođenim zajednicama kako bi se obezbjedilo da se pitanja koja su od najvećeg značaja za njih uzmu u obzir u ocjeni rizika i uticaja bilo kojih radova koje će izvršavati Koncesionar;
 - (b) na kraju pripreme bilo koje Ocjene ekološkog i društvenog uticaja kako bi se obezbjedio plan angažovanja u nadzoru efikasnosti mjera ublažavanja uticaja definisanih u ESMMP, kako je relevantno;
 - (c) tokom bilo kojeg perioda rada; i
 - (d) kao dio održavanja Sistema ekološkog i društvenog upravljanja radi konsultovanja sa zainteresovanim licima navedenim u članu 20.4.4 dolje, o pitanjima koja uključuju ali se ne ograničavaju na (A) nadzor sprovođenja ESMMP, (B) izmjene Projektnog dizajna i operativnih procedura, u pogledu Operativnog i strateškog plana, koje mogu imati uticaja na određena zainteresovana lica, i (C) nepredviđene uticaje vezane za dešavanja koja će preduzeti Koncesionar, ili planove odgovora na hitne situacije.
- 21.4.4 Plan u pogledu zainteresovanih lica će usmjeravati Koncesionara u konsultacijama sa:
- (a) pogođenim lokalnim zajednicama i njihovim zastupnicima (uključujući u vezi sa upravljanjem bukom na Aerodromima);
 - (b) Avio prevoznicima;
 - (c) Koncedentom;
 - (d) Izvođačima radova;

- (e) pružaocima Usluga prihvata i otpremanja vazduhoplova; i
 - (f) bilo kojim relevantnim Državnim organom.
- 21.4.5 Koncesionar će objelodaniti zainteresovanim licima navedenim u članu 20.4.4 gore svako ažuriranje ili izmjenu Plana u pogledu zainteresovanih lica, u roku od [trideset (30)] dana od odobrenja Koncedenta.
- 21.5 **Izveštaj o ekološkoj i društvenoj održivosti**
- Svake Godine koncesije, Koncesionar će pripremiti Izveštaj o ekološkoj i društvenoj održivosti u skladu sa Dijelom 7 **Priloga 6** (*Evidencija o koncesiji*).
- 21.6 **Politika ljudskih resursa i zdravlje i bezbjednost na radu**
- 21.6.1 Koncesionar će svojim zaposlenima obezbjediti bezbjedno i zdravo radno okruženje, uzimajući u obzir rizike karakteristične za konkretni sektor i specifične vrste opasnosti, uključujući fizičke, hemijske, biološke i radiološke opasnosti, kao i specifične prijetnje za žene u skladu sa Primjenjivim zakonima, Dobrom industrijskom praksom, IFC standardima učinka i važećim odredbama EHS smjernica.
- 21.6.2 Koncesionar će razviti, sprovesti i održavati u pisanoj formi pravila i procedure i pogledu ljudskih resursa u skladu sa Primjenjivim zakonima i IFC standardima učinka, i obezbjediti da relevantna pravila budu na raspolaganju svim zaposlenima na njihovom odgovarajućem jeziku (jezicima). Pravila i procedure vezani za ljudske resurse moraju jasno opisivati radne uslove, uslove zapošljavanja, upravljanje odnosima među zaposlenima, mehanizme pritužbi i uloge i konkretne odgovornosti Koncesionara, njegovih izvođača radova i radnika. Koncesionar će obezbjediti u svakom momentu da pravila i procedure budu ažurni i uključeni u sveobuhvatni ESMS, kako bi se obezbjedila dosljednost i tekući nadzor.
- 21.7 **Ekološki incidenti**
- Bez uticaja na član 10, Koncesionar će čim to bude moguće, a najkasnije [tri (3)] dana nakon nastanka, obavijestiti Koncedenta o bilo kom incidentu ili nezgodi u okviru Aerodromskih lokacija, koji imaju ili se razumno može očekivati da će imati bitan negativan uticaj na Životnu sredinu, uključujući, bez ograničenja, eksplozije, izlivanja ili nezgode na radnom mjestu koje dovedu do smrtnog ishoda, ozbiljnih ili višestrukih povreda ili zagađenja većih razmjera, uz navođenje, u svakom slučaju, prirode tog incidenta ili nezgode, uticaja užih ili širih razmjera koji nastanu ili je vjerovatno da će nastati iz istih, i mjera koje Koncesionar preduzima ili planira da preduzme u rješavanju tih uticaja; i redovno će obavještavati Koncedenta o tekućoj primjeni tih mjera.
- 21.8 **Uslovi u pogledu sukobljenih ekoloških uslova**
- 21.8.1 Ako Koncesionar sazna za sukob između bilo kojih ekoloških i društvenih standarda, smjernica ili normi u skladu sa kojima Koncesionar mora da postupi shodno Ugovoru o koncesiji (pojedinačno „**Sukobljeni ekološki standardi**“), primjenjivaće se stroži od tih Sukobljenih ekoloških standarda.
- 21.8.2 Ako Koncesionar smatra da se stroži od Sukobljenih ekoloških standarda ne može ispuniti u potpunosti, ili ako Koncesionar ne može da utvrdi koji od Sukobljenih ekoloških standarda je najstroži, Koncesionar će o tome obavijestiti Koncedenta i Konsultanta za ekološka pitanja čim to bude moguće, a najkasnije u roku od [sedam (7)] dana nakon što shvati da ti uslovi ne mogu biti ispunjeni.

- 21.8.3 To obavještenje će uključivati sve detalje koji su razumno potrebni kako bi Koncedent ocijenio taj zahtev, uključujući:
- (a) identifikaciju Sukobljenog ekološkog standarda;
 - (b) detaljno objašnjenje zašto Koncesionar ne može da postupi u skladu sa relevantnim Sukobljenim ekološkim standardom, i zašto se ne može očekivati da se nemogućnost postupanja u skladu sa istim ne može ublažiti postupanjem Koncesionara u skladu sa Dobrom industrijskom praksom; i
 - (c) ako je primjenjivo, alternativni standard za koji Koncesionar predlaže da bi se mogao postići, potpuno i detaljno opravdanje za tu alternativu, uključujući dokazivanje da blaži standard štiti ljudsko zdravlje i životnu sredinu.
- 21.8.4 Koncedent će se konsultovati sa Konsultantom za ekološka pitanja, i naložiće način na koji Koncesionar treba da riješi taj sukob, u roku od trideset (30) dana od primanja obavještenja Koncesionara po članu 20.8.3.
- 21.8.5 Osim ako je drugačije predviđeno u nalogima iz člana 20.8.4, Koncesionar neće biti oslobođen postupanja u skladu sa svojim obavezama po Ugovoru o koncesiji.

22. OSIGURANJE

- 22.1 Koncesionar će održavati, ili će učiniti da se održavaju tokom Perioda trajanja koncesije, Polise osiguranja koje su obavezne po **Prilogu 8 (Osiguranje)**.
- 22.2 Koncesionar će, neposredno nakon što Datum početka bude raspoloživ, ili na zahtjev Koncedenta, dostaviti Koncedentu sve kopije polisa koje je zaključio ili, prije datuma kada te kopije budu na raspolaganju Koncesionaru, potvrdu od osiguravajućeg društva ili brokera u osiguranju da su osiguranja koja su obavezna po **Prilogu 8 (Osiguranje)** ugovorena, i te polise ili potvrde moraju biti u skladu sa odredbama **Priloga 8 (Osiguranje)**. Ako te potvrde ili polise ne budu u skladu sa tim odredbama (i Koncedent obavijesti Koncesionara o istom, uz davanje razumnih detalja o toj neusklađenosti), Koncesionar će, o svom trošku, obezbjediti da te potvrde (i, ako je potrebno, polise) budu shodno izmijenjene čim to bude izvodljivo (i u svakom slučaju u roku od [sedam (7)] dana).
- 22.3 Koncesionar će u svakom momentu postupati u skladu sa uslovima iz **Priloga 8 (Osiguranje)** i, ako i u mjeri u kojoj to traže Finansijeri, u Osiguranjima će Finansijeri takođe biti navedeni kao lica kojima se isplaćuje odšteta i kao dodatni osiguranici po istima.
- 22.4 Ako Koncesionar ne obezbijedi ili ne održava bilo koje osiguranje koje je potrebno po ovom članu 21.4 (*Osiguranje*) ili **Prilogu 8 (Osiguranje)**, Koncedent će imati pravo (ali ne i obavezu) da obezbijedi to osiguranje o trošku Koncesionara.

23. PODUGOVARANJE

23.1 Dozvoljeno podugovaranje

- 23.1.1 Koncesionar može [(i kada je to primjenjivo po članovima 22.5 (*[Uslovi Usluga prihvata i otpremanja vazduhoplova]*), 22.6 (*[Uslovi usluga isporuke goriva]*) ili 22.7 (*[Uslovi Usluga upravljanja teretom]*), to će i učiniti)], podugovoriti pružanje bilo kojih od Aerodromskih usluga ili bilo kog dijela istih, koje će se pružati po ovom Ugovoru o koncesiji, ili iznajmi dio Aerodromskih lokacija, pod uslovom da će tako postupajući, Koncesionar postupiti u skladu sa uslovima iz ovog člana 22 (*Podugovaranje*). Bilo koje podugovaranje ili iznajmljivanje

neće osloboditi Koncesionara od bilo koje obaveze koju ima u vezi sa pružanjem Aerodromskih usluga po ovom Ugovoru o koncesiji.

23.1.2 Izuzetno od člana 22.1 (*Dozvoljeno podugovaranje*):

- (a) bilo koji takav podugovor ili iznajmljivanje moraju predvidjeti raskid ili ustupanje istog Koncedentu ili licu koje Koncedent odredi, u svakom slučaju bez obaveze prema Koncedentu ili licu koje isti odredi, nakon raskida ovog Ugovora o koncesiji ili isteka Perioda trajanja koncesije, zavisno od toga šta nastupi prvo;
- (b) Koncesionar će obezbjediti da komercijalni uslovi bilo kojeg takvog podugovora ili iznajmljivanja ili izmjena istih budu u skladu sa Standardima ugovaranja;
- (c) Koncesionar će obezbjediti da druga strana ili strane u bilo kom takvom podugovoru ili iznajmljivanju ili izmjeni istih postupaju u skladu sa Standardima ugovaranja, i da taj ugovor ili iznajmljivanje ili izmjene istih uključuju (a) kopiju Standarda ugovaranja i (b) odredbu kojom se dozvoljava momentalan raskid tog ugovora ili zakupa ili izmjena od strane Koncesionara u slučaju povrede;
- (d) Koncesionar će dostaviti Koncedentu kopiju bilo kojeg takvog podugovora ili zakupa ili izmjena istih koji predviđaju plaćanje u korist ili od strane Koncesionara u bilo kojoj kalendarskoj godini u iznosu većem od [•] Evra ([•] EUR) godišnje, ako je to moguće u roku od četrdeset osam (48) sati od potpisivanja i, u svakom slučaju, u roku od deset (10) dana od potpisivanja; i
- (e) Koncesionar neće zaključiti bilo koji takav podugovor ili zakup ili izmjenu istih sa nekim Povezanim licem osim ako je Koncedent pregledao i odobrio u pisanoj formi kopiju tog podugovora ili zakupa ili izmjene.

23.2 **Izvještaj o Aerodromskom poslovanju**

23.2.1 U bilo kom razumnom momentu na dan ili nakon [petnaeste (15.)] godišnjice od Datuma početka (ili, ako je kasnije, datuma koji pada pet (5) godina prije isteka Perioda trajanja koncesije), Koncedent će imati pravo nakon razumnog obavještenja upućenog Koncesionaru, o svom trošku, da angažuje računovodstvenu firmu koja će sačiniti sveobuhvatan izvještaj „u punoj formi“ o Aerodromskom poslovanju, koji će se koristiti u kontekstu potencijalne predaje prilikom isteka Perioda trajanja koncesije. Taj izvještaj će biti one vrste i sadržaja koje je tada uobičajeno da društvo i njegovi Članovi dostave prije uključivanja bilo koje hartije od vrijednosti tog društva u zvaničnu listu Crnogorske berze ili tada odgovarajuće uređene investicione berze.

23.2.2 U momentu pripreme izvještaja, Koncesionar će se konsultovati sa Koncedentom u vezi sa načinom vođenja Aerodromskog poslovanja uzimajući u obzir upravljanje Aerodromom na kraju Perioda trajanja koncesije od strane Koncedenta ili Sledbenika Koncesionara.

23.3 **Ugovaranje tokom posljednja dvadeset četiri mjeseca**

Ako bilo koji bitan ugovor sa nekim Avio prevoznikom ili bilo koji bitan ugovor sa nekim Licem koje zauzima prostor istekne ili dođe do kraja tokom posljednja dvadeset četiri (24) mjeseca od Perioda trajanja koncesije, Koncesionar će (i) najkasnije na datum koji pada dvadeset četiri (24) mjeseca prije kraja Perioda trajanja koncesije, obavijestiti Koncedenta o tim ugovorima i dostaviti kopiju istih i (ii) konsultovaće se sa Koncedentom tokom bilo koji pregovora vezanih za obnavljanje tog ugovora. Koncesionar se neće saglasiti sa produženjem bilo kog ugovora nakon kraja Perioda trajanja koncesije bez prethodne pisane saglasnosti

Koncedenta.

23.4 **Dokumenti o finansiranju i Projektni ugovori**

23.4.1 Koncesionar neće zaključiti, izmijeniti, zamijeniti, dopuniti ili se odreći bilo čega u vezi sa bilo kojim Dokumentom o finansiranju, Ugovorom o Rezervisanim aktivnostima na nivou usluga ili Ugovora Članova, u svakom slučaju bez prethodne pisane saglasnosti Koncedenta (koja neće biti bezrazložno uskraćena).

23.4.2 Koncesionar neće zaključiti, izmijeniti, zamijeniti, dopuniti ili se odreći bilo čega u vezi sa bilo kojim Projektnim ugovorom bez prethodne pisane saglasnosti Koncedenta, pri čemu ta saglasnost može biti uskraćena samo ako u bitnoj mjeri i negativno utiče na Koncedenta ili ako nije u saglasnosti sa obavezama Koncesionara po ovom Ugovoru o koncesiji.

23.5 **[Uslovi za Usluge prihvata i otpremanja vazduhoplova**

Bez uticaja na bilo koji Primjenjivi zakon:

- (a) Koncesionar će podugovoriti Usluge prihvata i otpremanja vazduhoplova sa najmanje [dva (2)] nezavisna kvalifikovana izvođača radova kvalifikovana i sposobna za pružanje Usluga prihvata i otpremanja vazduhoplova za bilo koje i sve letove na i sa Aerodroma. Nezavisni izvođač radova neće uključivati Koncesionara ili bilo koje od njegovih Povezanih društava;
- (b) Koncesionar će odobriti Avio prevozniku da bude Samostalni pružalac usluga (pri čemu je predviđeno da se u tom slučaju, taj Samostalni pružalac usluga neće smatrati dijelom dva (2) nezavisna izvođača radova iz člana (a) gore); i
- (c) Koncesionar će izvršiti sva podugovaranja Usluga prihvata i otpremanja vazduhoplova na osnovu otvorenog pristupa, uz transparentnu i nediskrimantornu naplatu i poštenu konkurenciju.]

23.6 **[Uslovi usluga isporuke goriva**

23.6.1 Bez uticaja na bilo koji Primjenjivi zakon:

- (a) Koncesionar će podugovoriti usluge isporuke goriva sa najmanje [dva (2)] nezavisna izvođača radova kvalifikovana i sposobna za pružanje usluga isporuke goriva, pri čemu nezavisni izvođač radova neće uključivati Koncesionara ili bilo koje od njegovih Povezanih društava; i
- (b) Koncesionar će izvršavati sve podugovaranje usluga isporuke goriva na osnovu otvorenog pristupa, uz transparentnu i nediskrimantornu naplatu i poštenu konkurenciju.

23.6.2 Odredbe člana 22.6.1 (*[Uslovi za]*) neće spriječiti dobavljače goriva da zajednički izvrše ulaganje hidranta ili distributivnih sistema preko jednog određenog društva za snabdijevanje gorivom.]

23.7 **[Uslovi za Usluge upravljanja teretom**

23.7.1 Bez uticaja na bilo koji Primjenjivi zakon:

- (a) Koncesionar će podugovoriti Usluge upravljanja teretom sa najmanje [dva (2)]

nezavisna izvođača radova kvalifikovana i sposobna za pružanje Usluga upravljanja teretom, pri čemu nezavisni izvođač radova neće uključivati Koncesionara ili bilo koje od njegovih Povezanih društava; i

- (b) Koncesionar će izvršavati sve podugovaranje Usluge upravljanja teretom na osnovu otvorenog pristupa, uz transparentnu i nediskrimantornu naplatu i poštenu konkurenciju.

23.8 Upravljanje i kontrola

Izuzetno od članova 22.1 (*Dozvoljeno podugovaranje*) do 22.7 (*[Uslovi za Usluge upravljanja teretom]*) gore, Koncesionar će u svakom momentu zadržati opšte upravljanje, kontrolu i nadzor nad Aerodromskim poslovanjem preko svog Višeg rukovodstva.

24. ZAPOSLENI

24.1 Osoblje i obuka

24.1.1 Od Datuma početka, Koncesionar će prihvatiti potpunu odgovornost za sve troškove, potraživanja, zahtjeve i obaveze i presude koji nastanu iz bilo kog nepostupanja Koncesionara u skladu sa Primjenjivim zakonima, i na zahtjev će obešteti Koncedenta i/ili Aerodrome Crne Gore, njihove agente i zaposlene za iste, bez obzira da li su vezani za potraživanja po osnovu povrede ugovora, gubitka funkcije, nekorektnog ili nepravednog otpuštanja, otpuštanja po osnovu viška radne snage, pola, rase ili druge diskriminacije, gubitka zarade, bolesti, lošeg zdravstvenog stanja, nekonsultovanja zastupnika zaposlenih ili nezakonitih isplata zaposlenima, ili u vezi sa bilo kojim drugim potraživanjima vezanim za radne odnose, u vezi sa Aerodromima ili na drugi način u bilo kom momentu tokom Perioda trajanja koncesije.

24.1.2 Koncesionar će obezbjediti redovnu, tekuću obuku i profesionalne programe za sve zaposlene ili drugo osoblje koje angažuje u skladu sa Dobrom industrijskom praksom.

24.2 Izmjene uslova rada i kraj Perioda trajanja koncesije

Koncesionar neće, bez prethodne saglasnosti Koncedenta, zaključiti, izmijeniti ili planirati ili obećati da izmijeni, odredbe ili uslove rada kod sebe za bilo kog Zaposlenog na koncesiji (uključujući bilo koje obećanje za davanje bilo koje dodatne isplate ili pružanja bilo koje dodatne beneficije) ako ta izmjena ili dodatak:

- (a) prvo stupa na snagu tokom posljednje godine Perioda trajanja koncesije osim:
 - (i) ako je u redovnom toku poslovanja; i
 - (ii) ako, zajedno sa bilo kojom drugom izmjenom ili dodatkom uz uslove rada tih Zaposlenih na koncesiji koji stupaju na snagu tokom tog perioda, predstavlja povećanje naknade Zaposlenih na koncesiji koje nije veće od procentualnog povećanja nivoa HICPI između mjeseca za koji je taj indeks posljednji put objavljen u momentu vršenja te izmjene ili dodatka i mjeseca koji pada trideset šest (36) mjeseci prije tog mjeseca; ili
- (b) u slučaju prijevremenog raskida, stupa na snagu nakon dostavljanja Obavještenja o raskidu; ili
- (c) u potpunosti (ili dijelom) prvo stupa na snagu nakon isteka zbog proteka vremena (za razliku od prekida) Perioda trajanja koncesije, ili je naznačeno da stupa na snagu

prilikom prekida Perioda trajanja koncesije; ili

- (d) dovede do toga da taj radni odnos poslodavac ne može raskinuti u roku od dvanaest (12) mjeseci od isteka zbog proteka vremena (za razliku od prekida) Perioda trajanja koncesije; ili
- (e) ako se odnosi na plaćanje ili obezbjeđenje neproporcionalne beneficije pokrenute raskidom radnog odnosa po ili nakon raskida ovog Ugovora o koncesiji; ili
- (f) ako se odnosi na obezbjeđenje beneficije (ne uključujući osnovnu zaradu) koju će bilo koji taj Zaposleni na koncesiji imati ili može prvo imati ugovorno pravo da primi nakon isteka (zbog proteka vremena za razliku od prekida) Perioda trajanja koncesije; ili
- (g) ako sprječava ili ograničava bilo kojeg tog Zaposlenog na koncesiji da radi za Koncedenta ili nekog Sledbenika Koncesionara ili da izvršava dužnosti koje taj zaposleni izvršava za Koncesionara nakon kraja Perioda trajanja koncesije.

24.3 **Izmjene u broju i ukupnim troškovima zaposlenih na kraju Perioda trajanja koncesije**

Koncesionar neće povećati ili smanjiti tokom posljednje godine Perioda trajanja koncesije ili u slučaju prijevremenog raskida, nakon dostavljanja Obavještenja o raskidu, broj Zaposlenih na koncesiji ili tako da (i) ukupni broj Zaposlenih na koncesiji ili ukupni godišnji troškovi (indeksirani u skladu sa HICPI) Koncesionara vezani za zapošljavanje svih Zaposlenih na koncesiji budu uvećani, ili (ii) ukupni broj Zaposlenih na koncesiji bude smanjen; u svakom slučaju (i) i (ii) za više od [pet procenata (5%)] tokom tog perioda od broja koji postoji u godini koja neposredno prethodi do posljednje godine Perioda trajanja koncesije, bez prethodne saglasnosti Koncedenta.

24.4 **Sindikati**

Koncesionar će nastojati da održava dobre odnose sa Sindikatima i dobre industrijske odnose sa osobljem i izvođačima radova.

25. **KRITERIJUMI UČINKA - UGOVORNA KAZNA ZA SLUČAJ POVREDE KRITERIJUMA UČINKA**

25.1 Osim zbog Slučajeva koji pokreću produženje (osim Naloga za izmjenu), ako Koncesionar ne ispuní Kriterijume učinka iz **Priloga 13** (*Kriterijumi učinka*) platiće odgovarajuću Ugovornu kaznu za slučaj povrede kriterijuma učinka koja je navedena u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*). Koncedent će imati pravo da povuče po Garanciji za dobro izvršenje posla iznos od bilo koje neizmirene isplate za tu Ugovornu kaznu za slučaj povrede kriterijuma učinka neposredno po dospjeću.

25.2 Obaveza Koncesionara u vezi sa članom 24.1 (*Kriterijumi učinka - Ugovorna kazna za slučaj povrede kriterijuma učinka*) za svaku Godinu koncesije biće ograničena na Maksimalni gornji prag.

25.3 Strane su saglasne da je Ugovorna kazna za slučaj povrede kriterijuma učinka navedena u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*) originalna i razumna procjena troškova za koje je vjerovatno da će im se Koncedent izložiti zbog povrede obaveza navedenih u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*) od strane Koncesionara. Ako iz bilo kog razloga bude utvrđeno da je obaveza plaćanja Ugovorne kazne za slučaj povrede kriterijuma učinka na osnovu člana 24.1 (*Kriterijumi učinka - Ugovorna kazna za slučaj povrede kriterijuma učinka*) ništava, nevažeća ili iz drugog razloga neprimjenjiva tako da oduzima pravo Koncedentu da traži Ugovornu kaznu za slučaj

povrede kriterijuma učinka, Koncedent će imati pravo da traži od Koncesionara naknadu štete po zakonu, koja je nastala iz povrede obaveza navedenih u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*) od strane Koncesionara.

DIO IV - RADOVI

26. RADOVI

26.1 Opšti dio

Koncesionar će sprovesti i izvršiti projektovanje, izgradnju, instalaciju i puštanje u pogon Radova na odgovarajući i stručan način, uz kvalitetne nove materijale u skladu sa :

- (a) Programom Radova i Vremenskim planom Radova;
- (b) potrebnim Saglasnostima;
- (c) svim Primjenjivim zakonima (uključujući u vezi sa zdravljem i bezbjednošću);
- (d) Dobrom industrijskom praksom;
- (e) Tehničkim specifikacijama;
- (f) IFC standardima učinka;
- (g) odredbama ovog Ugovora o koncesiji;
- (h) Tehničkom ponudom; i
- (i) odredbama Polise osiguranja,

pri čemu ako je Koncesionar svjestan sukoba između bilo koja dva gore navedena uslova, isti će o tome obavijestiti Koncedenta i Strane će razmatrati i dogovoriti se o načinu na koji bi Koncesionar trebalo da izvršava svoje obaveze, i u odsustvu dogovora, Koncedent će naložiti način na koji će taj sukob biti riješen.

26.2 Analiza nacrtā

26.2.1 Koncesionar će dostaviti Zastupniku Koncedenta, Nezavisnom nadzornom organu i LFS inženjeru na odobrenje sve bitne nacrtā i druge bitne dokumente o izgradnji (pojedinačno „**Pregledani materijal**“) koji su pripremljeni u njegovo ime u vezi sa projektom ili razvojem projekta svakog dijela Radova (uključujući bilo koje naknadne bitne izmjene bitnih nacrtā ili bitnih dokumenata koji su prethodno bili predmet analize i postupaka obezbjeđenja usklađenost iz ovog člana 25.2 (*Analiza nacrtā*)), i Koncedent i Nezavisni nadzorni organ će analizirati taj Pregledani materijal, u roku od trideset (30) dana od podnošenja.

26.2.2 Odobrenje Koncedenta, Nezavisnog nadzornog organa i LFS inženjera u vezi sa nacrtima i drugim dokumentima podnijetim od strane Koncesionara u skladu sa članom 25.2 (*Analiza nacrtā*) neće biti uskraćeno ili odloženo ako su ti nacrti i dokumenti u skladu sa kriterijumima navedenim u članu 25.1 (*Radovi*), pri čemu se nedavanje bilo kakvih komentara ili prigovora, i niti bilo koje dato odobrenje, neće tretirati kao priznavanje ili potvrđivanje da su ti nacrti ili dokumenti u skladu sa kriterijumima navedenim u članu 25.1 (*Radovi*).

26.2.3 Ako Koncedent, Nezavisni nadzorni organ ili LFS inženjer daju bilo koji prigovor, i isti ostane neriješen u periodu dužem od trideset (30) dana nakon datuma davanja tog prigovora, bilo koja Strana može uputiti taj Spor Ekspertu za tehnička pitanja na odlučivanje u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*).

- 26.2.4 Ako se ustanovi da je potrebno revidiranje relevantnog nacrtu ili dokumenta, Koncesionar će obezbijediti revidiranje tog nacrtu ili dokumenta i ponovo isti podnijeti na analizu u skladu sa članom 25.2 (*Analiza nacrtu*).
- 26.3 **Planirani datum završetka Radova**
- Koncesionar će obezbijediti izdavanje Potvrde o završetku radova do Planiranog datuma završetka Radova, koji rok može biti produžen sa vremena na vrijeme u skladu sa članom 25.4 (*Produženje roka - Slučaj koji pokreće produženje*).
- 26.4 **Produženje roka - Slučaj koji pokreće produženje**
- 26.4.1 Ako Koncesionar smatra da Radovi neće biti izvršeni u skladu sa Vremenskim planom Radova, tada će, bez uticaja na član 25.7 (*Kašnjenje Radova - Ugovorna kazna*):
- (a) Koncesionar će bez odlaganja dati Zastupniku Koncedenta i Nezavisnom nadzornom organu obavještenje i opisati okolnosti u razumnom broju detalja;
 - (b) Koncesionar će dati Zastupniku Koncedenta i Nezavisnom nadzornom organu podatke o predviđenom kašnjenju, uključujući kopije svih obavještenja, detalja i procjena Izvođača radova po Ugovoru o građenju u vezi sa tim kašnjenjem; i
 - (c) Koncesionar će navesti sve korake koji se preduzimaju u cilju ublažavanja tog kašnjenja.
- 26.4.2 Ako je neki Slučaj koji pokreće produženje koji utiče na Koncesionara neposredni razlog kašnjenja u postizanju Vremenskog plana Radova, Koncesionar ima pravo da zatraži odlaganje Planiranog datuma završetka Radova. Da bi dobio to odlaganje, Koncesionar mora dokazati, na razumno zadovoljenje Koncedenta i Nezavisnog nadzornog organa:
- (a) da Koncesionar i njegovi Podizvođači radova nisu mogli izbjeći taj događaj ili posljedice koracima za koje se razumno može očekivati da su preduzeli, bez izlaganja bitnim troškovima;
 - (b) da je Slučaj koji pokreće produženje neposredno izazvao kašnjenje Planiranog datuma završetka Radova;
 - (c) da se nije moglo razumno očekivati da se konkretno izgubljeno vrijeme moglo ublažiti ili povratiti tako što bi Koncesionar postupao u skladu sa Dobrom industrijskom praksom, uključujući pribjegavanje alternativnim izvorima usluga, opreme i materijala i građevinske opreme, bez izlaganja bitnim troškovima; i
 - (d) da Koncesionar inače nastoji da izvrši svoje obaveze po ovom Ugovoru o koncesiji.
- 26.4.3 Ako je Koncesionar postupio u skladu sa svojim obavezama po članu 25.4.2 (*Produženje roka - Slučaj koji pokreće produženje*) gore, Planirani datum završetka Radova će biti odložen za period koji je razuman za takav Slučaj koji pokreće produženje, imajući u vidu vjerovatan efekat kašnjenja.
- 26.4.4 Ako Strane ne mogu da se dogovore o periodu za koji će Planirani datum završetka Radova biti odložen, ili ako se Koncedent ne saglasi da je nastao Slučaj koji pokreće produženje ili da Koncesionar ima pravo na bilo koje odlaganje Planiranog datuma završetka Radova, bilo koja Strana može uputiti taj Spor Ekspertu za tehnička pitanja na odlučivanje u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*).

26.5 Završetak etapa

- 26.5.1 Prilikom završetka svake faze bitne građevinske etape identifikovane u Programu Radova, Koncedent, Nezavisni nadzorni organ i LFS inženjer će imati pravo da daju komentare ili predloge vezane za usklađenost tog završenog dijela Radova sa **Prilogom 12** (*Radovi i Tehničke specifikacije*), Primjenjivim zakonima, Saglasnostima i Dobrom industrijskom praksom u roku od petnaest (15) dana od datuma kada je Koncesionar dao obavještenje o tom završetku Koncedentu i Nezavisnom nadzornom organu.
- 26.5.2 Ako Koncedent, Nezavisni nadzorni organ i LFS inženjer ne obavijeste Koncesionara o bilo kojim komentarima, predlozima ili izmjenama koji su potrebni u roku od petnaest (15) dana iz gornjeg stava, smatraće se da su Koncedent i Nezavisni nadzorni organ i LFS inženjer odobrili taj završeni dio Radova.
- 26.5.3 Ako Koncedent, Nezavisni nadzorni organ i LFS inženjer daju bilo koje komentare, predloge ili izmjene u vezi sa bilo kojim greškama ili nedostacima u tom dijelu Radova u gornjem roku od petnaest (15) dana iz člana 25.5.1 (*Završetak etapa*), Koncesionar će biti obavezan da izvrši one izmjene Radova koje su potrebne i adekvatne za otklanjanje tih grešaka ili nedostataka.
- 26.5.4 Svaki Spor koji nastane iz komentara, predloga ili izmjena koje predloži Koncedent, Nezavisni nadzorni organ ili LFS inženjer po ovom članu, biće upućen Ekspertu za tehnička pitanja na odlučivanje u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*).

26.6 Potvrda o završetku radova

- 26.6.1 Nakon završetka Radova, Koncesionar će izdati obavještenje Koncedentu, Nezavisnom nadzornom organu i LFS inženjeru, u kojem se od njih ili njihovih zastupnika traži da budu prisutni na Aerodromskim lokacijama na datum (datume) koji su navedeni u tom obavještenju, radi izvršenja potrebne inspekcije kako bi se utvrdilo da li su Radovi u skladu sa odredbama člana 25.1 (*Radovi*).
- 26.6.2 Koncedent, Nezavisni nadzorni organ i LFS inženjer ili njihovi zastupnici će ili potvrditi da je/su slobodni da prisustvuju tim testiranjima na datum (datume) koji su navedeni u obavještenju Koncesionara, ili će predložiti novi datum, najmanje pet (5) dana prije datuma testiranja navedenog (navedenih) u obavještenju Koncesionara.
- 26.6.3 Nakon što datum bude dogovoren, Koncedent, Nezavisni nadzorni organ i LFS inženjer će izvršiti inspekcije u skladu sa odredbama Priloga 17 (*Nezavisni nadzorni organ / Ekspert / LFS inženjer / Konsultant za ekološka pitanja*) i **Priloga 18** (*Postupak ispitivanja*), i, u slučaju zadovoljavajućih rezultata, Nezavisni nadzorni organ će izdati potvrdu o završetku („**Potvrda o završetku radova**“). Ako postoje bilo koje stavke na listi nedostataka (*punch list*) koje treba ispraviti u vrijeme izdavanja Potvrde o završetku radova, Potvrda o završetku radova će u prilogu imati kopiju tih stavki i biće određen rok u kojem iste treba otkloniti.
- 26.6.4 Ako Koncedent, Nezavisni nadzorni organ ili LFS inženjer ne bude zadovoljan zbog činjenice da bilo koji od Radova nije u skladu sa odredbama ovog Ugovora o koncesiji, obavijestiće Koncesionara u roku od četrnaest (14) dana od inspekcije, u pisanoj formi, o svojoj odluci da ne izda Potvrdu o završetku radova uz navođenje razloga za takvu odluku.
- 26.6.5 U slučaju dostavljanja obavještenja od strane Koncedenta, Nezavisnog nadzornog organa ili LFS inženjera po članu 25.6.4 (*Potvrda o završetku radova*), Koncedent će pripremiti izvještaj u vezi sa istim u kojem se navode greške i nedostaci i dostaviće kopiju istog Koncesionaru. Koncesionar će otkloniti i ispraviti te greške ili nedostatke i nakon toga će biti izvršena inspekcija u skladu sa članom 25.5 (*Završetak etapa*). Taj postupak će se ponavljati koliko to

bude potrebno, do otklanjanja grešaka ili nedostataka.

- 26.6.6 U slučaju bilo kojeg Spora o kojem je dostavljeno obavještenje a u vezi sa izdavanjem Potvrde o završetku radova, takav Spor će biti upućen Ekspertu za tehnička pitanja na odlučivanje u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*).

26.7 **Kašnjenja Radova - Ugovorna kazna**

Bez uticaja na član 25.4 (*Produženje roka - Slučaj koji pokreće produženje*), ako:

- 26.7.1 Potvrda o završetku radova ne bude izdata do Planiranog datuma završetka Radova uz moguća odlaganja u skladu sa članom 25.4 (*Produženje roka - Slučaj koji pokreće produženje*), Koncesionar će platiti Koncedentu ugovornu kaznu u iznosu od [•] ([•] EUR) po danu kašnjenje ili dio iste za Radove koji nisu blagovremeno izvršeni, pri čemu će se ugovorna kazna za bilo koju fazu obračunavati i plaćati po ovom članu 25.7 (*Kašnjenja radova - Ugovorna kazna*) za maksimalno sto osamdeset (180) dana nakon čega ovaj Ugovor o koncesiji može biti raskinut u skladu sa članom 37.1(g) (*Slučaj neizvršenja obaveza Koncesionara*).
- 26.7.2 Strane su saglasne da je ugovorna kazna navedena u članu 25.7.1 (*Kašnjenja radova - Ugovorna kazna*) originalna i razumna procjena troškova za koje je vjerovatno da će im se Koncedent izložiti zato što Koncesionar nije završio Radove do Planiranog datuma završetka Radova. Ako se iz bilo kog razloga zaključi da je obaveza plaćanja ugovorne kazne u skladu sa ovim članom 25.7.1 (*Kašnjenje radova - Ugovorna kazna*) ništava, nevažeća ili na drugi način neizvršiva tako da oduzima pravo Koncedentu da traži ugovornu kaznu, Koncedent će imati pravo da traži od Koncesionara naknadu štete po zakonu, koja je nastala iz povrede obaveza Koncesionara navedenih u članu 25 (*Radovi*).

26.8 **Pristupni putevi**

Koncesionar će biti odgovoran za troškove popravke bilo kojih javnih puteva koje ošteti bilo koje vozilo, postrojenje ili oprema koji su korišćeni u vezi sa izvršenjem Radova ili Radova na proširenju (ako je primjenjivo), i biće odgovoran za redovno čišćenje javnih puteva u skladu sa uslovima Državnih organa kako bi obezbijedio da putevi budu očišćeni od blata, otpadaka i drugih materijala koji mogu nastati iz aktivnosti Koncesionara ili bilo kojeg Podizvođača radova i dolaska i odlaska vozila, postrojenja i opreme na i sa Aerodromskih lokacija.

26.9 **Sastanci**

Koncesionar će:

- (a) od momenta otpočinjanja Radova, zakazati mjesečne sastanke Aerodromskih lokacija između Zastupnika Koncesionara, relevantnih Podizvođača radova, Nezavisnog nadzornog organa i Zastupnika Koncedenta u vezi sa napredovanjem tehničkih aspekata svih Radova;
- (b) dostaviti Zastupniku Koncedenta kopije dnevnog reda tih sastanaka prije istih, i zapisnika sa sastanaka nakon istih; i
- (c) razmotriti (ali neće biti obavezan istima) mišljenja Zastupnika Koncedenta u donošenju odluka tokom tih sastanaka. Zastupnik Koncedenta neće imati pravo da daje bilo kakva uputstva Koncesionaru ili bilo kom Podizvođaču radova.

26.10 **Dokumentacija izvedenog stanja**

Koncesionar će pripremiti i podnijeti Koncedentu dokumentaciju izvedenog stanja u pogledu Radova iz kojih će se vidjeti svi izvedeni Radovi. Ta dokumentacija će biti pripremana kako Radovi budu tekli. Čim to bude razumno izvodljivo nakon izdavanja Potvrde o završetku radova, i u svakom slučaju u roku od trideset (30) dana od tog izdavanja, Koncesionar će dostaviti Koncedentu jedan original u punoj veličini, i jednu štampanu kopiju relevantne dokumentacije izvedenog stanja.

DIO V - PRAĆENJE TEHNOLOŠKOG RAZVOJA I IZMJENA

27. PRAĆENJE TEHNOLOŠKOG RAZVOJA

- 27.1 Koncesionar će sprovoditi o svom trošku praćenje tehnološkog razvoja tokom Perioda trajanja koncesije, kako bi dozvolio Koncedentu da bude u položaju da ima koristi od bilo kog bitnog tehničkog napretka i/ili tehnoloških poboljšanja u vezi sa Aerodromskim poslovanjem. Koncesionar će prikazati zaključke praćenja tehnološkog razvoja Koncedentu u formi pisanog izvještaja najmanje jednom u godini dana.
- 27.2 Ako bilo koja Strana smatra da je vjerovatno da će zamjena i/ili poboljšanje bilo koje opreme ili tehnologije imati pozitivan uticaj na kvalitet Aerodromske usluge ili na troškove pružanja Aerodromskih usluga, Koncesionar će postupiti u skladu sa odredbama člana 27 (*Izmjena*).

28. IZMJENA

- 28.1 Ako je to dozvoljeno po Primjenjivim zakonima, Koncedent može zatražiti, i naknadno naložiti Koncesionaru sa vremena na vrijeme tokom Perioda trajanja koncesije da izvrši bilo koje izmjene, modifikacije, dodatke ili brisanja u vezi sa Radovima, Radovima na proširenju (ako je primjenjivo) i/ili Aerodromskim uslugama („**Izmjena**“). Koncesionar neće pristupiti bilo kojoj Izmjeni osim i dogod Koncedent ne izda Nalog za izmjenu.
- 28.2 Koncesionar može sa vremena na vrijeme tokom izvršenja ovog Ugovora o koncesiji predložiti Koncedentu bilo koju Izmjenu koju Koncesionar smatra potrebnom ili poželjnom u cilju poboljšanja kvaliteta, efikasnosti ili bezbjednosti Radova, Radova na proširenju (ako je primjenjivo) i/ili Aerodromskih usluga. Koncedent može po svojoj diskrecionoj odluci odobriti ili odbiti bilo koju Izmjenu koju predloži Koncesionar.
- 28.3 Ako neka Strana predloži neku Izmjenu, Koncesionar će pripremiti i dostaviti Koncedentu čim to bude razumno izvodljivo, i u svakom slučaju u roku od petnaest (15) dana od datuma predložene Izmjene, dopis koji će sadržavati detalje o svakoj toj Izmjeni, uključujući:
- (a) razloge za istu (ako je predloži Koncesionar);
 - (b) detaljan opis Izmjene;
 - (c) procjenu troškova sprovođenja Izmjene i gubitak prihoda izazvan tom Izmjenom, uz predlog za finansiranje i plaćanje tog troška;
 - (d) sve izmjene Ugovora o koncesiji koje bi bile potrebne u vezi sa tom Izmjenom;
 - (e) bilo koje efekte koje bi Izmjena imala na Radove i/ili Aerodromske usluge; i
 - (f) plan (uključujući raspored) sprovođenja Izmjene i bilo koje održive alternative za predloženu Izmjenu.
- 28.4 Koncesionar će uložiti najveći napor u cilju postizanja dogovora sa Koncedentom o svim pitanjima identifikovanim u dopisu dostavljenom od strane Koncesionara, i daće Koncedentu detaljno opravdanje za neslaganje sa nekom Izmjenom. Ako Koncedent i Koncesionar dođu do dogovora o svim pitanjima navedenim u dopisu dostavljenom od strane Koncesionara, ili ako Izmjena koju predloži Koncedent ne uveća operativne troškove Koncesionara u iznosu većem od [•] Evra godišnje, Koncedent može izdati Nalog za izmjenu kojom se ista stavlja na snagu („**Nalog za izmjenu**“). Taj Nalog za izmjenu će sadržavati opis te Izmjene, sva usklađenja finansijskih uslova ovog Ugovora o koncesiji kako bi se obezbijedilo da

Koncesionar bude u istom finansijskom položaju kao da nije došlo do okolnosti koje dovode do Naloga za izmjenu i sve druge izmjene ovog Ugovora o koncesiji, i isti će potpisati Koncedent i Koncesionar. Ta Izmjena će nakon toga predstavljati dio ovog Ugovora o koncesiji, i Koncesionar će je sprovesti.

- 28.5 Ako Koncedent i Koncesionar ne mogu da dođu do dogovora o svim pitanjima navedenim u dopisu iz člana 27.3 u roku od šezdeset (60) dana od datuma kada Koncedent primi taj dopis, Koncedent može uputiti sva pitanja oko kojih nije došlo do dogovora Ekspertu za tehnička pitanja na odlučivanje u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*). Kada Ekspert za tehnička pitanja dostavi svoju odluku, Koncedent može, po svom diskrecionom pravu (i) izdati Nalog za izmjenu u koji će biti uključena odluka Eksperta za tehnička pitanja, u kom slučaju će Koncesionar biti obavezan da sprovede Izmjenu u skladu sa odredbama Naloga za izmjenu ili (ii) odlučiti, po svom diskrecionom pravu, da ne sprovede Izmjenu. Bilo koju Izmjenu koja bude nametnuta Koncesionaru u skladu sa ovim članom 27.5, finansiraće Koncedent.
- 28.6 Nijedno uputstvo, komentar, odobrenje ili neodobravanje od strane Koncedenta (na njegovu inicijativu ili kao odgovor na predlog od Koncesionara) neće se smatrati Izmjenom ako nije izdat Nalog za izmjenu u tom smislu po ovom članu 27 (*Izmjena*).
- 28.7 Nijedna Izmjena koja je neophodna zbog bilo kog neizvršenja obaveza Koncesionara u pogledu ovog Ugovora o koncesiji neće dati pravo Koncesionaru na bilo koje dodatno plaćanje od strane Koncedenta.

DIO VI - FINANSIJSKA PITANJA

29. PRIHODI OD AERODROMA

29.1 Aeronautički prihod

Koncesionar će imati pravo da naplati, primi i zadrži Aeronautički prihod tokom Perioda trajanja koncesije u skladu sa **Prilogom 21** (*Aeronautički prihod*).

29.2 Ne-Aeronautički prihod

29.2.1 Koncesionar će imati pravo da naplati, primi i zadrži Ne-Aeronautički prihod tokom Perioda trajanja koncesije.

29.2.2 Koncesionar će platiti Koncedentu Koncesionu naknadu bez kompenzacije ili bilo kojih drugih odbitaka u šestomjesečnim ratama.

29.2.3 Koncesionar će platiti Koncedentu šestomjesečne rate Koncesione naknade [desetog (10.)] Radnog dana jula i decembra svake Godine koncesije, kako je primjenjivo, tokom Perioda trajanja koncesije, i biće zasnovana na Bruto prihodu navedenom u mjesečnim nerevidiranim finansijskim izvještajima Koncesionara za prethodnih šest (6) mjeseci.

29.2.4 Rata Koncesione naknade koja dospijeva [desetog (10.)] Radnog dana svakog [jula] tokom Perioda trajanja koncesije biće jednaka razlici između iznosa Godišnje koncesione naknade navedene u Potvrdi o Godišnjoj koncesionoj naknadi za tu Godinu koncesije, i iznosa rata Koncesione naknade koju Koncesionar plaća Koncedentu u Godini koncesije koja neposredno prethodi. Koncesionar će platiti Koncedentu svaku pozitivnu razliku koja se pojavi kao rezultat tog [desetog (10.)] Radnog dana jula. Koncesionar će izvršiti kompenzaciju između bilo koje negativne razlike koja se pojavi kao rezultat, i relevantnog dijela, ili cjelokupne, kako je primjenjivo, naredne rate Koncesione naknade koja dospijeva Koncedentu. Ako, i u mjeri u kojoj, iznos te negativne razlike pređe tu ratu Godišnje koncesione naknade, Koncesionar će nastaviti da vrši kompenzaciju između tog viška i svake naredne rate Godišnje koncesione naknade koja dospijeva dogod pun iznos te negativne razlike ne bude u potpunosti tako kompenzovan.

29.2.5 Izuzetno od članova 28.2.2 do 28.2.4 gore:

- (a) ako period između Datuma početka i prve rate Godišnje koncesione naknade bude kraći od šest (6) mjeseci, prva rata Godišnje koncesione naknade će biti srazmjerno podijeljena od Datuma početka do prve rate Godišnje koncesione naknade; i
- (b) ako period između datuma posljednje rate Godišnje koncesione naknade i kraja Perioda trajanja koncesije bude kraći od šest (6) mjeseci, sledeća rata Godišnje koncesione naknade koja se plaća na datum na kraju Perioda trajanja koncesije biće srazmjerno podijeljena od datuma posljednje rate Godišnje koncesione naknade do kraja Perioda trajanja koncesije.

30. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

30.1 Sredstvo obezbjeđenja za Zatvaranje

Na Datum zaključenja, Koncesionar će izdati u korist Koncedenta Sredstvo obezbjeđenja za Zatvaranje. Sredstvo obezbjeđenja za Zatvaranje će biti:

- (a) u dogovorenoj formi;
- (b) garancija naplativa na zahtjev izdata od strane renomirane finansijske institucije koja ima kreditni rejting u vezi sa svojim dugoročnim dugom, dobijenim od Standard & Poor's, od najmanje A+ ili odgovarajuću ocjenu dobijenu od druge agencije za rejting sa međunarodnom reputacijom (ili koja je odobrena od strane Koncedenta i koja, od tog odobrenja, nije pretrpjela bitnu negativnu izmjenu u svom finansijskom stanju);
- (c) sadržavaće navedenog Koncedenta kao neposrednog korisnika;
- (d) glasiće na iznos jednak [•] Evra ([•] EUR); i
- (e) dozvoljavaće Koncedentu da izvrši povlačenje po Sredstvu obezbjeđenja za Zatvaranje na zahtjev (bez bilo kakvog pravedanja).

30.1.1 Sredstvo obezbjeđenja za Zatvaranje će ostati u opticaju do Finansijskog zatvaranja.

30.2 **Sredstvo obezbjeđenja za izvršenje**

30.2.1 Sredstvo obezbjeđenja za izvršenje će:

- (a) biti u dogovorenoj formi;
- (b) biti garancija naplativa na zahtjev izdata od strane renomirane finansijske institucije sa kreditnim rejtingom u vezi sa njenim dugoročnim dugom, dobijenim od Standard & Poor's, od najmanje A+ ili odgovarajućom ocjenom od druge agencije za rejting sa međunarodnom reputacijom (ili koja je odobrena od strane Koncedenta i koja, od tog odobrenja, nije pretrpjela bitnu negativnu izmjenu u svom finansijskom stanju);
- (c) sadržavaće navedenog Koncedenta kao neposrednog korisnika;
- (d) glasiti na iznos jednak [•] Evra ([•] EUR); i
- (e) dozvoljavati Koncedentu da izvrši povlačenje po Sredstvu obezbjeđenja za izvršenje na zahtjev (bez bilo kakvog pravedanja).

30.2.2 Sredstvo obezbjeđenja za izvršenje će ostati u opticaju do kasnijeg datuma između (i) isteka perioda od trideset (30) dana od datuma izdavanja Potvrde o završetku radova, ili (ii) isteka perioda utvrđenog u Potvrdi o završetku radova za otklanjanje bilo kojih stavki na listi nedostataka (*punch-list items*).

30.2.3 Ako Sredstvo obezbjeđenja za izvršenje ističe prije navedenog datuma, Koncesionar će organizovati produženje ili zamjenu Sredstva obezbjeđenja za izvršenje najkasnije do datuma koji pada trideset (30) dana prije planiranog isteka Sredstva obezbjeđenja za izvršenje, ili će u suprotnom Koncedent imati pravo da izvrši povlačenje po Sredstvu obezbjeđenja za izvršenje na njegov pun iznos. Koncedent će vratiti Koncesionaru prihod od bilo kog povlačenja koje nije inače dospjelo po ovom Ugovoru o koncesiji, nakon što Koncesionar dostavi Koncedentu produženje ili zamjenu Sredstva obezbjeđenja za izvršenje.

30.3 **Garancija za dobro izvršenje posla**

30.3.1 Garancija za dobro izvršenje posla će:

- (a) biti u dogovorenoj formi

- (b) biti garancija na zahtjev izdata od strane renomirane finansijske institucije sa kreditnim rejtingom u vezi sa njenim dugoročnim dugom, dobijenim od Standard & Poor's od najmanje A+ ili odgovarajućom ocjenom od druge agencije za rejting sa međunarodnom reputacijom (ili koja je odobrena od strane Koncedenta i koja, od tog odobrenja, nije pretrpjela bitnu negativnu izmjenu u svom finansijskom stanju);
 - (c) sadržavaće navedenog Koncedenta kao neposrednog korisnika;
 - (d) imati iznos jednak (i) [•] Evra ([•] EUR) tokom Inicijalnog perioda rada, i (ii) [•] Evra ([•] EUR) tokom Perioda rada; i
 - (e) dozvoljavati Koncedentu da vrši povlačenja po Garanciji za dobro izvršenje posla na zahtjev (bez bilo kakvog pravdanja).
- 30.3.2 Garancija za dobro izvršenje posla će biti oslobođena nakon isteka perioda od sto dvadeset (120) dana od Datuma raskida ili kraja Perioda trajanja koncesije, zavisno od slučaja.
- 30.3.3 Koncesionar će se pobrinuti da Garancija za dobro izvršenje posla bude obnovljena i u potpunosti na raspolaganju na iznos koji je gore naveden, na početku svake Godine koncesije. Ako Garancija za dobro izvršenje posla ističe prije gore navedenog datuma, Koncesionar će organizovati produženje ili zamjenu Garancije za dobro izvršenje posla najkasnije na datum koji pada trideset (30) dana prije zakazanog isteka Garancije za dobro izvršenje posla, ili će u suprotnom Koncedent imati pravo da izvrši povlačenje po Garanciji za dobro izvršenje posla na njen pun iznos. Koncedent će vratiti Koncesionaru prihod od bilo kog povlačenja koje inače ne dopijeva po ovom Ugovoru o koncesiji nakon što Koncesionar dostavi Koncedentu produženje ili zamjenu Garancije za dobro izvršenje posla.

31. NAKNADA ZA RAZVOJ PROJEKTA

- 31.1 U roku od pet (5) dana od Datuma zaključenja, Koncesionar će platiti IFC-u naknadu za razvoj projekta od [•] („**Naknada za razvoj Projekta**“).
- 31.2 Naknada za razvoj Projekta će se plaćati u Evrima, u odmah raspoloživim sredstvima, bez bilo kojih odbitaka na ime poreza, carina, plaćanja ili drugih odbitaka (koje će sve snositi Koncesionar), na sledeći račun:

[•]

- 31.3 Ako Koncesionar ne plati Naknadu za razvoj Projekta IFC-u u skladu sa članom 30 (*Naknada za razvoj Projekta*) gore, Koncedent će:
- (a) izvršiti povlačenje po Sredstvu obezbjeđenja za Zatvaranje na pun iznos Naknade za razvoj Projekta; i
 - (b) platiti Naknadu za razvoj Projekta IFC-u iz tog prihoda.

32. POREZI, TROŠKOVI I PLAĆANJA

Tokom cjelokupnog Perioda trajanja koncesije, Koncesionar će biti odgovoran za sljedeće, i bez odlaganja će platiti:

- (a) svako Oporezivanje; i
- (b) sve troškove kojima se izloži u vezi sa Aerodromskim poslovanjem, uključujući troškove vezane za osiguranje i pružanje Komunalnih usluga Aerodromima ili na

Aerodromima.

33. REFINANSIRANJE

- 33.1 Koncesionar će dostaviti Koncedentu, u bilo kom momentu, bez odlaganja i bez naknade, sve detalje o bilo kom Refinansiranju, i opravdanje za pretpostavke na kojima je zasnovano, i sav osnovni materijal koji je na raspolaganju Koncesionaru.
- 33.2 Osim uz prethodnu pisanu saglasnost Koncedenta, Koncesionar neće pristupiti bilo kom Refinansiranju u pogledu Projekta.
- 33.3 U slučaju da bilo koja izmjena Ugovora o finansiranju bude Kvalifikovano refinansiranje, Koncedent će imati pravo na pedeset procenata (50%) Dobiti od Refinansiranja.
- 33.4 Strane će postupati u dobroj vjeri u cilju dogovaranja oko načina obračuna Dobiti od Refinansiranja i plaćanja udjela Koncedenta u Dobiti od Refinansiranja, pri čemu ako postoji Raspodjela u vezi sa Kvalifikovanim refinansiranjem, Koncedent će imati pravo da odabere da primi svoj udio bilo koje Dobiti od Refinansiranja kao (i) jednokratnu isplatu čiji iznos neće preći relevantnu Raspodjelu, i čiji datum dospijeca će nastupiti neposredno nakon nastanka relevantne Raspodjele, (ii) uvećanje Godišnje koncesione naknade koja se plaća tokom preostalog Perioda trajanja koncesije, ili (iii) kombinacija oba. Ako se Strane ne dogovore, ovo pitanje će biti riješeno u skladu sa članom 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*).
- 33.5 Koncesionar će platiti, u ime Koncedenta, sve razumno nastale troškove savjetnika koje je Koncedent postavio u vezi sa analizom Refinansiranja i obračunom Dobiti od Refinansiranja u slučaju Refinansiranja.

DIO VII - VIŠA SILE - BITAN NEGATIVAN DRŽAVNI POSTUPAK - IZMJENA ZAKONA

34. SLUČAJ VIŠE SILE

34.1 Definicija Slučaja više sile

34.1.1 U ovom Ugovoru o koncesiji, „**Slučaj više sile**“ označava bilo koji događaj ili okolnost ili kombinaciju slučajeva ili okolnosti:

- (a) koji su izvan razumne kontrole (neposredne ili posredne) Strane na koju taj slučaj, okolnost ili kombinacija slučajeva ili okolnosti utiču („**Pogođena strana**“);
- (b) koje nije bilo moguće predvidjeti ili, ako je bilo moguće predvidjeti ih, koje Pogođena strana nije mogla spriječiti ili izbjeći ili prevazići postupanjem u skladu sa Dobrom industrijskom praksom, iz preduzimanje svih razumnih mjera predostrožnosti, dužne pažnje i razumnih alternativnih mjera u cilju izbjegavanja efekata tog slučaja na sposobnost te Pogođene strane da izvršava svoje obaveze po ovom Ugovoru o koncesiji i da ublaži posljedice tih okolnosti;
- (c) koji u bitnoj mjeri i negativno utiču na Pogođenu stranu u izvršenju njenih obaveza ili korišćenju njenih prava po ovom Ugovoru o koncesiji, ili čine izvršenje tako neadekvatnim da se može smatrati nemogućem u datim okolnostima; i
- (d) koji nisu neposredna posljedica povrede koju je izvršila Pogođena strana u pogledu ovog Ugovora o koncesiji ili, u vezi sa Koncesionarom, bilo kog Koncesionog dokumenta u kojem je isti strana.

34.1.2 Slučajevi više sile uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće okolnosti, pod uslovom da ispunjavaju kriterijume navedene u definiciji Slučaja više sile gore:

- (a) munju, požar, zemljotres, cunami, poplavu, sušu, oluju ili druge neuobičajene ili izrazito nepovoljne vremenske prilike, ciklon, tajfun, erupciju vulkana, eksplozije gasova na moru, meteorite ili tornado.
- (b) eksploziju, radioaktivnu ili hemijsku kontaminaciju (osim požara, eksplozije, radioaktivne ili hemijske kontaminacije izazvane nemarom Koncesionara, njegovih Podizvođača radova, dobavljača ili prodavaca);
- (c) epidemije, glad, bolest ili zaraze;
- (d) štrajkove, svođenje rada na obavezni minimum ili usporavanje rada koji prelaze okvire Aerodroma, koji su opšti ili postoje širom zemlje;
- (e) sudare vazduhoplova ili druge nezgode koje imaju uticaja na infrastrukturu Aerodroma na način koji onemogućava Koncesionaru da koristi svoja prava ili postupi u skladu sa svojim obavezama po ovom Ugovoru o koncesiji; ili
- (f) politička dešavanja izvan Crne Gore, koja ne uključuju direktno Crnu Goru, pod uslovom da utiču na Projekat i traju tokom posljednjih četrnaest (14) uzastopnih dana, uključujući bilo koji rat (objavljen ili neobjavljen), invaziju, oružani sukob ili akt stranog neprijatelja, blokadu, embargo, revoluciju, nemire, pobunu ili teroristički akt.

34.1.3 Sljedeći slučajevi se ne smatraju Slučajevima više sile:

- (a) (i) nemar ili namjieran postupak, greška ili propust, (ii) nepostupanje u skladu sa Primjenjivim zakonima, ili (iii) povreda ili neizvršenje obaveza po Koncesionim dokumentima koje izvrši neka Strana, njeni Podizvođači radova, prodavci ili dobavljači Koncesionara i njegovih Povezanih društava ili agenata ili zaposlenih;
- (b) štrajkovi, svođenje rada na obavezni minimum ili usporavanje rada koji utiču samo na zaposlene Koncesionara ili bilo kojeg Podizvođača radova;
- (c) ekonomske poteškoće Pogođene strane ili promjene u tržišnim uslovima; ili
- (d) uslovi koji utiču na Aerodromske lokacije, koje je Pogođena strana razumno mogla da predvidi (uključujući vremenske uslove).

34.2 Posljedice Slučaja više sile

- 34.2.1 Ako dođe do Slučaja više sile, Koncesionar ima pravo da zatraži oslobađanje od obaveza koje ima po ovom Ugovoru o koncesiji u skladu sa odredbama ovog člana 33.2 (*Posljedice Slučaja više sile*).
- 34.2.2 Ako neki Slučaj više sile sprječava Koncesionara da ispunjava svoje obaveze u vezi sa Radovima, Radovima na proširenju (ako je primjenjivo) ili Radovima prilikom predaje, Koncesionar će imati pravo na produženje roka u skladu sa članom 25.3 (*Planirani datum završetka Radova*).
- 34.2.3 Ako neki Slučaj više sile spriječi Koncesionara da ispuni svoje obaveze u vezi sa Aerodromskim uslugama, Koncesionar će, u skladu sa članom 37.2.7, imati pravo na oslobađanje od svojih obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji, i bilo kojih obaveza Koncedenta koje nastanu po članu 40.2 (*Raskid od strane Koncedenta*).
- 34.2.4 Da bi bio oslobođen od obaveza u skladu sa članom 33 (*Slučaj više sile*), Koncesionar mora:
 - (a) čim to bude izvodljivo, i u svakom slučaju u roku od tri (3) dana nakon što sazna da je taj Slučaj više sile izazvao, ili je vjerovatno da će izazvati povredu neke obaveze po ovom Ugovoru o koncesiji, dati Koncedentu obavještenje o svom zahtjevu za oslobađanje od obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji, uključujući sve detalje o prirodi Slučaja više sile, datumu nastanka i vjerovatnom trajanju istog;
 - (b) u roku od sedam (7) dana nakon što Koncedent primi obavještenje iz stava (a) gore, dati sve detalje o traženom oslobađanju od obaveza; i
 - (c) dokazati na razumno zadovoljenje Koncedenta:
 - (i) da Koncesionar i njegovi Podizvođači radova nisu mogli izbjeći taj nastanak ili posljedice koracima za koje se razumno može očekivati da su ih preduzeli, bez izlaganja bitnim troškovima;
 - (ii) da je Slučaj više sile neposredno izazvao potrebu za traženim oslobađanjem od obaveza;
 - (iii) da se nije moglo razumno očekivati da će traženo oslobađanje od obaveza biti ublaženo tako što će Koncesionar postupati u skladu sa Dobrom industrijskom praksom, uključujući pribjegavanje alternativnim izvorima usluga, opreme i materijala i građevinskoj opremi bez izlaganja bitnim troškovima; i

(iv) da Koncesionar nastoji da izvršava svoje obaveze po ovom Ugovoru o koncesiji.

- 34.2.5 Ako je Koncesionar postupio u skladu sa svojim obavezama po članu 33.2.4 (*Posljedice Slučaja više sile*) gore, Koncesionar će biti oslobođen od izvršenja svojih obaveza po Ugovoru o koncesiji pod uslovom da je spriječen ili onemogućen da izvrši te obaveze ili da kasni u tom izvršenju zbog Slučaja više sile i relevantni ugovorni rok za izvršenje će biti odložen za onaj period koji je razuman za taj Slučaj više sile, imajući u vidu vjerovatne efekte odlaganja.
- 34.2.6 Ako se informacije koje su obavezne po članu 33.2.4 (*Posljedice Slučaja više sile*) gore dostave nakon datuma navedenih u tom članu, Koncesionar neće imati pravo na bilo koje oslobađanje od obaveza tokom perioda za koji te informacije kasne.
- 34.2.7 Koncesionar će obavijestiti Koncedenta ako u bilo kom momentu primi ili sazna za bilo koje dodatne informacije vezane za Slučaj više sile, uz davanje detalja o tim informacijama pod uslovom da su te informacije nove ili čine da ranije dostavljene informacije budu u bitnoj mjeri netačne ili da navode na pogrešan zaključak.
- 34.2.8 Nastanak Slučaja više sile neće uticati na obavezu Koncesionara da plati Godišnju koncesionu naknadu.
- 34.2.9 Ako se Strane ne mogu dogovoriti oko mjere traženog oslobađanja od obaveza, ili ako se neka Strana ne slaže da je došlo do Slučaja više sile, Strane će riješiti to pitanje u skladu sa članom 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*)

34.3 Raskid zbog produženog trajanja Više sile

- 34.3.1 Ako je došlo do Slučaja više sile koji traje, Koncesionar ili Koncedent mogu raskinuti ovaj Ugovor o koncesiji u skladu sa članom 40.3 (*Postupak raskida*), pod uslovom da je taj Slučaj više sile:
- (a) trajao neprekidno preko šest (6) mjeseci, i da još uvijek traje; i
 - (b) tokom tog perioda od šest (6) mjeseci ili:
 - (i) spriječio i još uvijek sprječava Koncesionara da izvrši sve ili suštinski sve svoje obaveze po ovom Ugovoru o koncesiji; ili
 - (ii) imao i još uvijek ima bitan negativan uticaj na sposobnost Koncesionara da izvrši svoje bitne obaveze po ovom Ugovoru o koncesiji.

- 34.3.2 U tom slučaju, Koncesionar će imati pravo na naknadu u skladu sa **Prilogom 10** (*Plaćanja prilikom raskida*).

35. BITAN NEGATIVAN DRŽAVNI POSTUPAK

35.1 Definicija Bitnog negativnog državnog postupka

- 35.1.1 „**Bitan negativan državni postupak**“ označava događaje navedene u članu 34.1.2 (*Definicija Bitnog negativnog državnog postupka*) dolje (ne uključujući bilo koji akt koji je kvalifikovan kao Kvalifikovana izmjena zakona) koji nastane nakon Datuma zaključenja i koji ima bitan negativan uticaj na (i) sposobnost Koncesionara da postupi u skladu sa bilo kojom od svojih bitnih prava i obaveza po Ugovoru o koncesiji i da izvrši bilo koje od istih, i/ili (ii) troškove ili dobit koji nastanu iz tog izvršenja.

35.1.2 Bitan negativan državni postupak označava i biće ograničen na sljedeće okolnosti, pod uslovom da te okolnosti ispunjavaju kriterijume navedene u članu 34.1.1 (*Definicija Bitnog negativnog državnog postupka*):

- (a) kada bilo koji Državni organ ne dâ Koncesionaru ili ne obnovi bilo koju Saglasnost koja je potrebna u cilju ispravnog izvršenja obaveza Koncesionara i korišćenja njegovih prava po ovom Ugovoru o koncesiji, pri čemu:
 - (i) ako Primjenjivi zakoni predviđaju specifični vremenski okvir u kojem bi relevantni Državni organ trebalo da dâ ili obnovi te Saglasnosti, ako to nedavanje ili neobnavljanje traje u periodu dužem od šezdeset (60) dana ili više od datuma kada je ta Saglasnost trebalo da bude data ili obnovljena u skladu sa Primjenjivim zakonima; ili,
 - (ii) u bilo kojem drugom slučaju, ako to nedavanje ili neobnavljanje traje devedeset (90) dana ili više od datuma kada je Koncesionar podnio zahtjev za tu Saglasnost, osim kada je to nedavanje ili neobnavljanje posljedica nepostupanja Koncesionara u skladu sa Primjenjivim zakonima; ili
- (b) izgradnja novog međunarodnog aerodroma sa planiranim komercijalnim uslugama u Crnoj Gori (izuzev Aerodroma Berane i Aerodroma Ulcinj); ili
- (c) eksproprijacija ili druga zapljena od strane Koncedenta bilo kog bitnog dijela Aerodromske lokacije; ili
- (d) bilo koja uputstva bilo kog Državnog organa nakon pronalaženja Otkrića po članu 9 (*Otkrića*); ili
- (e) bilo koji rat (objavljen ili neobjavljen), invazija, oružani sukob ili akt stranog neprijatelja, granični sukob, blokada, embargo, građanski rat, neprijateljstva, revolucija, nemiri, pobune, teroristički akti ili kampanje ili sabotaza u Crnoj Gori;
- (f) bilo koji akt Koncedenta ili bilo kog Državnog organa koji imaju negativan uticaj na zakonitost, važenje, obavezujuću prirodu ili izvršivost ovog Ugovora o koncesiji.

35.2 Posljedice Bitnog negativnog državnog postupka

35.2.1 Ako dođe do Bitnog negativnog državnog postupka, Koncesionar ima pravo da zatraži oslobađanje od svojih obaveza i/ili zatraži naknadu po ovom Ugovoru o koncesiji u skladu sa odredbama ovog člana 34.2 (*Posljedice Bitnog negativnog državnog postupka*).

35.2.2 Da bi dobio oslobađanje i/ili zatražio naknadu, Koncesionar mora:

- (a) čim to bude izvodljivo, i u svakom slučaju u roku od deset (10) dana nakon što sazna da je došlo do Bitnog negativnog državnog postupka, dati Koncedentu obavještenje o svom zahtjevu za isplatu naknade po ovom Ugovoru o koncesiji;
- (b) u roku od sedam (7) dana nakon što Koncedent primi obavještenje iz stava (a) gore, dati sve detalje o Bitnim negativnim državnim postupcima i bilo kojoj Procijenjenoj izmjeni Projektnih troškova i/ili gubitka prihoda koji se traže i/ili povredi obaveza Koncesionara po ovom Ugovoru o koncesiji; i
- (c) dokazati na razumno zadovoljenje Koncedenta:

- (i) da je Bitan negativan postupak bio direktan uzrok Procijenjene izmjene Projektnih troškova i/ili gubitka prihoda i/ili oslobađanja od obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji koji se traže; i
 - (ii) da se nije razumno moglo očekivati da su Procijenjena izmjena Projektnih troškova i/ili gubitak prihoda i/ili oslobađanje od obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji koji se traže mogli biti ublaženi postupanjem Koncesionara u skladu sa Dobrom industrijskom praksom.
- 35.2.3 Nakon što Koncesionar dostavi obavještenje u skladu sa članom 34.2.2(a) (*Posljedice Bitnog negativnog državnog postupka*) gore, Koncesionar će bez odlaganja dostaviti Koncedentu sve dodatne informacije vezane za to kašnjenje koje:
 - (a) Koncesionar primi; ili
 - (b) Koncedent razumno zatraži.
- 35.2.4 Ako Koncesionar postupi u skladu sa svojim obavezama po članu 34.2.2 (*Posljedice Bitnog negativnog državnog postupka*) gore:
 - (a) Koncedent će nadoknaditi Koncesionaru stvarne Procijenjene izmjene Projektnih troškova i/ili gubitka prihoda usklađene tako da odražavaju stvarne troškove koji su razumno nastali; i
 - (b) Koncedent će odobriti Koncesionaru oslobađanje od njegovih obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji, kako je razumno za taj Bitan negativan državni postupak.
- 35.2.5 Svaka naknada koju Koncedent plaća po ovom članu biće izvršena putem kompenzacije sa Koncesionom naknadom, pri čemu:
 - (a) ako se Strane saglase ili bude ustanovljeno po članu 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*) da Koncesionar mora da se izloži dodatnom Kapitalnom trošku zbog Bitnog negativnog državnog postupka, Koncesionar će uložiti razuman napor kako bi dobio finansiranje za taj Kapitalni trošak, i Koncedent će sarađivati sa Koncesionarom kako bi olakšao obezbjeđenje tog finansiranja od strane Koncesionara; i
 - (b) Strane se takođe mogu saglasiti da bi Koncesionu naknadu trebalo uskladiti tako da se izvrši naknada Koncesionaru shodno nastanku Bitnog negativnog državnog postupka.
- 35.2.6 Ako informacije budu dostavljene nakon datuma navedenih u članu 34.2.2 (*Posljedice Bitnog negativnog državnog postupka*) gore, Koncesionar neće imati pravo na bilo koju naknadu ili oslobađanje od obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji u vezi sa periodom za koji informacije kasne.
- 35.2.7 Ako Koncesionar i Koncedent ne mogu da se dogovore o obimu naknade ili oslobađanja od obaveza, ili ako se Koncedent ne slaže da je nastao Bitan negativan državni postupak (ili se ne slaže u pogledu posljedica istog), Strane će riješiti to pitanje u skladu sa članom 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*).
- 35.3 **Raskid zbog Bitnog negativnog državnog postupka**
- 35.3.1 Ako dođe do Bitnog negativnog državnog postupka i isti traje, bilo koja Strana može raskinuti ovaj Ugovor o koncesiji u skladu sa članom 40.3 (*Postupak raskida*), ako taj Bitan negativan državni postupak sprječava neku Stranu da izvršava svoje obaveze po ovom Ugovoru o

koncesiji, u periodu od sto osamdeset (180) uzastopnih dana.

- 35.3.2 U slučaju da ovaj Ugovor o koncesiji neka Strana raskine u skladu sa članom 34.3.1 (*Raskid zbog Bitnog negativnog državnog postupka*) gore, Koncesionar će imati pravo na naknadu navedenu u **Prilogu 10** (*Plaćanja prilikom raskida*).

36. KVALIFIKOVANA IZMJENA ZAKONA

- 36.1 Ako se dogodi, ili će se uskoro dogoditi neka Kvalifikovana izmjena zakona, bilo koja Strana može obavijestiti drugu Stranu da izrazi svoje mišljenje o njenim vjerovatnim efektima, uz davanje detalja o svom mišljenju:

- (a) u vezi sa svim potrebnim izmjenama Aerodromskih usluga;
- (b) u pogledu toga da li su potrebne bilo kakve izmjene odredbi ovog Ugovora o koncesiji shodno Kvalifikovanim izmjenama zakona;
- (c) da li je potrebno oslobađanje od postupanja u skladu sa obavezama;
- (d) o bilo kojoj (pozitivnoj ili negativnoj) izmjeni prihoda koja će nastati kao posljedica relevantne Kvalifikovane izmjene zakona;
- (e) o bilo kojoj (pozitivnoj ili negativnoj) Procjenjenoj izmjeni Projektnih troškova koji su direkta posljedica Kvalifikovane izmjene zakona; ili
- (f) o bilo kom Kapitalnom trošku koji je obavezan ili više nije obavezan zbog stupanja na snagu neke Kvalifikovane izmjene zakona tokom Perioda trajanja koncesije.

- 36.2 Čim to bude izvodljivo, i u svakom slučaju u roku od trideset (30) dana nakon primanja bilo kog obavještenja od bilo koje Strane po članu 35.1 (*Kvalifikovana izmjena zakona*) gore, Strane će razmatrati i dogovoriti se oko pitanja iz člana 35.1 (*Kvalifikovana izmjena zakona*) gore i svih načina na koje Koncesionar može, ako je to primjenjivo, ublažiti efekte Kvalifikovane izmjene zakona uključujući:

- (a) davanje dokaza da je Koncesionar uložio razuman napor (uključujući (gdje je to izvodljivo) korišćenje konkurentnih kotacija) da obaveže Podizvođača radova da svede bilo koje povećanje troškova na minimum i maksimalno smanji troškove;
- (b) dokazivanje kako se bilo koji Kapitalni trošak koji će nastati ili biti izbjegnuto, mjeri na ekonomičan način, uključujući prikazivanje da je, kada je taj trošak nastao ili bi nastao, Koncesionar uzeo u obzir Izmjenu zakona koja se mogla predvidjeti u tom momentu; i
- (c) davanje dokaza u pogledu toga kako je Kvalifikovana izmjena zakona uticala na cijene koje Projektu naplaćuju Projektu bilo koja slična poslovanja.

- 36.3 Svaka naknada koju Koncedent plaća po ovom članu biće izvršena putem kompenzacije sa Koncesionom naknadom, pri čemu:

- (a) ako se Strane dogovore, ili bude utvrđeno po članu 49 (*Procedure za rješavanje sporova*) da je Koncesionar dužan da se izloži dodatnom Kapitalnom trošku zbog neke Kvalifikovane izmjene zakona, Koncesionar će uložiti razuman napor u cilju dobijanja finansiranja za taj Kapitalni trošak, i Koncedent će sarađivati sa Koncesionarom kako bi se Koncesionaru olakšalo da obezbijedi to finansiranje; i

- (b) Strane se mogu takođe saglasiti da bi Koncesionu naknadu trebalo uskladiti da se obezbijedi naknada za Koncesionara nakon nastanka neke Kvalifikovane izmjene zakona.

36.4 Ako Koncesionar i Koncedent ne mogu da se dogovore o mjeri bilo koje naknade ili se Koncedent ne saglasi da je došlo do Kvalifikovane izmjene zakona (ili u pogledu posljedica iste) u roku od devedeset (90) dana od upućivanja obavještenja iz člana 35.1 (*Kvalifikovana izmjena zakona*) gore, Strane će riješiti to pitanje u skladu sa članom 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*).

DIO VIII - TRAJANJE, RASKID I PLAĆANJA PRILIKOM RASKIDA

37. TRAJANJE I ISTEK KONCESIJE

Ovaj Ugovor o koncesiji će prestati da važi prilikom isteka Perioda trajanja koncesije, ali bez uticaja na bilo koje obaveze koje ostaju da ih izvrši Koncesionar, i bilo koje nastale obaveze Koncesionara.

38. SLUČAJEVI NEIZVRŠENJA OBAVEZA

38.1 Slučajevi neizvršenja obaveza Koncesionara

Sve dolje navedeno predstavlja „**Slučajeve neizvršenja obaveza Koncesionara**“:

- (a) Odustajanje od Projekta;
- (b) insolventnost, rasformiranje i ili likvidacija Koncesionara;
- (c) ako Koncesionar izvrši:
 - (i) bilo koju bitnu povredu po bilo kom Koncesionom dokumentu; ili
 - (ii) bitnu povredu po bilo kom Projektom ugovoru;
- (d) bitna povreda bilo koje izjave ili garancije od strane Koncesionara;
- (e) ako prijevremena otplata duga bude pokrenuta po Dokumentima o finansiranju;
- (f) ako bilo koji dio Osiguranja koje je obavezno po **Prilogu 8** (*Osiguranje*) nije u potpunosti na snazi u skladu sa članom 21 (*Osiguranje*) i **Prilogom 8** (*Osiguranje*);
- (g) ako Koncesionar ne ispuni Planirani datum završetka Radova u toku perioda od sto osamdeset (180) dana predviđenog u članovima 25.7.1 (*Kašnjenje radova - Ugovorna kazna*);
- (h) ako Koncesionar ne dostavi i/ili ne održava Sredstvo obezbjeđenja za izvršenje, Garanciju za dobro izvršenje posla ili Obezbjedenje za Radove prilikom predaje, kako i kada je to obavezno po članu 29.2 (*Sredstvo obezbjeđenja za izvršenje*) i 44 (*Obezbjedenje za Radove prilikom predaje*);
- (i) ako gornji prag Ugovorne kazne za slučaj povrede kriterijuma učinka za isporuku usluga kako je navedeno u članu 24 (*Kriterijumi učinka - Ugovorna kazna za slučaj povrede kriterijuma učinka*) bude postignut u bilo koje dvije (2) uzastopne Godine koncesije;
- (j) ako Koncesionar napusti bilo koji bitan dio Radova, Radova na proširenju (ako je primjenjivo) ili Aerodromskog poslovanja;
- (k) ako ne plati Koncesionu naknadu o dospijeću;
- (l) ako ne doznači Koncedentu ili relevantnom Državnom organu o dospijeću, prihode naplaćene u ime Koncedenta u vezi sa troškovima navigacije i komunikacije, troškove olakšica (ako postoje) i troškove obezbjeđenja putnika;

- (m) povreda odredbi člana 3.1 (*Promjena interesa*).
- (n) ako Član Koncesionara postane član, neposredno ili posredno, u Licu na koje se primjenjuju ograničenja;
- (o) oduzimanje ili neobnavljanje bilo koje Saglasnosti koje Koncesionar posjeduje iz bilo kog razloga koji se može pripisati Koncesionaru;
- (p) ako Koncesionar, bilo koji Sponzor, bilo koji Član ili bilo koji Podizvođač radova (ili bilo ko zaposlen od strane istih, ili ko postupa u ime istih) ponudi, dâ ili se saglasi sa davanjem Koncedentu ili bilo kojem drugom javnom tijelu ili licu zaposlenom u njihovo ime bilo kog poklona, provizije ili naknade bilo koje vrste kao podstrek ili nagradu za izvršenje ili neizvršenje (ili za to što je izvršio ili nije izvršio) bilo koju radnju u vezi sa prihvatanjem tendera, odabirom najboljeg ponuđača ili davanjem statusa odabranog ponuđača, dobijanjem bilo kojeg Koncesionog dokumenta ili dobijanjem bilo kog ugovora; ili
- (q) ako Koncesionar, bilo koji Sponzor, bilo koji Član ili bilo koji Podizvođač radova (ili bilo koje lice zaposleno od strane ili koje postupa u ime bilo koga od njih) izvrši povredu bilo kojih odredbi bilo kojih drugih Primjenjivih zakona vršeći krivično djelo prevare ili obmane ili pokuša da obmane ili sklopi zavjeru da obmane Koncedenta ili bilo koji Državni organ.

38.2 Slučajevi neizvršenja obaveza Koncedenta

„Slučaj neizvršenja obaveza Koncedenta“ označava:

- (a) neizvršenje od strane Koncedenta bilo kog plaćanja po ovom Ugovoru o koncesiji u neprekidnom periodu od devedeset (90) dana nakon dospijeca tog iznosa za plaćanje; ili
- (b) bilo koju bitnu povredu ili neizvršenje obaveza od strane Koncedenta po ovom Ugovoru o koncesiji (osim bilo koje povrede ili neizvršenja obaveza koji predstavljaju Bitan negativan državni postupak) koji suštinski ometaju ili čine nemogućim Koncesionarevo vršenje obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji u neprekidnom periodu od šezdeset (60) dana nakon datuma Obavještenja o neizvršenju obaveza dostavljenom od strane Koncesionara.

39. RASKID U VEZI SA SLUČAJEM NEIZVRŠENJA OBAVEZA

39.1 Obavještenje

39.1.1 Ako nastane, ili će uskoro nastati Slučaj neizvršenja obaveza, savjesna Strana će dati obavještenje o pomenutom Slučaju neizvršenja obaveza nesavjesnoj Strani („**Obavještenje o neizvršenju obaveza**“) čim to bude razumno izvodljivo, i u svakom slučaju u roku od deset (10) dana nakon što sazna za nastanak tog Slučaja neizvršenja obaveza Koncesionara ili Slučaj neizvršenja obaveza Koncedenta, zavisno od slučaja.

39.1.2 Bez uticaja na član 38.1.1 (*Obavještenje*) gore, Koncesionar mora dostaviti Koncedentu obavještenje čim sazna da je nastao Slučaj neizvršenja obaveza Koncesionara.

39.2 Period otklanjanja nedostataka - Ublažavanje

39.2.1 U skladu sa pravima Finansijera po Direktnom ugovoru Finansijera, ako dođe do Slučaja

neizvršenja obaveza koji se može otkloniti, nesavjesna strana će otkloniti uzrok koji dovodi do Obavještenja o neizvršenju obaveza u roku od šezdeset (60) dana (ili u dužem periodu koji može biti naveden u Obavještenju o neizvršenju obaveza, ili kako se Strane drugačije dogovore) nakon Obavještenja o neizvršenju obaveza („**Period otklanjanja nedostataka**“). Prilikom isteka Perioda otklanjanja nedostataka:

- (a) ako Slučaj neizvršenja obaveza nije otklonjen; i
 - (b) ako se Strane nisu dogovorile da produže Period otklanjanja nedostataka,
- savjesna Strana će imati pravo da dostavi Obavještenje o raskidu nesavjesnoj Strani.

39.2.2 U smislu ovog člana 38.2.2 (*Period otklanjanja nedostataka - Ublažavanje*), „**Slučaj neizvršenja obaveza koji se može otkloniti**“ označava:

- (a) ako dođe do Slučaja neizvršenja obaveza Koncesionara, slučaj naveden u članovima 37.1(c) i 37.1(o) (*Slučajevi neizvršenja obaveza Koncesionara*); i
- (b) bilo koji Slučaj neizvršenja obaveza Koncedenta.

40. PRAVA INTERVENISANJA KONCEDENTA

40.1 Ako dođe do bilo kojeg od sljedećih slučajeva ili okolnosti:

- (a) bitnog poremećaja saobraćaja na Aerodromima prouzrokovanog bilo kojim događajem ili okolnostima koji direktno utiču na Aerodrome, i nesposobnosti ili nespremnosti Koncesionara iz bilo kog razloga da bez odlaganja riješi taj poremećaj; ili
- (b) nemogućnosti javnosti da bezbjedno koristi Aerodrome ili njihove objekte i nesposobnosti ili nespremnosti Koncesionara iz bilo kog razloga da bez odlaganja riješi taj problem; ili
- (c) zbog nastanka Hitne situacije; ili
- (d) postojanja bitne prijetnje po nacionalnu bezbjednost i/ili odbranu u Crnoj Gori, nastanka ratnog stanja ili bilo kog vojnog sukoba (bez obzira da li uključuje neprijateljstva ili ne),

Koncedent će imati pravo da uđe na Aerodromske lokacije i preuzme upravljanje Aerodromima uz obavještenje poslato Koncesionaru najmanje 24 sata unaprijed (to pravo, „**Pravo intervenisanja Koncedenta**“) Koncedent može nastaviti da koristi Pravo intervenisanja Koncedenta dogod se okolnosti koje su pokrenule Pravo intervenisanja Koncedenta ne otklone ili na drugi način ne prestanu da postoje.

40.2 Ako Koncedent iskoristi svoje Pravo intervenisanja Koncedenta:

- (a) Koncedent će obračunati i platiti Koncesionaru sav prihod koji Koncedent naplati;
- (b) obaveze Koncesionara će biti obustavljene tokom perioda u kojem Koncedent koristi Pravo intervenisanja Koncedenta u mjeri u kojoj je istim spriječen da ih izvršava; i
- (c) Koncesionar neće biti odgovoran za bilo koje nepružanje Aerodromskih usluga ako i u mjeri u kojoj je spriječen da to čini zbog štete na Aerodromima ili Aerodromskim lokacijama nastale zbog Koncedentovog korišćenja Prava intervenisanja Koncedenta,

pri čemu će Koncesionar (i) uložiti sav razuman napor u cilju ublažavanja i svođenja efekata korišćenja tih prava na minimum ili izvršenja svojih obaveza i uspostavljanja normalnog rada čim to bude razumno izvodljivo, (ii) sarađivati u svakom smislu sa Koncedentom, i (iii) u mjeri u kojoj Koncedent to zatraži, ustupiti svoja prava po svim Saglasnostima i Koncesionim dokumentima i svim drugim dozvolama, ugovorima i relevantnim dokumentima Koncedentu tokom perioda u kojem Koncedent koristi Pravo intervenisanja Koncedenta.

- 40.3 Korišćenje od strane Koncedenta Prava intervenisanja Koncedenta neće uticati na bilo koja druga prava ili pravna sredstva koja Koncedent može imati, niti će postojanje Prava intervenisanja Koncedenta ili njegovo korišćenje istih osloboditi Koncesionara od bilo koje dužnosti ili obaveze po bilo kojem Koncesionom dokumentu.
- 40.4 Troškove, plaćanja, gubitke i obaveze (uključujući interne troškove Koncedenta, ali ne i posljedične gubitke) koji razumno nastanu po Koncedenta i/ili bilo koji Državni organ ili kojima se isti razumno izlože, a u vezi sa korišćenjem Prava intervenisanja Koncedenta, snosiće:
- (a) Koncesionar u vezi sa slučajevima (i) navedenim u članu 39.1(c) (*Prava intervenisanja Koncedenta*) pod uslovom da ih je izazvao Koncesionar, ili (ii) navedenim u članu 39.1(a) i 39.1(b) (*Prava intervenisanja Koncedenta*), i Koncedent može izvršiti povlačenje po Garanciji za dobro izvršenje posla kako bi pokrio sve troškove navedene u ovom stavu (a); i
 - (b) Koncedent u vezi sa događajem navedenim (i) u članu 39.1(c) (*Prava intervenisanja Koncedenta*) u mjeri u kojoj ih nije izazvao Koncesionar, ili (ii) u članu 39.1(d) (*Prava intervenisanja Koncedenta*).

41. PRIJEVREMENI RASKID

41.1 Raskid od strane Koncesionara

Koncesionar će imati pravo da raskine ovaj Ugovor o koncesiji na osnovu:

- (a) Slučaja neizvršenja obaveza Koncedenta (koji nije otklonjen tokom Perioda otklanjanja nedostataka), kako je predviđeno u članu 37.2 (*Slučajevi neizvršenja obaveza Koncedenta*); ili
- (b) Slučaja više sile kako je predviđeno u članu 33.3 (*Raskid zbog produženog trajanja Više sile*); ili
- (c) Bitnog negativnog državnog postupka kako je predviđeno po članu 34.3 (*Raskid zbog Bitnog negativnog državnog postupka*).

41.2 Raskid od strane Koncedenta

Koncedent će imati pravo da raskine ovaj Ugovor o koncesiji na osnovu:

- (a) Slučaja neizvršenja obaveza Koncesionara (i kada je to Slučaj neizvršenja obaveza koji se može otkloniti, koji nije otklonjen tokom Perioda otklanjanja nedostataka) kako je predviđeno u članu 37.1 (*Slučajevi neizvršenja obaveza Koncesionara*); ili
- (b) Slučaja više sile kako je predviđeno u članu 33.3 (*Raskid zbog produženog trajanja Više sile*); ili

- (c) Bitnog negativnog državnog postupka kako je predviđeno u članu 34.3 (*Raskid zbog Bitnog negativnog državnog postupka*); ili iz razloga javne politike.

41.3 Postupak raskida

- 41.3.1 Bilo koja Strana koja ima pravo na raskid ovog Ugovora o koncesiji u skladu sa članovima 40 (*Prijevreteni raskid*) i 40.2 (*Raskid od strane Koncedenta*) i koja želi da to učini, dužna je da dostavi obavještenje drugoj Strani kojim će je obavijestiti o svojoj namjeri da raskine ovaj Ugovor o koncesiji, i u kojem će navesti osnov za raskid („**Obavještenje o raskidu**“).
- 41.3.2 Bez uticaja na Period otklanjanja nedostataka iz člana 38.2 (*Period otklanjanja nedostataka - Ublažavanje*), ovaj Ugovor o koncesiji će biti efektivno i automatski raskinut nakon isteka perioda od devedeset (90) dana nakon Obavještenja o raskidu, osim ako osnove za raskid koje su navedene u Obavještenju o raskidu više ne postoje ili ne preovlađuju na taj datum.

41.4 Plaćanja prilikom raskida

- 41.4.1 U slučaju prijevremenog raskida ovog Ugovora o koncesiji, i pod uslovom postupanja Koncesionara u skladu sa obavezama koje ima po članovima 41 (*Održavanje koncesije*) do 46 (*Povratni prenos Imovine date pod koncesiju*) dolje, Koncedent će postupiti u skladu sa **Prilogom 9** (*Povratni prenos imovine*) i biće solidarno odgovoran da plati Koncesionaru iznose navedene u relevantnom dijelu **Priloga 10** (*Plaćanja prilikom raskida*) u vremenskom periodu navedenom u istom („**Plaćanja prilikom raskida**“).
- 41.4.2 Nakon raskida ovog Ugovora o koncesiji iz bilo kog razloga, Koncedent neće biti odgovoran za bilo koju štetu ili drugu naknadu osim Plaćanja prilikom raskida navedenih u relevantnom dijelu **Priloga 10** (*Plaćanja prilikom raskida*).

DIO IX - PREDAJA

42. ODRŽAVANJE KONCESIJE

42.1 Ponovljeni tender za koncesiju

Koncesionar prima na znanje da Koncedent može poželjeti da, prilikom isteka Perioda trajanja koncesije ili u slučaju bilo kakvog prijevremenog raskida ovog Ugovora o koncesiji, pozove lica (koja mogu, osim kao posljedica prijevremenog raskida ovog Ugovora o koncesiji, uključivati Koncesionara) da daju ponude za pravo na vršenje cjelokupnog ili dijela Aerodromskog poslovanja.

42.2 Održavanje trajnosti poslovanja

42.2.1 Koncesionar će održavati i upravljati Aerodromskim poslovanjem tako da Koncedent ili Sljedbenik Koncesionara može da preuzme upravljanje i rad Aerodroma u bilo kom momentu. Koncesionar će dozvoliti Koncedentu ili tom Sljedbeniku Koncesionara pristup svim Zaposlenima na koncesiji i svoj Imovini datoj pod koncesiju u tom cilju.

42.2.2 Koncesionar će voditi Aerodromsko poslovanje na osnovi gdje se Aerodromsko poslovanje može prenijeti, na način predviđen ovim Ugovorom o koncesiji, kao društvo koje se vodi principom trajnosti poslovanja na kraju Perioda trajanja koncesije, ili u slučaju prijevremenog raskida ovog Ugovora o koncesiji na, i zatim neposredno nakon toga od strane, Koncedenta ili Sledbenika Koncesionara. Koncesionar će shodno tome obezbjediti da Aerodromsko poslovanje ima odgovarajući broj zaposlenih (sa odgovarajućim vještinama, kvalifikacijama i iskustvom) u momentu prenosa na Koncedenta ili bilo kog Sljedbenika Koncesionara nakon isteka ili prijevremenog raskida Perioda trajanja koncesije.

42.2.3 Koncesionar će se pobrinuti da sve Saglasnosti, licence i odobrenja, koji su dati ili primljeni, i svi ugovori i aranžmani koje je Koncesionar zaključio u vezi sa Aerodromskim poslovanjem i/ili sa bilo kojim zakupcem ili podzakupcem budu uredno dokumentovani i zadržani.

42.2.4 Devet (9) mjeseci prije redovnog isteka ovog Ugovora o koncesiji ili čim to bude moguće u slučaju prijevremenog raskida Ugovora o koncesiji, Koncesionar će obezbjediti kompletnu obuku za upravljanje i održavanje osoblju Koncedenta na menadžerskim ili operativnim funkcijama, tako da to osoblje Koncedenta stekne potrebno razumijevanje i znanje i iskustvo (*know-how*) o programima, planovima, izvještajima i aktivnostima vezanim za rad i održavanje u pogledu Aerodromskog poslovanja.

42.3 Paketi za predaju

42.3.1 U cilju olakšavanja prenosa Imovine date pod koncesiju u skladu sa **Prilogom 9** (*Povratni prenos imovine*) na Koncedenta ili bilo kog Sledbenika Koncesionara prilikom isteka ili prijevremenog raskida Perioda trajanja koncesije, Koncesionar će, najkasnije šest (6) mjeseci nakon Datuma početka, održavati i na godišnjoj osnovi ažurirati dva (2) paketa za predaju, od kojih će svaki sadržavati informacije i ciljeve navedene u **Prilogu 9** (*Povratni prenos imovine*) i druge informacije i ciljeve koje Koncedent može razumno navesti sa vremena na vrijeme kao razumno potrebne za olakšavanje prenosa Imovine date pod koncesiju u skladu sa **Prilogom 9** (*Povratni prenos imovine*) na Koncedenta ili bilo kojeg Sljedbenika Koncesionara.

42.3.2 Koncesionar će obezbjediti da Koncedent ili bilo koji Sljedbenik Koncesionara ima pristup paketima navedenim u članu 41.3.1 (*Paketi za predaju*) prilikom isteka ili prijevremenog raskida Perioda trajanja koncesije, i shodno će obavijestiti Koncedenta sa vremena na vrijeme

o lokacijama tih paketa na Aerodromima.

- 42.3.3 Ako to Koncedent zatraži, Koncedent može pregledati pakete koje održava Koncesionar u skladu sa članom 41.3.1 (*Paketi za predaju*) kako bi obezbijedio da isti sadrže informacije i objekte koji su potrebni po tom članu.

42.4 **Priprema za ponovljeni tender**

- 42.4.1 Koncesionar će dozvoliti Koncedentu pristup Imovini datoj pod koncesiju i Zaposlenima na koncesiji i knjigama, evidenciji i drugom materijalu koji se čuva od strane ili u ime Koncesionara u vezi sa Aerodromskim poslovanjem u cilju pripreme bilo kojih izvještaja ili drugih dokumenata u vezi sa bilo kojim pozivom potencijalnim Sljedbenicima Koncesionara na dostavljanje ponuda za pravo i obavezu pružanja svim ili bilo kojim dijelom Aerodromskih usluga ili upravljanja istim.

- 42.4.2 Tokom posljednjih dvanaest (12) mjeseci Perioda trajanja koncesije, Koncesionar će staviti na raspolaganje Koncedentu i njegovim ovlašćenim zastupnicima informacije koje Koncedent razumno zatraži u vezi sa tom pripremom za tender.

42.5 **Bez ometanja prenosa**

- 42.5.1 Koncesionar neće preduzeti bilo koju radnju ili korak kojima se sprječava, ometa, onemogućava ili izbjegava prenos Aerodromskog poslovanja po principu trajnosti poslovanja na kraju Perioda trajanja koncesije na Koncedenta ili Sljedbenika Koncesionara, ili koji su neposredno ili posredno zamišljeni da spriječe, ometaju, onemoguće ili izbjegnu takav prenos istog. U skladu sa tim ograničenjem i Primjenjivim zakonima, Koncesionar će imati pravo da preduzme onu radnju (osim kao posljedicu raskida u skladu sa članom 37.1(a)) (*Slučajevi neizvršenja obaveza Koncesionara*) koja bude potrebna u cilju dostavljanja ponude da postane, ili kako bi postao, Sljedbenik Koncesionara.

43. **PREDAJA NAKON OČEKIVANOG ISTEKA PERIODA TRAJANJA KONCESIJE**

43.1 **Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje**

- 43.1.1 Najmanje dvadeset četiri (24) mjeseca prije očekivanog isteka Perioda trajanja koncesije, Koncesionar i Koncedent će izvršiti zajedničku inspekciju („**Inicijalna inspekcija**“) Aerodroma i Imovine date pod koncesiju. Ako ne bude dogovoren bilo koji datum za Inicijalnu inspekciju između Koncesionara i Koncedenta, Koncedent može pokrenuti Inicijalnu inspekciju uz davanje obavještenja o tome Koncesionaru najmanje trideset (30) dana unaprijed, i ta inspekcija će biti izvršena na datum naveden u tom obavještenju.

- 43.1.2 U roku od devedeset (90) dana nakon izvršenja Inicijalne inspekcije, Koncesionar će dostaviti Koncedentu izvještaj o stanju Aerodroma i Imovine date pod koncesiju i obavještenje u kojem će biti navedeno sljedeće:

- (a) predlozi Koncesionara u pogledu Radova prilikom predaje (ako postoje) koji su identifikovani;
- (b) predlozi Koncesionara u pogledu Programa za predaju za Radove prilikom predaje; i
- (c) procjena Koncesionara u pogledu Iznosa predaje za Radove prilikom predaje.

- 43.1.3 Koncesionar može, u roku od dva (2) mjeseca nakon što primi obavještenje od Koncesionara u skladu sa članom 42.1.2 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*), obavještenjem

dostavljenim Koncesionaru, prigovor na predloge u vezi sa bilo kojim ili svim Radovima prilikom predaje, Programom za predaju i Iznosom predaje kako je navedeno u obavještenju Koncesionara. Obavještenje od Koncedenta će sadržavati detalje o osnovama za taj prigovor i predloge Koncedenta u pogledu Radova prilikom predaje i Programa za predaju, i njegovu procjenu Iznosa predaje.

43.1.4 Ako Koncesionar i Koncedent ne postignu dogovor u vezi sa bilo kojim pitanjem iz obavještenja datog u skladu sa članom 42.1.3 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*) u roku od dva (2) mjeseca nakon što Koncesionar primi to obavještenje, ili ako Koncesionar ne da takvo obavještenje u periodu navedenom u članu 42.1.2 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*), ili ako Koncesionar ne bude prisutan na Inicijalnoj inspekciji, ili Koncesionar ili Koncedent mogu uputiti to pitanje Ekspertu za tehnička pitanja u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*) da utvrdi:

- (a) u slučaju prigovora u vezi sa Radovima prilikom predaje, da li je prigovor opravdan, i da li su adekvatniji alternativni predlozi Koncedenta kako bi se obezbijedilo da Radovi prilikom predaje ispune uslove ovog Ugovora o koncesiji;
- (b) u slučaju prigovora u vezi sa Programom za predaju, koji program bi bio razuman za sprovođenje Radova prilikom predaje;
- (c) u slučaju prigovora u vezi sa Iznosom predaje, koji iznos bi predstavljao razuman trošak izvršenja Radova prilikom predaje, pod pretpostavkom da će se ti Radovi prilikom predaje izvršavati u skladu sa Dobrom industrijskom praksom i drugim uslovima ovog Ugovora o koncesiji; i
- (d) u slučaju propusta Koncesionara, svih relevantnih pitanja.

43.1.5 Nakon dogovora ili utvrđivanja u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*) procedure u pogledu Radova prilikom predaje i Programa za predaju, Koncesionar će obezbijediti o svom trošku da se Radovi prilikom predaje izvrše u skladu sa Programom za predaju, bez obzira na to što stvarni troškovi Radova prilikom predaje mogu biti viši od Iznosa predaje.

43.1.6 Ni prihvatanje Koncedenta bilo kojih Radova prilikom predaje, Programa za predaju ili Iznosa predaje, niti bilo koja revizija istih u skladu sa članom 42.2.2 (*Druga inspekcija*), kao ni učestvovanje Koncedenta u bilo kojoj inspekciji po ovom članu 42.1 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*), ni potpuno ili djelimično izvršenje Radova prilikom predaje, neće osloboditi ili razriješiti Koncesionara njegovih obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji.

43.1.7 Ako to nalaže član 20.2.1, Koncesionar će izvršiti Ocjenu ekološkog i društvenog uticaja u skladu sa članom 20.2.2 (*Ocjena ekološkog i društvenog uticaja*).

43.2 **Druga inspekcija**

43.2.1 Najmanje dvanaest (12) mjeseci prije očekivanog isteka Perioda trajanja koncesije, Koncesionar i Koncedent će izvršiti zajedničku inspekciju („**Druga inspekcija**“) Aerodroma i sve Imovine date pod koncesiju (bez obzira da li su Radovi prilikom predaje izvršeni).

43.2.2 U roku od jednog (1) mjeseca nakon završetka Druge inspekcije, Koncesionar će dostaviti Koncedentu izvještaj o stanju Aerodroma i Imovine date pod koncesiju, i obavještenje u kojem se navodi sljedeće:

- (a) predlozi Koncesionara u vezi sa bilo kojim revizijama ili dodacima uz Radove prilikom

predaje koji su potrebni kako bi se obezbijedilo da Radovi prilikom predaje ispunjavaju uslove ovog Ugovora o koncesiji;

- (b) predloge Koncesionara u vezi sa bilo kojim revizijama Programa za predaju kao posljedica tih revizija ili dodataka uz Radove prilikom predaje; i
- (c) procjenu Koncesionara u pogledu bilo kojih izmjena Iznosa predaje kao posljedice tih revizija ili dodataka uz Radove prilikom predaje.

43.2.3 Koncedent može, u roku od jednog (1) mjeseca nakon primanja obavještenja od Koncesionara u skladu sa članom 42.2.2 (*Druga inspekcija*), uz dostavljanje obavještenja Koncesionaru, uložiti prigovor na bilo koje predložene revizije ili dodatke uz bilo koje ili sve Radove prilikom predaje, Program za predaju i Iznos predaje kako je navedeno u obavještenju Koncesionara. To obavještenje Koncedenta mora sadržavati podatke o osnovama za taj prigovor, kao i predloge Koncedenta u pogledu tih pitanja.

43.2.4 Ako Koncesionar i Koncedent ne dođu do dogovora u pogledu bilo kog pitanja iz obavještenja datog u obavještenju dostavljenom u skladu sa članom 42.2.3 (*Druga inspekcija*) u roku od jednog (1) mjeseca nakon što Koncesionar primi to obavještenje, ili ako Koncesionar ne dostavi obavještenje u periodu navedenom u članu 42.2.2 (*Druga inspekcija*), ili ako Koncesionar ne bude prisutan prilikom Druge inspekcije, ili Koncesionar ili Koncedent mogu uputiti to pitanje Ekspertu za tehnička pitanja da bi utvrdio:

- (a) u slučaju bilo kakvog prigovora u vezi sa bilo kojim revizijama ili dodacima uz Radove prilikom predaje, da li je prigovor opravdan, i da li su bilo koji alternativni predlozi Koncedenta adekvatniji da bi se obezbijedilo da Radovi prilikom predaje ispunjavaju uslove ovog Koncesionara;
- (b) u slučaju prigovora u vezi sa bilo kojim revizijama Programa za predaju, koji program bi bio razuman za sprovođenje Radova prilikom predaje (revidiranih ili dopunjenih u skladu sa odredbama ovog člana 42.2.4 (*Druga inspekcija*));
- (c) u slučaju prigovora u vezi sa bilo kojom izmjenom u Iznosu predaje, koji iznos bi predstavljao razuman trošak izvršenja Radova prilikom predaje (revidiranih ili dopunjenih u skladu sa odredbama ovog člana 42.2.4 (*Druga inspekcija*)); i
- (d) u slučaju bilo kakvog propusta Koncesionara, sva relevantna pitanja.

43.2.5 Nakon dogovaranja ili utvrđivanja u skladu sa članom 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*) bilo koje revizije ili dopune Radova prilikom predaje ili Programa za predaju, Koncesionar će obezbjediti da Radovi prilikom predaje (tako revidirani ili dopunjeni) budu sprovedeni u skladu sa Programom za predaju (tako revidiranom) o njegovom trošku, bez obzira što stvarni trošak Radova prilikom predaje može biti viši od Iznosa predaje (izmijenjenog u skladu sa članom 42.2.4 (*Druga inspekcija*)).

43.3 Ekološka ocjena lokacije

43.3.1 Najkasnije šest (6) mjeseci prije očekivanog isteka Perioda trajanja koncesije, Koncesionar će izvršiti Ekološku ocjenu lokacije u skladu sa principima navedenim u dijelu 1.8 „Kontaminirano zemljište” EHS smjernica (opšte smjernice) i ASTM smjernica.

43.3.2 Ekološka ocjena lokacije će:

- (a) sadržavati prikaz kvaliteta zemljišta na Aerodromskim lokacijama i identifikovati

svako eventualno postojeće zagađenje zemljišta

- (b) putem uzorkovanja izvora podzemne vode, dati ocjenu kvaliteta podzemne vode ispod i nizvodno od Aerodromskih lokacija; i
- (c) provjeriti, kako je relevantno, kvalitet vodenih tokova i površinskih drenaža.

43.3.3 Ako se u Ekološkoj ocjeni lokacije utvrdi da je došlo do Slučaja zagađenja, Koncesionar će izvršiti Radove na otklanjanju zagađenja za taj Slučaj zagađenja u skladu sa članom 10.1 (*Obaveza otklanjanja zagađenja*).

43.4 **Inspekcija prilikom predaje**

43.4.1 Najkasnije tri (3) mjeseca prije očekivanog isteka Perioda trajanja koncesije, Koncesionar i Koncedent će sprovesti zajedničku inspekciju Imovine date pod koncesiju („**Inspekcija prilikom predaje**“).

43.4.2 U roku od jednog (1) mjeseca nakon izvršenja Inspekcije prilikom predaje, Koncedent će ili:

- (a) izdati Koncesionaru Potvrdu o predaji; ili
- (b) obavijestiti Koncesionara u pisanoj formi o svojoj odluci da ne izda Potvrdu o predaji uz navođenje razloga za takvu odluku.

43.4.3 Koncedent može odbiti izdavanje Potvrde o predaji ako:

- (a) Koncesionar ne završi sve Radove prilikom predaje; ili
- (b) na kraju Perioda trajanja koncesije, Imovina data pod koncesiju iz bilo kog drugog razloga ne bude u skladu sa uslovima ovog Ugovora o koncesiji (uključujući član 13) u svakom smislu.

43.4.4 U bilo kom obavještenju koje Koncedent da u skladu sa članom 42.4.2(b) (*Inspekcija prilikom predaje*) biće sadržan svaki aspekt po kojem Radovi prilikom predaje nisu završeni ili Imovina data pod koncesiju nije u skladu sa uslovima ovog Ugovora o koncesiji, i biće data ocjena troška završetka tih Radova prilikom predaje i/ili obezbjeđenja da Imovina data pod koncesiju bude tako usklađena u svakom smislu.

43.4.5 Koncesionar može, u roku od četrnaest (14) dana nakon primanja obavještenja datog u skladu sa članom 42.4.2(b) (*Inspekcija prilikom predaje*), uz dostavljanje obavještenja Koncedentu, uložiti prigovor na bilo koje pitanje navedeno u obavještenju Koncedenta. Obavještenje Koncesionara će sadržavati detalje o osnovama tog prigovora, i predloge Koncesionara u pogledu tih pitanja.

43.4.6 Ako Koncesionar i Koncedent ne mogu da se dogovore o bilo kojem pitanju iz obavještenja datog u skladu sa članom 42.4.5 (*Inspekcija prilikom predaje*) u roku od četrnaest (14) dana nakon što Koncedent primi to obavještenje, Koncesionar ili Koncedent mogu uputiti to pitanje Ekspertu za tehnička pitanja u skladu sa članom 49.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*) na odlučivanje, zavisno od slučaja:

- (a) da li su Radovi prilikom predaje završeni;
- (b) da li je Imovina data pod koncesiju u svakom smislu u skladu sa ovim Ugovorom o koncesiji; i

- (c) da su procijenjeni troškovi obezbjeđenja tih Radova prilikom predaje su potpuni da je Imovina data pod koncesiju u svakom smislu u skladu sa ovim Ugovorom o koncesiji.

43.4.7 Ako se Ekspert za tehnička pitanja saglasi ili utvrdi u skladu sa članom 49 (*Procedure za rješavanje Sporova*) da Koncesionar nije izvršio Radove prilikom predaje ili da Imovina data pod koncesiju nije u svakom smislu u skladu sa uslovima ovog Ugovora o koncesiji, bez uticaja na bilo koje drugo pravo ili pravno sredstvo koje ima Koncedent, Koncesionar će platiti Koncedentu iznos jednak procijenjenom trošku izvršenja tih Radova prilikom predaje i obezbjeđenja da Imovina data pod koncesiju bude u svakom smislu u skladu sa uslovima ovog Ugovora o koncesiji, kako je dogovoreno ili utvrđeno u skladu sa članom 42.4.6 („**Plaćanje za Radove prilikom predaje**“). To plaćanje mora biti izvršeno najkasnije (30) dana nakon što je taj procijenjeni trošak dogovoren ili ustanovljen u skladu sa članovima 42.4.4 do 42.4.6 (*Inspekcija prilikom predaje*).

44. PREDAJA NAKON PRIJEVREMENOG RASKIDA UGOVORA O KONCESIJI

44.1 U slučaju prijevremenog raskida ovog Ugovora o koncesiji, Koncesionar će bez odlaganja nakon primanja ili izdavanja Obavještenja o raskidu (i) izvršiti Ekološku ocjenu lokacije u skladu sa članom 42.3.2 i (ii) obavijestiti Eksperta za tehnička pitanja, koji će izvršiti inspekciju Aerodroma i imovine date pod koncesiju, čim to bude izvodljivo (i Koncesionar će dati Ekspertu za tehnička pitanja pristup Aerodromima i operativnoj evidenciji, podacima i izvještajima koji budu potrebni).

44.2 Najkasnije dvadeset (20) dana nakon datuma Obavještenja o raskidu, Ekspert za tehnička pitanja će pripremiti inspekcijski izvještaj o izvršenju i obavještenje o ocjeni stanja Aerodroma i Imovine date pod koncesiju u kojem će biti navedeno sljedeće:

- (b) predloži Eksperta za tehnička pitanja u pogledu Radova prilikom predaje (ako postoje) koji su identifikovani (kao i procjena vremena potrebnog za njihovo izvršenje); i
- (c) procjena Eksperta za tehnička pitanja u pogledu Iznosa predaje za Radove prilikom predaje.

44.3 Najkasnije pet (5) dana nakon izdavanja izvještaja o inspekciji, Koncedent može ili:

- (d) zatražiti da Koncesionar izvrši Radove prilikom predaje o svom trošku, ako u izvještaju o inspekciji bude utvrđeno da se Radovi prilikom predaje mogu završiti najmanje deset (10) dana prije prijevremenog raskida Ugovora o koncesiji; ili
- (e) zatražiti da Koncesionar bez odlaganja plati Iznos predaje.

44.4 Ako se od Koncesionara zatraži da izvrši Radove prilikom predaje u skladu sa članom 44.3(a) gore:

- (f) Koncesionar će dostaviti Obezbjeđenje za Radove prilikom predaje u skladu sa članom 45 (*Obezbjeđenje za Radove prilikom predaje*) najkasnije sedam (7) dana nakon primanja zahtjeva od Koncedenta;
- (g) Koncesionar će obavijestiti Koncedenta i Eksperta za tehnička pitanja neposredno po završetku Radova prilikom predaje (koji će se u svakom slučaju odigrati najkasnije deset (10) dana prije raskida Ugovora o koncesiji;
- (h) Koncedent, Koncesionar i Ekspert za tehnička pitanja će izvršiti zajedničku inspekciju Aerodroma najkasnije deset (10) dana prije raskida Ugovora o koncesiji, u skladu sa

kojim će Ekspert za tehnička pitanja ili potvrditi da su Radovi prilikom predaje završeni, ili obavijestiti strane o iznosu koji je potreban za izvršenje Radova prilikom predaje; i

- (i) ako Ekspert za tehnička pitanja ustanovi da je potreban neki iznos za izvršenje Radova prilikom predaje, Koncesionar će platiti taj iznos u roku od pet (5) Radnih dana, a u suprotnom Koncedent može (i) izvršiti povlačenje po Obezbjedenju za Radove prilikom predaje, ili (ii) zadržati taj iznos od bilo kog iznosa koji dospijeva Koncesionaru.

44.5 U slučaju da nastane bilo koji Spor po ovom članu u vezi sa pitanjem:

- (j) da li su Radovi prilikom predaje završeni;
- (k) da li je Imovina data pod koncesiju u svakom smislu u skladu sa ovim Ugovorom o koncesiji; i
- (l) u vezi sa utvrđivanjem Iznosa predaje,

Ili Koncesionar ili Koncedent mogu uputiti to pitanje Ekspertu za tehnička pitanja u skladu sa članom 50.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*) na odlučivanje, zavisno od slučaja.

45. OBEZBJEĐENJE ZA RADOVE PRILIKOM PREDAJE

45.1 Koncesionar će dostaviti Koncedentu Obezbjedenje za Radove prilikom predaje (i) najkasnije do dana koji pada četrnaest (14) dana nakon datuma kada je Iznos predaje dogovoren ili utvrđen u skladu sa članovima 42.1.3 do 42.1.4 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*), ili (ii) u skladu sa članom 44.4 (*Predaja nakon prijevremenog raskida Ugovora o koncesiji*) gore.

45.2 Obezbjedenje za Radove prilikom predaje će biti:

- (a) u dogovorenoj formi;
- (b) garancija na zahtjev koju će izdati renomirana finansijska institucija sa kreditnim rejtingom u vezi sa njenim dugoročnim dugom, dobijenim od Standard & Poor's od najmanje A+ ili odgovarajućom ocjenom od druge agencije za rejting sa međunarodnom reputacijom (ili koja je odobrena od strane Koncedenta i koja, od tog odobrenja, nije pretrpjela bitnu negativnu izmjenu u svom finansijskom stanju);
- (c) sadržavaće navedenog Koncedenta kao neposrednog korisnika;
- (d) glasiće na iznos Iznosa predaje;
- (e) dozvoljavaće Koncedentu da daje zahtjeve za povlačenje po Obezbjedenju za radove prilikom predaje na zahtjev (bez pravdanja); i
- (f) biće otpušteno nakon isteka perioda od sto dvadeset (120) dana od Datuma raskida ili kraja Perioda trajanja koncesije, zavisno od slučaja, i obnovljeno trideset (30) dana prije isteka za dodatni period ili periode od devedeset (90) dana do izdavanja Potvrde o predaji, a u slučaju da se to produženje ne izvrši, Koncedent će imati pravo da izvrši povlačenje po Obezbjedenju za Radove prilikom predaje na njegov pun iznos.

45.3 Ako kao posljedica Druge inspekcije Iznos predaje bude povećan, Koncesionar će obezbjediti

izdavanje dodatnog Obezbjedenja za Radove prilikom predaje na dodatni Iznos predaje u skladu sa stavovima (a), (b) i (c) člana 45.1 (*Obezbjedenje za Radove prilikom predaje*) gore, i dostavljanje istog Koncedentu najkasnije na dan koji pada četrnaest (14) dana nakon datuma kada dodatni Iznos predaje bude dogovoren ili utvrđen u skladu sa članom 42.1 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*) za period koji ističe najranije šest mjeseci nakon isteka Perioda trajanja koncesije.

- 45.4 Ako kao posljedica Druge inspekcije Iznos predaje bude smanjen, Koncedent će u roku od četrnaest (14) dana nakon datuma dogovaranja ili utvrđivanja umanjenog Iznosa predaje u skladu sa članom 42.1 (*Inicijalna inspekcija - Radovi prilikom predaje*) izdati obavještenje izdavaocu po Obezbjedenju za Radove prilikom predaje kojim se umanjuje iznos Obezbjedenja za Radove prilikom predaje na umanjeni Iznos predaje.
- 45.5 Koncedent će imati pravo da izvrši zahtjev po Obezbjedenju za Radove prilikom predaje za Plaćanje za Radove prilikom predaje iz člana 43.2.7 (*Inspekcija prilikom predaje*) i sve druge iznose koji su dospjeli i neplaćeni od strane Koncesionara sa tim datumom.
- 45.6 Nakon izdavanja Potvrde o predaji iz člana 43.2.2 (*Inspekcija prilikom predaje*), Koncedent će osloboditi i vratiti Obezbjedenje za Radove prilikom predaje, osim ako su bilo koji drugi iznosi dospjeli i neplaćeni od strane Koncesionara sa tim datumom.

46. POVEZANE OBAVEZE

46.1 Pomoć u obezbjedenju kontinuiteta

U cilju olakšavanja kontinuiteta Aerodromskih usluga prilikom isteka ili raskida Perioda trajanja koncesije, Koncesionar će preduzeti one korake, kako prije tako i nakon isteka ili raskida Perioda trajanja koncesije, koje Koncedent razumno zatraži, kako bi pomogao i savjetovao Koncedenta ili bilo kog Sljedbenika Koncesionara (pod uslovom plaćanja uredno dokumentovanih i opravdano nastalih troškova od strane Koncesionara za te potrebe) u pružanju i obavljanju Aerodromskih usluga pri čemu ta obaveza neće trajati više od šest (6) mjeseci nakon Datuma završetka predaje (kako je ovaj termin definisan u **Prilogu 9** (*Povratni prenos imovine*)).

46.2 Pristup

Koncesionar ovim ovlašćuje Koncedenta i njegove zastupnike da, kako Koncedent razumno zatraži, imaju pristup prije isteka ili raskida Perioda trajanja koncesije onoj Imovini datoj pod koncesiju za potrebe olakšavanja kontinuiteta Aerodromskih usluga.

47. POVRATNI PRENOS IMOVINE DATE POD KONCESIJU

Svaka od Strana će postupiti u skladu sa odredbama **Priloga 9** (*Povratni prenos imovine*).

DIO X - IZJAVE I GARANCIJE

48. GARANCIJE KOJE DAJE KONCESIONAR

48.1 Garancije Koncesionara

Koncesionar ovim izjavljuje i garantuje Koncedentu:

- (m) da je Koncesionar uredno organizovan, zakonito postoji i da je u dobrom stanju, kao privatno akcionarsko društvo osnovano po Primjenjivim zakonima, za isključivi cilj razvoja, upravljanja i rada Aerodroma;
- (n) da Koncesionar ima korporativno ovlašćenje i da je preduzeo sve korporativne radnje koje su potrebne za izvršenje i zakonito ispunjenje, i za korišćenje prava i izvršenje obaveza koje ima po Koncesionim dokumentima i Ugovoru članova;
- (o) da je svaki od Koncesionih dokumenata i Ugovora Članova zakonit, važeći, i obavezujući za Strane u istom, ili će, nakon zaključenja to biti;
- (p) da je svaka Saglasnost bilo kog Državnog organa ili trećeg lica koja je potrebna u vezi sa Koncesionarom u pogledu njegovog zaključenja i dostavljanja Koncesionih dokumenata, i izvršenja njegovih obaveza po istima, dobijena, i da će biti održavana, osim onih koje nisu potrebne u momentu davanja ove izjave ili u momentu kada se ista smatra ponovljenom;
- (q) da Koncesionar nije uključen u bilo koji bitan negativan spor ili postupak;
- (r) da nikakav postupak ne prijeti Koncesionaru, čiji bi ishod mogao imati bitan negativan uticaj na Koncesionara ili Projekat, i da Koncesionar nema saznanja o bilo kojoj činjenici ili okolnosti koji mogu dati povoda za takav postupak;
- (s) da ne postoji neispunjena presuda, nalog, ukaz, arbitražna odluka ili odluka suda, tribunala, arbitra ili u bilo kojoj jurisdikciji protiv Koncesionara
- (t) da Koncesionar posjeduje finansijske, tehničke (uključujući ekološke i društvene) i operativne resurse i iskustvo da stručno upravlja Aerodromima u skladu sa kvalifikacionim kriterijumima Tendera;
- (u) da su Koncesionar, Podizvođači radova, njihovi zaposleni, agenti i nezavisni izvođači, u svakom momentu uredno licencirani kako je obavezno po Primjenjivim zakonima, adekvatno kvalifikovani i iskusni, i da će primjenjivati odgovarajuće vještine, pažnju i marljivost u izvršenju svojih obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji;
- (v) da se Koncesionar oslonio isključivo na svoje istrage, upite i obračune u vezi sa uslovima Koncedenta za ovaj Ugovor o koncesiji;
- (w) da se u zaključenju ovog Ugovora o koncesiji Koncesionar nije oslonio, i da se ne oslanja na bilo koju garanciju ili izjavu datu od strane ili u ime Koncedenta; i
- (x) da se od osnivanja Koncesionar nije izložio bilo kojoj bitnoj obavezi osim onih nastalih za potrebe osnivanja Koncesionara ili zaključenja Koncesionih dokumenata, Dokumenta o finansiranju i Ugovora Članova.

48.2 **Davanje i ponavljanje garancija**

Smatraće se da je Koncesionar ponovio garancije iz člana 48 (*Garancije Koncesionara*) na Datum početka i nakon toga sa 31. decembrom svake godine tokom Perioda trajanja koncesije, kao da su date na Datum početka sa upućivanjem na činjenice i okolnosti koji postoje na te datume. Svijest, saznanje i uvjerenje Članova, Sponzora, njihovih Povezanih društava i njihovih savjetnika biće pripisani Koncesionaru za potrebe tumačenja usklađenosti sa tim garancijama iz člana 48.1 (*Garancije Koncesionara*).

DIO XI - ODNOSI SA TREĆIM LICIMA

49. ISKLJUČENJE ODGOVORNOSTI I OBEŠTEĆENJE

49.1 Obaveza u odnosu na treća lica

49.1.1 Od Datuma početka, Koncesionar će pružati Aerodromske usluge i upravljati Aerodromom o svom trošku i riziku bez obraćanja Koncedentu za pomoć. Koncesionar će shodno tome, u potpunosti zaštititi i obešteti Koncedenta u vezi sa svim gubicima, obavezama, troškovima, plaćanjima, postupcima, procesima, potraživanjima ili zahtjevima kojima se izloži ili koje izvrši Koncedent u vezi sa bilo kojim smrtnim ishodom ili ličnom povredom (osim ako Koncedent izazove ili doprinese bilo kom smrtnom slučaju ili ličnoj povredi), gubitkom ili štetom kojima se izloži Koncesionar ili bilo koje treće lice kao posljedica (neposredna ili posredna) rada i razvoja Aerodroma od strane Koncesionara, izvršenja Radova, pružanja Aerodromskih usluga ili vođenja Aerodromskog poslovanja u svakom slučaju od Datuma zaključenja i tokom Perioda trajanja koncesije (uključujući povredu, narušavanje ili uništenje bilo kog prava, prava prolaza ili privilegije, smetnju i svaku drugu obavezu koja nastane, neposredno ili posredno, iz bilo kog nedostatka na Aerodromskim lokacijama ili iz stanja istih (ili bilo kojih zgrada ili objekata na istima ili pod istima) ili bilo čega što je učinjeno ili propušteno da se učini na istima).

49.1.2 Koncedent će obnoviti uslove za život i izvršiti naknadu za uticaj Radova na lokalne zajednice u skladu sa IFC standardima učinka. Koncedent će shodno obešteti i neće smatrati Koncesionara odgovornim za potraživanja ili odštetu i troškove koji nastanu iz potraživanja lokalnih zajednica na koje Radovi imaju negativan uticaj, pod uslovom da ta potraživanja ili šteta ne proističu iz (i) nepostupanja Koncesionara u skladu sa Primjenjivim zakonima, IFC standardima učinka i Dobrom industrijskom praksom ili (ii) grube nepažnje ili namjernog nepropisnog postupanja Koncesionara.

49.2 Obeštećenje

Koncesionar će obešteti i redovno vršiti obeštećenje Koncedenta u pogledu svih gubitaka, obaveza, troškova i plaćanja kojima se Koncedent izloži ili koje pretrpi (osim posljedičnih gubitaka Koncedenta) koji nastanu iz ili u vezi sa:

- (a) nastankom bilo kog Slučaja neizvršenja obaveza Koncesionara i/ili bilo kojeg posljedičnog raskida ovog Ugovora o koncesiji; i/ili
- (b) bilo koje povrede od strane Koncesionara bilo koje obaveze na njegovoj strani po ovom Ugovoru o koncesiji ili bilo kojem drugom Koncesionom dokumentu.

49.3 Postupak prilikom naknade štete

49.3.1 Pod uslovom da neka Strana („**Lice koje vrši obeštećenje**“) isplati drugoj Strani („**Obeštećeno lice**“) iznos obeštećenja koje nastane iz postupaka trećeg lica, na Lice koje vrši obeštećenje će preći prava Obeštećenog lica u odnosu na ta treća lica (subrogacija), i Lice koje vrši obeštećenje će tada imati pravo da ostvaruje potraživanje Obeštećenog lica u odnosu na relevantno treće lice.

49.3.2 Ako Obeštećeno lice primi bilo kakvo obavještenje, zahtjev, pismo ili drugi dokument u vezi sa bilo kojim potraživanjem iz kojeg se vidi da Obeštećeno lice ima ili može steći prvo na obeštećenje po ovom članu 49.3.2 (*Postupak prilikom naknade štete*), Obeštećeno lice mora dati pisano obavještenje Licu koje vrši obeštećenje čim to bude razumno izvodljivo. Bilo koja dodatna obaveza Lica koje vrši obeštećenje koja nastane kao posljedica bilo kog nerazumnog

odlaganja od strane Obeštećenog lica u davanju tog obavještenja Licu koje vrši obeštećenje se ovim isključuje iz obima obeštećenja Lica koje vrši obeštećenje u korist Obeštećenog lica.

- 49.3.3 Kada se čini da Obeštećeno lice ima ili može steći pravo na obeštećenje od Lica koje vrši obeštećenje u vezi sa bilo kojom ili svakom obavezom koja nastane iz postupka ili propusta koji su predmet potraživanja, Lice koje vrši obeštećenje može da se suprotstavi tom potraživanju na ime Obeštećenog lica, u kom slučaju će Lice koje vrši obeštećenje voditi bilo koju odbranu, spor, poravnanje, nagodbu ili žalbu u vezi sa potraživanjem i bilo kojim propratnim pregovorima, i Obeštećeno lice će pružiti Licu koje vrši obeštećenje svu potrebnu saradnju, pristup i pomoć u cilju razmatranja i suprotstavljanja tom potraživanju.

DIO XII - ZAKON I RJEŠAVANJE SPOROVA

50. PROCEDURE ZA RJEŠAVANJE SPOROVA

50.1 Mirno rješavanje spora

- 50.1.1 Ako nastane bilo kakav spor ili nesaglasnost ili potraživanje bilo koje vrste između Koncedenta, Koncesionara ili Sponzora u vezi sa tumačenjem ili primjenom bilo koje odredbe ili uslova ili bilo kojeg pitanja ili stvari koji na bilo koji način nastanu iz, ili su povezani sa ovim Ugovorom o koncesiji ili sa pravima, dužnostima ili obavezama bilo koje Strane po ovom Ugovoru o koncesiji tokom Perioda trajanja koncesije ili prilikom isteka istog, prije ili nakon raskida ovog Ugovora o koncesiji („**Spor**“), tada će se Strane i Sponzori sastati, na zahtjev bilo koje Strane, u nastojanju da riješe taj Spor mirnim putem.
- 50.1.2 Zastupnici Strana i Sponzori će se sastati da riješe taj Spor. U tom cilju, svaka Strana i Sponzori će u pisanoj formi naznačiti drugim Stranama i Sponzorima sa vremena na vrijeme zastupnike koji će biti ovlašćeni za rješavanje bilo kog Spora i, osim ako je ovdje izričito predviđeno drugačije, za primjenu ovlašćenja te Strane i Sponzora radi postizanja tog rješenja. Zastupnici će se sastati ako i kada bude potrebno sa vremena na vrijeme, i pokušati u dobroj vjeri uz ulaganje najvećeg napora u svakom momentu, da riješe Spor i pripreme pisane odredbe o rješenju spora koje će biti ovjerene kod notara kao notarski zapis kako bi bile izvršive. Sastanci zastupnika će se voditi na engleskom jeziku.
- 50.1.3 Ako Spor ne bude riješen mirnim putem, što se dokazuje potpisivanjem pisanih odredbi, u roku od trideset (30) dana od pokretanja tog Spora, bilo koja Strana ili Sponzor mogu odlučiti da upute taj Spor ili Ekspertu za tehnička pitanja ili arbitraži (zavisno od slučaja) u skladu sa odredbama člana 50.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*) i 50.3 (*Arbitraža*).

50.2 Ekspert za tehnička pitanja

- 50.2.1 Kada Strane i Sponzor ne mogu da dođu do dogovora o bilo kom Sporu koji se odnosi na bilo koja činjenična pitanja o finansijskim, tehničkim, inženjerskim, operativnim ili ekološkim aspektima ovog Ugovora o koncesiji, uključujući faktičko utvrđivanje činjeničnih pitanja tehničke, inženjerske, operativne ili ekološke prirode u vezi sa postojanjem, prirodom i posljedicama Slučaja više sile, Slučaja neizvršenja obaveza (ali ne uključujući bilo koje pravne aspekte istih) ili otklanjanja neizvršenja obaveza i postupke raskida („**Spor vezan za tehnička pitanja**“) u roku od trideset (30) dana od pokretanja tog Spora, bilo koja Strana može da zatraži da se to pitanje uputi Ekspertu za tehnička pitanja.
- 50.2.2 Osim Sporova koji nastanu u skladu sa članom 18.5 (*Sporovi*), troškove Eksperta za tehnička pitanja i povezane troškove će u jednakim djelovima snositi Strane i Sponzori.
- 50.2.3 Ako Ekspert za tehnička pitanja ne riješi Spor vezan za tehnička pitanja u roku od devedeset (90) dana ili u dužem periodu kako se dogovore Strane i Sponzori, ili ako bilo koja Strana ili Sponzor nisu zadovoljni odlukom Eksperta za tehnička pitanja, bilo koja Strana ili Sponzor mogu odlučiti da upute Spor na arbitražu u skladu sa članom 50.3 (*Arbitraža*).

50.3 Arbitraža

- 50.3.1 Bilo koji Spor koji nije riješen između Strana i Sponzora mirnim putem, ili koji nije upućen Ekspertu za tehnička pitanja ili kojim se osporava odluka Eksperta za tehnička pitanja u skladu sa članom 50.2 (*Ekspert za tehnička pitanja*) gore može biti upućen na međunarodnu arbitražu kako je dolje predviđeno.

- 50.3.2 Ovaj Ugovor o koncesiji, i prava i obaveze Strana i Sponzora po istom ostaju na snazi u očekivanju odluke u tom arbitražnom postupku, koja će odluka, ako je odgovarajuća, odrediti da li će, i kada će, bilo koji raskid stupiti na snagu.
- 50.3.3 Arbitraža će se voditi u skladu sa Pravilima arbitraže Međunarodne privredne komore (ICC) („**Pravila**“) koja Pravila se smatraju uključenim u član 50.3 (*Arbitraža*) upućivanjem.
- 50.3.4 Organ imenovanja će biti [•].
- 50.3.5 Arbitraža će se voditi pred tri (3) arbitra, koji će biti imenovani u skladu sa Pravilima.
- 50.3.6 Sjedište arbitraže će biti [•]. U slučaju da Pravilima nešto nije predviđeno, zakon koji će uređivati arbitražni postupak je [•].
- 50.3.7 Arbitraža će se voditi na engleskom jeziku, i svi dokumenti koji se dostavljaju u vezi sa tim postupkom biće na engleskom ili uz ovjeren prevod na engleski jezik.
- 50.3.8 Odluka arbitara će biti konačna i obavezujuća za Strane i Sponzore.

50.4 **Trajne obaveze**

Bez obzira na odredbe ovog člana 50 (*Procedure za rješavanje Sporova*), Strane i Sponzori moraju (u skladu sa svim drugim predviđenim odredbama u ovom Ugovoru o koncesiji) nastaviti izvršavanje svojih obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji.

51. **MJERODAVNO PRAVO I NADLEŽNOST**

Ovaj Ugovor o koncesiji će se uređivati i tumačiti u skladu sa Primjenjivim zakonima.

DIO XIII - OPŠTE ODREDBE

52. OBAVJEŠTENJA

52.1 Svako obavještenje ili druga komunikacija od jedne Strane ili Sponzora za drugu Stranu ili Sponzora koje je obavezno ili dozvoljeno po odredbama ovog Ugovora o koncesiji biće:

- (a) sastavljeni na engleskom i crnogorskom jeziku;
- (b) u pisanoj formi;
- (c) dostavljeni lično (na ruke) ili poslati preporučenom poštom sa unaprijed plaćenom poštarinom ili putem kurirske službe na adresu te druge Strane ili Sponzora koja je dolje navedena, ili na drugu adresu koju ta druga Strana ili Sponzor nalože u obavještenju; i
- (d) sadržavati naznačeno lice (lica) koje je dole navedeno kao primalac ili drugo lice (lica) kako ta druga Strana ili Sponzor nalože u obavještenju.

52.2 Svako obavještenje ili druga komunikacija koje izvrši jedna Strana ili Sponzor drugoj Strani ili Sponzoru u skladu sa gore navedenim odredbama ovog člana 52.2 (*Obavještenja*) smatraće se primljenim od te druge Strane ili Sponzora, ako su dostavljeni lično (na ruke) ili putem preporučene pošte sa unaprijed plaćenom poštarinom ili kurirske službe, na dan kada budu predata poštanskoj ili kurirskoj službi.

Za Koncesionara, na:

[●]

Za Koncedenta, na:

[●]

Za Sponzore, na:

[●]

Svaka Strana ili Sponzor sa vremena na vrijeme mogu promijeniti svoju adresu ili druge informacije za potrebe obavješćavanja te Strane ili Sponzora dostavljanjem obavještenja u kojem je navedena ta promjena drugim Stranama i Sponzorima.

53. CJELOVITOST UGOVORA - SUKOBLJENE ODREDBE

Ovaj Ugovor o koncesiji predstavlja cjelovit ugovor i sporazum između Strana i Sponzora u vezi sa predmetom istog, i transakcijama koje su istim predviđene, i svi raniji sporazumi, predlozi, pregovori, dogovori, obaveze i izjave, usmeni ili pisani, prestaju da važe stupanjem ovog Ugovora o koncesiji na snagu.

54. ODRICANJE

Strana i Sponzori koji imaju pravo na korist od bilo koje odredbe ili uslova ovog Ugovora o koncesiji se mogu odreći iste, ali to odricanje neće stupiti na snagu ako nije u pisanom instrumentu sa potpisom svih Strana i Sponzora. U slučaju da bilo koja Strana ne zatraži ili zakasni u traženju izvršenja od druge Strane bilo koje odredbe ovog Ugovora o koncesiji, to neće uticati na njeno pravo da traži izvršenje te odredbe osim ako su se ta Strana ili Sponzor

odrekli od iste u pisanoj formi u skladu sa odredbama ovog Ugovora. Nijedno odricanje bilo koje Strane ili Sponzora od bilo koje odredbe ili uslova ovog Ugovora o koncesiji, u jednoj ili više instanci, neće se smatrati ili tumačiti kao odricanje od iste ili druge odredbe ili uslova ovog Ugovora o koncesiji u bilo kojoj budućoj prilici. Sva pravna sredstva po ovom Ugovoru o koncesiji ili po Primjenjivim zakonima ili data na drugi način, biće kumulativna a ne alternativna.

55. IZMJENA

Nikakvo obavještenje ili izmjena bilo kojih odredbi ovog Ugovora o koncesiji neće važiti osim ako su u pisanoj formi i ako ih potpišu Strane i Sponzori.

56. USTUPANJE

Nijedna Strana ili Sponzor ne mogu prodati, ustupiti ili na drugi način prenijeti svoja prava ili obaveze po ili u skladu sa ovim Ugovorom o koncesiji bez prethodne pisane saglasnosti drugih Strana i Sponzora, osim što za potrebe finansiranja Projekta, Koncesionar može ustupiti ili uspostaviti neko sredstvo obezbjeđenja na svojim pravima, svojini i interesima po ili u skladu sa bilo kojim Koncesionim dokumentom, Projektom (ali ne Aerodromskim lokacijama, Nepokretnoj imovini, Pokretnoj imovini i intelektualnoj svojini Koncesionara, ili prihodima od bilo kojih prava ili imovine Koncesionara, kako nalažu Dokumenti o finansiranju u skladu sa Primjenjivim zakonima. Svaka stvarna, pokušana ili navodna prodaja, ustupanje ili drugi prenos od neke Strane ili Sponzora bilo kojeg od njihovih prava ili obaveza ili interesa na, po ili u skladu sa ovim Ugovorom o koncesiji, koji nisu u skladu sa odredbama ovog člana 56 (*Ustupanje*) biće ništavi i bez bilo kakve snage ili efekta.

57. POVJERLJIVOST

57.1 Svaka Strana i Sponzor će čuvati, i uložiti najveći napor kako bi učinili da njihovi članovi i Povezana društva (kako je primjenjivo) čuvaju kao strogo povjerljive u odnosu na bilo koje drugo lice (osim bilo kog takvog Povezanog društva ili Finansirera) sve dokumente i informacije u vezi sa drugim Stranama i Sponzorima ili bilo kojem od njihovih savjetnika, konsultanata, izvođača radova ili agenata od bilo koje druge Strane ili Sponzora u vezi sa ovim Ugovorom o koncesiji ili transakcijom predviđenom istim („**Povjerljive informacije**“) osim:

- (a) ako se te informacije moraju otkriti po sudskom ili administrativnom postupku (uključujući u vezi sa dobijanjem od Državnih organa potrebnih odobrenja ovog Ugovora o koncesiji i ovdje predviđenih transakcija) ili drugim uslovima Primjenjivih zakona;
- (b) ako su otkrivene na osnovu izjave o ponudi dostavljene potencijalnim investitorima u Koncesionaru, zavisno od slučaja, pri čemu je predviđeno da će se u takvom događaju Koncesionar pobrinuti da ti investitori potpišu ugovor o čuvanju povjerljivosti čiji sadržaj će odražavati obaveze u pogledu čuvanja povjerljivosti kako je navedeno u ovom Ugovoru o koncesiji; ili
- (c) ako su otkrivene u postupku ili procesu koji su pokrenuli bilo koja Strana ili Sponzor u ostvarivanju svojih prava ili u korišćenju svojih pravnih sredstava po ovom Ugovoru.

57.2 Izuzetno od člana 57.1 (*Povjerljivost*), ovaj član 57 (*Povjerljivost*) se neće primjenjivati na one dokumente ili informacije koji su:

- (a) bili prethodno poznati Strani ili Sponzoru koji primaju taj dokument ili informaciju;

- (b) u javnom domenu (prije ili nakon dostavljanja tih dokumenata ili informacija po ovom Ugovoru) bez propusta Strane ili Sponzora primaoca;
- (c) kasnije dobijeni od te Strane ili Sponzora primaoca iz drugog izvora ako ta Strana ili Sponzor primalac nemaju saznanja da taj izvor ima obavezu prema bilo kojoj drugoj Strani ili Sponzoru da čuva kao povjerljive te dokumente i informacije;
- (d) otkriveni od strane Koncedenta bilo kojem Državnom organu;
- (e) koji moraju biti otkriveni Finansijeru za potrebe pregovaranja i/ili zaključenja Dokumentata o finansiranju; ili
- (f) koji moraju biti otkriveni osiguravačima u cilju dobijanja i/ili održavanja osiguravajućeg pokrića.

57.3 Ovaj Ugovor o koncesiji neće predstavljati Povjerljive informacije, i Koncedent ga može objaviti uključujući putem objavljivanja na njegovom web sajtu, na način koji Koncedent odredi.

58. JEZIK

Ovaj Ugovor o koncesiji je zaključen na crnogorskom i engleskom jeziku. Svako obavještenje u vezi sa Ugovorom o koncesiji biće dostavljeno i na engleskom i na crnogorskom jeziku. U slučaju nesaglasnosti između engleske i crnogorske verzije, engleska verzija Ugovora o koncesiji će preovladati.

59. DODATNA UVJERAVANJA

Strane i Sponzori će u svakom momentu izvršiti sve druge postupke i potpisati i dostaviti sve dodatne ugovore i dokumente koji budu razumno traženi u cilju izvršenja i sprovođenja obaveza po ovom Ugovoru o koncesiji.

60. NEVAŽENJE

Ako se bilo koja odredba ovog Ugovora o koncesiji bude smatrala ništavom, nezakonitom, nevažećom ili neizvršivom, u cjelosti ili dijelom, po bilo kojim Primjenjivim zakonima, neće se smatrati da ta odredba ili dio čine dio ovog Ugovora o koncesiji, ali to neće imati uticaja na zakonitost, važenje i izvršivost preostalog dijela ovog Ugovora o koncesiji.

61. BROJ PRIMJERA

Strane i Sponzori mogu potpisati ovaj Ugovor o koncesiji u više primjeraka koji će, zajednički, kada ga budu potpisale obje Strane i Sponzori, predstavljati jedan i isti instrument; i, nakon toga, svaki primjerak će se smatrati originalnim instrumentom u odnosu na bilo koju Stranu i Sponzora koji ga je potpisao.

62. ZATEZNA KAMATA

Bez uticaja na pravo bilo koje strane da primi isplatu u skladu sa ovim Ugovorom o koncesiji, i osim kako je inače izričito predviđeno, kamata će se obračunavati na bilo koji iznos koji dospijeva i koji se duguje bilo kojoj Strani ili Sponzoru po ovom Ugovoru o koncesiji sa sedam (7) % preko Referentne kamatne stope („**Zatezna kamatna stopa**“) obračunato na dnevnoj osnovi ako i u mjeri u kojoj plaćanje ne bude primljeno u skladu sa ovim Ugovorom o koncesiji.

63. POREZ NA DODATU VRIJEDNOST

Koncesionar će platiti, pored bilo kojeg iznosa koji se plaća po ovom Ugovoru, bilo koji PDV koji se plaća u vezi sa bilo kojom isporukom koju Koncedent izvrši Koncesionaru po bilo kojem Koncesionom dokumentu. PDV će biti plaćen istovremeno sa datumom dospelosti za bilo koju naknadu koja se plaća za bilo koju takvu isporuku, ili inače na zahtjev nakon uredne fakture koju izda Koncedent. U slučaju bilo kojeg PDV-a koji se može plaćati Koncedentu u vezi sa Godišnjom koncesionom naknadom, smatraće se da uključuje taj PDV osim u mjeri u kojoj je Koncesionar ovlašten da povрати taj PDV (ili da izvrši kompenzaciju sa PDV-om koji je dužan da obračunava) kao ulazni porez ili drugo.

64. KOMPENZACIJA

Kada Koncedent plaća bilo kakvu kompenzaciju po ovom Ugovoru o koncesiji, Koncedent će imati pravo (ali ne i obavezu) da izmiri tu naknadu tako što će ovlastiti Koncesionara da izvrši odbitke od Koncesione naknade ili bilo kojeg drugog iznosa koji Koncesionar plaća po Koncesionom dokumentu, koja će očuvati ekonomski ekvivalent te naknade.

Osim ako je izričito predviđeno drugačije po ovom Ugovoru o koncesiji, Koncesionar ne može izvršiti kompenzaciju bilo kojih obaveza koje prema njemu ima Koncedent po ovom Ugovoru o koncesiji.

65. BEZ ORTAČKOG ODNOSA ILI ZAJEDNIČKOG ULAGANJA

Ni ovaj Ugovor o koncesiji niti bilo koji drugi Projektni ugovor ne predstavlja ortački odnos, zajedničko ulaganje ili drugi fiducijarni odnos (osim kako može postojati kada jedna strana čuva sredstva ili drugu imovinu za drugu) između strana.

66. NASTAVAK VAŽENJA

Obaveze i dogovori Strana sadržani u članovima 40 (*Prijevremeni raskid*), 51 (*Procedure za rješavanje Sporova*) i Dijelu XII (*Opšte odredbe*) nastavljaju da važe nakon bilo kog raskida ovog Ugovora o koncesiji do kojeg dođe prije isteka Perioda trajanja koncesije, u periodu od dvije (2) godine nakon tog raskida ili isteka ovog Ugovora o koncesiji; pri čemu, u pogledu odredbi o čuvanju povjerljivosti iz člana 57 (*Povjerljivost*):

- (a) svaka Strana i Sponzor će imati pravo da koriste one informacije koje ta Strana, Sponzor, nasljednik ili primalac te Strane ili nasljednik ili primalac tog Sponzora mogu razumno tražiti u vezi sa vlasništvom i radom Projekta; i
- (b) svaka Strana i Sponzor će nastaviti da budu obavezani tim odredbama o čuvanju povjerljivosti samo pod uslovom da bi otkrivanje bilo kojih povjerljivih informacija moglo imati bitan negativan uticaj na interese drugih Strana ili Sponzora u Projektu.

KAO POTVRDU NAVEDENOG, strane u ovom Ugovoru su potpisale ovaj Ugovor o koncesiji na dan i u godini koji su prvi navedeni gore, na početku.

PRILOG 1. Prethodni uslovi

1. dio

1. PRETHODNI USLOVI VEZANI ZA ODGOVORNOSTI KONCESIONARA

Uslov koji prethodi Datumu početka jeste da Koncesionar obezbijedi sljedeće u formi i sadržini koji su zadovoljavajući za Koncedenta:

- 1.1 kopiju svakog uredno potpisanog Projektnog ugovora i Ugovora članova, u svakom slučaju u formi koju odobri Koncedent;
- 1.2 kopiju Dokumenta o finansiranju;
- 1.3 kopiju svih Saglasnosti koji moraju biti dobijeni na ime Koncesionara (i) u vezi sa potpisivanjem, dostavljanjem i otpočinjanjem izvršenja Koncesionih dokumenata i (ii) u vezi sa izvršenjem Radova (uključujući, bez ograničenja, bilo koje urbanističke i ekološke dozvole), uključujući Saglasnosti koje se pominju u **Prilogu 15** (*Lista Saglasnosti*);
- 1.4 kopiju potvrde (ili odgovarajućeg dokumenta) od Finansirera kojom se potvrđuje da je došlo do Finansijskog zatvaranja (ili da je isto uslovljeno samo potvrdom da je došlo do Datuma početka);
- 1.5 kopiju svih Polisa osiguranja kako nalaže **Prilog 8** (*Osiguranje*);
- 1.6 potvrdu koja je potpisana od strane pravnih zastupnika svake strane u Projektnim ugovorima i Ugovoru Članova kojom se potvrđuje da su svaki Projektni ugovor i Ugovor članova u potpunosti na snazi (ili su uslovljeni samo nastankom Datuma početka);
- 1.7 uredno izdato Sredstvo obezbjeđenja za izvršenje;
- 1.8 uredno izdatu Garanciju za dobro izvršenje posla;
- 1.9 dokaz da je Sistem ekološkog i društvenog upravljanja odobren od strane Konsultanta za ekološka pitanja (i, po potrebi, izmijenjen kako bi se uključile njegove preporuke) i bilo kog relevantnog Državnog organa;
- 1.10 pravno mišljenje koje pokriva svojstvo, ovlašćenje i važenje potpisivanja od strane Koncesionara i Sponzora (kako je primjenjivo) i izvršivost u odnosu na Koncesionara ili (kako je primjenjivo) Sponzora, Koncesionih dokumenata;
- 1.11 kopiju:
 - (i) inicijalnog nacrtu Operativnog i strateškog plana;
 - (ii) inicijalnog Aerodromskog sistema upravljanja bezbjednošću;
 - (iii) inicijalnog Programa održavanja; i
 - (iv) Ocjene ekološkog i društvenog uticaja za Radove koje je odobrio Konsultant za ekološka pitanja (i, po potrebi, izmijenjene kako bi se uključile njegove preporuke) i bilo koji relevantni Državni organi; i
- 1.12 plaćanje Koncedentu Ulazne koncesione naknade.

2. dio

2. PRETHODNI USLOVI VEZANI ZA ODGOVORNOSTI KONCEDENTA

Uslov koji prethodi Datumu početka jeste da Koncedent obezbijedi sljedeće u formi i sadržini koji su zadovoljavajući za Koncesionara:

- (i) [biće dopunjeno]

3. dio

3. PRETHODNI USLOVI VEZANI ZA ZAJEDNIČKU ODGOVORNOST

- 3.1** Kopija Inicijalne ekološke ocjene lokacije, ažurirane i odobrene od strane Konsultanta za ekološka pitanja (i po potrebi, izmijenjene kako bi se uključile njegove preporuke);
- 3.2** Potpisivanje Ugovora o Rezervisanim aktivnostima na nivou usluga;
- 3.3** Ugovor između Strana o Inicijalnom planu za transfer zaposlenih u skladu sa članom 2.2 (*Inicijalni plan za transfer zaposlenih i Plan za transfer zaposlenih*).
- 3.4** Ugovor između Strana o Planu za transfer zaposlenih u skladu sa članom 2.2 (*Inicijalni plan za transfer zaposlenih i Plan za transfer zaposlenih*); i
- 3.5** Potpisivanje Direktnog ugovora sa Finansijerima.

PRILOG 2. Inicijalni prenos sredstava i obaveza

1. dio - Bitni prenijeti ugovori

[Napomena za ponuđače: Pogledajte listu u sobi sa podacima]

2. dio - Bitna imovina

[Napomena za ponuđače: Pogledajte listu u sobi sa podacima]

PRILOG 3. Opis poslova uključenih u Inicijalnu ekološku ocjenu lokacije

[Napomena: Opis poslova će biti uključen naknadno]

PRILOG 4. Aerodromske usluge

Aerodromske usluge uključuju sljedeće aktivnosti:

- (a) obezbjeđenje površine platforme za parkiranje vazduhoplova;
- (b) postupanje sa parkiranim vazduhoplovima (uključujući snabdijevanje gorivom, obrok tokom leta, servisiranje vazduhoplova između letova i druge odredbe koje utvrdi operater vazduhoplova;
- (c) pristup vazduhoplova i opremi hangaru (zavisno od raspoloživosti) i olakšavanje pružanja usluga održavanja, popravke i remonta vazduhoplova;
- (d) postupanje sa teretom u svim fazama dok je na zemlji, uključujući prenos tereta do vazduhoplova i od vazduhoplova, i pločnika za parkiranje za površinski prevoz u vezi sa istim;
- (e) postupanje sa Putnicima i njihovim prtljagom u svim fazama u okviru terminala i do vazduhoplova, uključujući transfer Putnika i njihovog prtljaga (uključujući putnike u transferu i tranzitu) do, od i između vazduhoplova i pružanje usluga obavješćavanja Putnika, prema Aneksu 9 (Olakšice) ICAO, uz izmjene unijete sa vremena na vrijeme;
- (f) obezbjeđenje olakšica za parkinge za automobile;
- (g) ponuda hrane i pića za putnike, javnost i zaposlene na Aerodromima, i za druga lica koja dolaze na Aerodrome;
- (h) ponudu robe široke potrošnje (bez obzira da li se na istu plaća carina ili se ne plaća, ako to dozvoljavaju Primjenjivi zakoni) i osnovnih usluga (uključujući mjenjačnicu, turističke informacije, zemaljski prevoz (*ground transportation*), hotelske rezervacije);
- (i) ponudu motornog vozila i opreme kao i usluge obezbjeđenja goriva za opremu koji su potrebni za rad Aerodroma i servisne stanice (i povezane usluge) za vozila koja pristupaju Aerodromskim lokacijama;
- (j) pružanje, rad i održavanje vizuelnih pomagala i aerodromske opreme kao što su prilazna svjetla i svjetla na pisti, rulnoj stazi, oznake za pravac, oznake na pisti i rulnoj stazi, osvjetljenje platforme, bezbjednosna svjetla i druga svjetla postavljena na Aerodromske lokacije u vezi sa slijetanjem, uzlijetanjem i kretanjem vazduhoplova preko, oko ili na Aerodromskim lokacijama i u cilju opšte bezbjednosti i sigurnosti;
- (k) pristup i obezbjeđenje prostora za kretanje putnika i osoblja radi povezivanja sa zemaljskim prevozom u okviru Aerodromskih lokacija;
- (l) održavanje, unaprjeđenje i proširenje, kada i gdje je to potrebno, aerodromskog i bezbjednosnog sistema (uključujući kancelarije, osoblje, opremu (kamere, čuvanje i vraćanje podataka, analiziranje, nadzor itd.) i optička vlakna elektronske mreže kojima se povezuju dijelovi komponenti;
- (m) rad i održavanje Sistema displeja sa podacima o letu (*Flight Information Display System - FIDS*) sa odgovarajućim brojem displeja koji su strateški postavljeni kako bi dali Putnicima i osoblju ažurne informacije o letovima;
- (n) rad i održavanje Sistema displeja sa podacima o prtljagu (*Baggage Information Display System - BIDS*) koji su strateški postavljeni kako bi dali putnicima informacije o transportnoj

traci na kojoj je prtljag sa njihovog leta;

- (o) održavanje Zajedničke platforme za pristup sistemima za registraciju putnika (*Common User Passenger Processing System* - CUPPS) sa odgovarajućom opremom na šalteru, displejima, kioscima za samousluživanje i povezanom opremom koja će obezbjediti efikasnu registraciju putnika i letova;
- (p) pružanje odgovarajućih oznaka za pravac na crnogorskom i engleskom jeziku na cijelom terminalu i na površinama zemaljske strane (*landside*) radi lakšeg snalaženja i bezbjednosti putnika, osoblja i drugih korisnika Aerodroma;
- (q) obezbjeđenje olakšica za invalide koje će biti uključene u sve Radove i projekte održavanja, uključujući projekte rerofitinga;
- (r) obezbjeđenje savremenih tehničkih prednosti u vezi sa efikasnim radom Aerodroma; i
- (s) pružanje olakšica i usluga koje se redovno pružaju na Aerodromima prije Datuma zaključenja i olakšica i drugih usluga koje su razumno povezane sa radom međunarodnog aerodroma.

PRILOG 5. Aerodromski forum

1. Uvodni dio

Između Koncedenta i Koncesionara će se održavati redovni Aerodromski forumi (pojedinačno „Forum“).

2. Svrha

Svrha Foruma je da obezbijedi formalno mjesto sastajanja kako bi se omogućila komunikacija između Koncedenta i Koncesionara o opštim i specifičnim pitanjima vezanim za Aerodrom. Teme će uključivati analizu opšteg rada aerodroma, saobraćaja i drugih javno dostupnih informacija, marketinških inicijativa, nedoumica u zajednici itd.

3. Učesnici na sastancima

Forum će uključivati više predstavnike Koncesionara i Koncedenta i druga lica koja odredi Koncedent. Koncesionar će predsjedavati Forumom.

4. Frekvencija i lokacija

4.1 Forum će se održavati na šestomjesečnoj osnovi. Koncedent može zahtijevati dodatne sastanke na *ad hoc* osnovi.

4.2 Sastanci se obično održavaju na Aerodromu, iako mogu, sa vremena na vrijeme, da se održavaju na drugom mjestu ako se tako dogovore Koncedent i Koncesionar. Pored toga, Koncedent će biti pozvan da prisustvuje na specijalnim ceremonijama i događajima koji se mogu odigravati tokom godine.

5. Dnevni red i zapisnik

5.1 Koncesionar će pripremiti dnevni red za svaki sastanak Foruma. Pod redovnim okolnostima, dnevni red i materijal će biti dati Koncedentu najmanje dvadeset (20) dana prije sastanka. Svi predstavnici Koncedenta mogu predlagati dodatke za dnevni red. Predložene tačke dnevnog reda moraju biti poslate dvije (2) nedjelje prije sastanka kako bi konačni dnevni red mogao biti poslat svim učesnicima jednu (1) nedjelju prije sastanka Foruma.

5.2 Koncesionar će dati Koncedentu obavještenje najmanje šest (6) nedjelja unaprijed o svakom sastanku Foruma i Strane će sarađivati u cilju dogovaranja vremena održavanja koje svima odgovara.

5.3 Koncesionar će voditi zapisnik sa sastanka i dostaviti ga svim članovima koji su prisustvovali Forumu najkasnije trideset (30) dana nakon Foruma.

5.4 Materijal koji se dostavi Koncedentu prije Foruma treba da bude koncizan, ali potpun, i pripremljen na način kojim se skreće pažnja na najbitnija pitanja koja će se razmatrati. Tokom Foruma, Koncedent ili Koncesionar, ili spoljni savjetnici pozvani na Forum mogu prezentovati izvještaje. Prezentacije o specifičnim pitanjima na Forumu treba ukratko da prikazuje materijal koji je dostavljen bilo kojoj Strani, tako da se ostavi maksimalno vrijeme za diskusiju o pitanjima vezanim za materijal.

PRILOG 6. Evidencija o koncesiji

1. Mjesečni izvještaj o Radovima

Koncesionar će, tokom perioda koji počinje sa početkom Radova i do datuma izdavanja Potvrde o završetku radova, dostaviti Koncedentu mjesečni izvještaj u vezi sa Radovima (pojedinačno, „**Mjesečni izvještaj o Radovima**“), koji će uključivati najmanje sljedeće informacije i biti u skladu sa sljedećom strukturom:

[•]

2. Operativni i strateški plan („OSP“)

OSP mora prikazati Koncedentu i drugim zainteresovanim licima u pogledu Aerodroma, da je Koncesionar uspostavio odgovarajući nivo planiranja, i da će sprovesti odgovarajuće postupke, kako bi dostigao potreban nivo usluga i inače ispunio svoje obaveze po Ugovoru o koncesiji u cilju obezbjeđenja kvaliteta usluga u skladu sa predviđenim saobraćajem u toku OSP perioda.

Shodno tome, svrha OSP je da predvidi stalno poboljšanje Aerodromskih objekata i sistema, procjenjujući njihovo stanje i planirajući njihovo održavanje i ažuriranje. Isti treba da identifikuje i odredi prioritete potrebnih radnji u cilju poboljšanja infrastrukture imajući u vidu predviđeni saobraćaj.

OSP treba da:

[•]

3. Izvještaj o operativnom učinku

Koncesionar će, tokom Perioda trajanja koncesije, dostavljati Koncedentu tromjesečni izvještaj vezan za rad Aerodroma („**Izvještaj o operativnom učinku**“). Taj izvještaj će uključivati najmanje sljedeće informacije:

[•]

4. Finansijski Izvještaji

[•]

5. Izvještaj o ekološkoj i društvenoj održivosti

Izvještaj o ekološkoj i društvenoj održivosti koji će Koncesionar pripremiti, ima sljedeće ciljeve:

- (a) izvještaj o ključnom napretku/aktivnostima/incidentima/akcidentima (npr. neusklađenost, značajni incidenti, nedoumice u zajednici, bitna poboljšanja/inicijative, status sprovođenja aktivnosti definisanih u ESMMP) itd. u vezi sa životnom sredinom, zdravljem i bezbjednošću, radom i društvenim aspektima za tekuću godinu; i

trenutne ciljeve i planirane aktivnosti za narednu godinu.

Izvještaj o ekološkoj i društvenoj održivosti će uključivati sljedeće:

5.1 Status Projekta

Ključne aktivnosti i dešavanja na lokaciji (operativna i građevinska) tokom konkretnog perioda.

5.2 Procjena ekološkim i društvenim rizicima i uticajima i upravljanje istima

- (a) Status ekoloških dozvola;
- (b) status ISO 14001 standarda dobrovoljnog sistema za upravljanje zaštitom životne sredine - Životna sredina OHSAS 18001 - OHS ISO 9001 - Kvalitet;
- (c) ažuriranje ESMS analiziranog od strane Konsultanta za ekološka pitanja (Politika, organizacija, osoblje koje se bavi ekološkim i društvenim pitanjima, ESMP);
- (d) obuka za osoblje u oblasti ekoloških, društvenih i zdravstvenih i bezbjednosnih pitanja;
- (e) incidenti (npr. prolivanje hemijskih i/ili ugljovodoničkih materijala; požar, eksplozija ili neplanirana ispuštanja, uključujući u toku transporta; ekološka šteta/uništenje; uticaj, žalbe ili protesti lokalne populacije; neuspjeli tretman emisija ili izlivanja; zakonsko/administrativno obavještenje o povredi; kazne, novčane kazne ili povećanje novčanih kazni za zagađenje; negativna medijska pažnja; slučajni kulturološki pronalasci; nemiri ili sporovi u oblasti radnih odnosa; nedoumice lokalne zajednice);
- (f) javna konsultacija ili objelodanjivanje, odnosi u zajednici uključujući upravljanje komentarima i/ili pritužbama primljenim u vezi sa ekološkim i društvenim pitanjima; i
- (g) nove inicijative koje su sprovedene, ili dodatni napor rukovodstva u ekološkoj i društvenoj oblasti (npr. uštede energije/vode, izvještaj o održivosti, svođenje otpada na minimum, itd.).

5.3 Uslovi rada, zdravlje i bezbjednost na radu

- (a) broj neposredno zaposlenih, neposredno zaposlenih žena, raskinutih radnih odnosa, angažovanih zaposlenih, zaposlenih osnovnog izvođača;
- (b) glavne izmjene sprovedene u smislu Zdravlja i bezbjednosti na radu (OHS), npr. identifikacija opasnosti, zamjena hemikalija, nove kontrole, itd.
- (c) indikatori zdravlja i bezbjednosti na radu (neposredno angažovani zaposleni, i zaposleni): Ukupni broj radnika, ukupni broj čovjek-sati tokom godine, broj nesrećnih slučajeva sa smrtnim ishodom tokom godine, ukupni broj povreda na radu (bez smrtnog ishoda) koje su uzrokovale izgubljeno vrijeme (*lost time incident*), ukupni broj izgubljenih radnih dana zbog povreda, broj novih slučajeva profesionalnih bolesti i broj saobraćajnih udesa koji su doveli do povreda; i
- (d) detalji vezani za povrede uključujući korektivne mjere.

5.4 Resursna efikasnost i sprječavanje zagađenja

- (a) mapa objekata u razmjeri koja prikazuje tačne lokacije svih tačaka posmatranja;
- (b) rezultat godišnjeg nadzora i prethodnih godina u poređenju sa regulatornim nivoima i nivoima EHS smjernica za:

- (i) ambijentalnu buku;
- (ii) tečna izlivanja;
- (iii) nadzor kontaminacije zemljišta;
- (iv) upravljanje otpadom i štetnim otpadom: količine i upravljanje po vrsti; i
- (v) ostalo, kako je primjenjivo (npr. emisije u vazduh, kontrola sedimenta i erozije i upravljanje gradnjom).
- (c) objašnjenje razloga i, ako je primjenjivo, planiranih korektivnih radnji u cilju sprječavanja ponovnog nastanka;
- (d) upravljanje štetnim materijalima, odgovor na izlivanja; i
- (e) upravljanje energijom i vodom: godišnja potrošnja električne energije, prirodnog gasa, dizela, drugog goriva (navesti) i vode.

5.5 Zdravlje, bezbjednost i sigurnost zajednice

Izvještavanje o vježbama za slučaj uzbune, mjerama ublažavanja uticaja na pogođene zajednice i bilo kojoj novoj inicijativi sprovedenoj u vezi sa zdravljem i bezbjednošću zajednice tokom perioda izvještavanja, uključujući procjene rizika, nove infrastrukture i opremu; štetni materijali i upravljanje bezbjednošću, transport i izloženost bolestima.

6. Analize zadovoljstva putnika

Koncesionar će dostavljati Koncedentu na tromjesečnoj osnovi rezultate Analize zadovoljstva putnika navedene u **Prilogu 13** (*Kriterijumi učinka*).

PRILOG 7. Standardi ugovaranja

Ugovori i zakupi zaključeni između Koncesionara i nekog trećeg lica u skladu sa članom 22 (*Podugovaranje*) ovog Ugovora o koncesiji biće u skladu sa principima koji su navedeni u daljem tekstu.

1. Svi ti ugovori i zakupi će biti zaključeni po principu van dohvata ruke (što znači u redovnom toku poslovanja i pod poštenim i razumnim uslovima koji nisu manje povoljni za Koncesionara od onih koje bi imao u uporedivoj transakciji sa nekim Licem koje nije Povezano društvo) i sadržavaće tržišne uslove.
2. Nabavka, pregovaranje, potpisivanje i izvršenje svih tih ugovora i zakupa neće uključivati bilo koje nepošteno ponašanje ili ponašanje koje uključuje prevaru, uključujući ali ne ograničavajući se na bilo koje podmićivanje, potplaćivanje, nezakonito plaćanje ili druge nezakonite poklone ili slične radnje koje izvrši bilo koja strana u istom ili njeni zaposleni, zastupnici, agenti ili slična Lica.
3. U skladu sa odgovarajućim odredbama o čuvanju poverljivosti u cilju obezbeđenja zaštite privatnih ili komercijalno osjetljivih informacija, nabavka, pregovaranje, potpisivanje i izvršenje svih tih ugovora i zakupa će biti transparentni. Koncesionar će uložiti komercijalno razuman napor u cilju usklađenja ponuđenih ugovornih odredbi sa odredbama koje su ponuđene stranama koje su u sličnom položaj.
4. Koncesionar će tretirati sve strane koje su u sličnom položaju u tim ugovorima i zakupima dosledno. Strane koje su u sličnom položaju se mogu tretirati različito od strane Koncesionara iz opravdanog razloga, ili tamo gdje postoje objektivno opravdane okolnosti, uključujući postupanje u skladu sa članom 22.1.2 ovog Ugovora o koncesiji.

PRILOG 8. Osiguranje

PRILOG 9. Povratni prenos imovine

1. dio

Završetak predaje

1. TUMAČENJE

- 1.1 U ovom Prilogu, riječi i termini koji su ovdje navedeni velikim početnim slovom imaju značenje koje im je dodijeljeno u daljem tekstu. Termin koji su navedeni velikim početnim slovom a koji nisu ovdje definisani imaju značenje koje je navedeno u Ugovoru o koncesiji.

„Računovođe Koncesionara“ označava revizore Koncesionara;

„Istek koncesije“ označava posljednji dan isteka Perioda trajanja koncesije nakon isteka vremena bez Datuma raskida;

„Amortizacija“ označava u pogledu Programa Radova, stopu amortizacije koju utvrdi Koncedent u pogledu njegovog uključenja u regulatornu imovinsku osnovicu (*regulatory asset base*) za regulatorne potrebe ili, ako Koncedent ne može utvrditi takvu stopu, stopa koju dogovore Strane;

„Sporan iznos“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u stavu 4.2 ovog Dijela 1;

„Zaposleni“ označava one zaposlene kod Koncesionara ili bilo kojeg Povezanog društva Koncesionara koji su isključivo ili prvenstveno zaposleni u Aerodromskom poslovanju prije Završetka predaje;

„Angažovani Zaposleni“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u stavu 11.1 ovog Dijela 1;

„Isključena imovina“ označava imovinu navedenu u Dijelu 2 ovog Priloga 9;

„Isključeni ugovori“ označava ugovore iz Dijela 3 ovog Priloga 9;

„Ekspert“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u stavu (a) ovog Dijela 1;

„Finansijski dug“ označava dug koji Koncesionar ima prema finansijskim institucijama za pozajmljeni novac;

„Gudvil“ označava gudvil Poslovanja kod kojeg je izvršen Povratni prenos i pravo Koncedenta da koristi nazive [„Aerodrom Podgorica“ i „Aerodrom Tivat“ i da se predstavlja kao lice koje vodi Poslovanje kod kojeg je izvršen Povratni prenos od Momenta stupanja predaje na snagu;

„Završetak predaje“ označava završetak predaje i povratnog prenosa u skladu sa stavom 2 Dijela 1;

„Bilans stanja prilikom Završetka predaje“ označava bilans stanja u kojem je objektivno prikazano stanje Koncesionara prilikom Završetka predaje, koji su pripremile Računovođe Koncesionara na osnovi koja je u skladu sa Izvještajima Koncesionara uz korišćenje istih principa i prakse;

„Datum Završetka predaje“ označava datum kada je zakazan Završetak predaje, kao raniji

datum između:

(a) Isteka koncesije; i

(b) Datuma raskida.

„Izjava o Završetku predaje“ označava „Izjavu o Završetku predaje“ koja je dogovorena ili utvrđena u skladu sa stavom 4.3 ili 4.4 Dijela 1 ovog Priloga 9;

„Momenat stupanja predaje na snagu“ označava 23.59h na dan nakon kojeg se Završetak predaje stvarno odigra;

„Inicijalna izjava o predaji“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u stavu 4.1 ovog Dijela 1;

„Prava intelektualne svojine“ označava svu Intelektualnu svojinu koja se koristi u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos u Momentu stupanja predaje na snagu;

„Motorna vozila“ označava motorna vozila u vlasništvu Koncesionara koja se koriste u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos u Momentu stupanja predaje na snagu;

„Pokretna oprema“ označava nefiksirana ili pokretna postrojenja, mašine, opremu i druge slične nefiksirane ili pokretne elemente u vlasništvu Koncesionara koji se koriste u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos u Momentu stupanja predaje na snagu, a koji nisu osnovna sredstva;

„Kancelarijska oprema“ označava kancelarijsku opremu i namještaj, kao i druge slične nefiksirane ili pokretne elemente u vlasništvu Koncesionara, koji se koriste u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos u Momentu stupanja predaje na snagu i koji nisu osnovna sredstva;

„Računovođe Koncedenta“ označava revizore Koncedenta;

„Polise“ označava polise osiguranja Koncesionara koje isti ima u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos u Momentu stupanja predaje na snagu;

„Evidencija“ označava Koncesionarove knjige i evidenciju u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos;

„Imovina kod koje je izvršen Povratni prenos“ označava svu imovinu i sredstva koji će biti prenijeti po ovom Prilogu 9;

„Poslovanje kod kojeg je izvršen Povratni prenos“ označava poslovanje vezano za upravljanje i rad Aerodroma, kako ga Koncesionar obavlja prije Momenta stupanja predaje na snagu;

„Ugovori kod kojih je izvršen Povratni prenos“ označava sve ugovore u kojima je Koncedent strana, i koji se odnose na Poslovanje kod kojeg je izvršen Povratni prenos i koji su neizvršeni (u cjelosti ili dijelom) u Momentu stupanja predaje na snagu, uključujući ugovore sa operaterima Avio prevoznika i Usluga prihvata i otpremanja vazduhoplova, ugovore o lizingu, zakupu i zakupu sa pravom na otkup, ali ne uključujući ugovore o radu sa Zaposlenima i bilo koje Isključene ugovore;

„Ugovor kod kojeg je izvršen Povratni prenos“ označava bilo koji od Ugovora kod kojih

je izvršen Povratni prenos;

„Navedeno potraživanje“ označava svaki gubitak, obavezu ili trošak u vezi sa kojim je jedna strana oštećila drugu stranu po ovom Prilogu 9;

„Trgovinski krediti“ označava sve iznose koje Koncesionar duguje trgovinskim povjeriocima u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos sa Momentom stupanja predaje na snagu u vezi sa robom i uslugama isporučenim Koncesionaru prije Momenta stupanja predaje na snagu (bez obzira da li su fakturisani i da li su dospjeli za plaćanje u tom momentu) a **„Trgovinski kredit“** označava bilo koji od tih iznosa; i

„Trgovinska dugovanja“ označava sve iznose koje trgovinski dužnici duguju Koncesionaru u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos sa Momentom stupanja predaje na snagu u vezi sa robom ili uslugama koje je Koncesionar isporučio prije Momenta stupanja predaje na snagu (bez obzira da li su fakturisani i da li su dospjeli za plaćanje u tom momentu), a **„Trgovinsko dugovanje“** označava bilo koji od tih iznosa.

2. PRENOS POSLOVANJA

2.1 Koncesionar je saglasan da izvrši prenos i predaju Koncedentu, i Koncedent se saglašava da primi taj povratni prenos, u svakom slučaju sa efektom od Momenta stupanja predaje na snagu, sljedeće imovine:

- (f) Nepokretne imovine;
- (g) koristi (u skladu sa opterećenjem) Ugovora kod kojih je izvršen Povratni prenos;
- (h) Gudvila
- (i) Prava intelektualne svojine;
- (j) Pokretne imovine;
- (k) Motornih vozila;
- (l) Kancelarijske opreme;
- (m) Evidencije;
- (n) Zaliha;
- (o) koristi, pod uslovom da se ista može ustupiti ili prenijeti, od bilo kog iznosa na koji Koncesionar ima pravo od osiguravača po bilo kojoj od Polisa u vezi sa štetom ili oštećenjem bilo koje Imovine kod koje je izvršen Povratni prenos, osim iznosa koji je potrošen prije Momenta stupanja predaje na snagu u otklanjanju štete ili oštećenja, pri čemu Koncesionar neće biti odgovoran za bilo koji iznos koji nije stvarno primljen po Polisama; i
- (p) sve druge Pokretne imovine u vlasništvu Koncesionara, koja se nalazi na Aerodromu i koja se koristi u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos u Momentu stupanja predaje na snagu.

2.2 Imovina kod koje je izvršen Povratni prenos se prenosi u skladu sa odredbama ovog Priloga 9.

2.3 Isključena imovina nije uključena u prenos Imovine kod koje je izvršen Povratni prenos.

3. ZAVRŠETAK

3.1 Završetak predaje će se odigrati na Aerodromima (ili kako bude drugačije dogovoreno) na Datum Završetka predaje.

3.2 Prilikom Završetka predaje, Koncesionar će:

- (a) predati Koncedentu posjed na Imovini kod koje je izvršen Povratni prenos koja se može prenijeti uz dostavljanje (*transferable by delivery*);
- (b) u skladu sa stavom 6, dati Koncedentu potpisano ustupanje u dogovorenoj formi, ili na drugi način dati vlasništvo Koncedentu na onoj Imovini kod koje je izvršen Povratni prenos, a koja se ne može prenijeti uz dostavljanje;
- (c) dati Koncedentu oslobađanje u dogovorenoj formi, u vezi sa bilo kojim Teretom koji utiče na bilo koju Imovinu kod koje je izvršen Povratni prenos, ovaj Ugovor o koncesiji;
- (d) dati Koncedentu Evidenciju; i
- (e) sve druge dokumente koji se moraju dostaviti Koncedentu po ovom Ugovoru o koncesiji.

3.3 Prilikom Završetka predaje, u skladu sa stavom 6, Koncedent i Koncesionar će obezbijediti da strane u ugovorima zaključe ugovore o novaciji u formi koja je dogovorena u skladu sa stavom 6.

4. IZJAVA O ZAVRŠETKU PREDAJE

4.1 Nakon Završetka predaje, Računovođe Koncesionara će pripremiti izjavu („**Inicijalna izjava o predaji**“) u kojoj se navodi vrijednost, sa Momentom stupanja predaje na snagu, imovine koja se pominje u ovom **Prilogu 9** u skladu sa principima navedenim u istom.

4.2 Koncesionar će obezbijediti da, u roku od šezdeset (60) dana počev od dana koji nastupi nakon Završetka predaje, Računovođe Koncesionara daju Inicijalnu izjavu o predaji, Bilans stanja prilikom Završetka predaje i svoje prpratne dokumente Računovođama Koncesionara. Koncedent će obezbijediti da, u roku od trideset (30) dana počev od dana primanja Inicijalne izjave o predaji i prpratnih dokumenata, Računovođe Koncedenta navedu u pisanoj formi Koncesionaru da li se slažu sa Inicijalnom izjavom o predaji i ako se ne slažu sa Inicijalnom izjavom o predaji, svaki iznos sa kojim se ne slažu (svaki „**Sporan iznos**“). U slučaju da ništa ne bude navedeno u ovom periodu će se tretirati kao neslaganje sa Inicijalnom izjavom o predaji.

4.3 Ako Računovođe Koncedenta:

- (a) navedu da se slažu sa Inicijalnom izjavom o predaji, ista predstavlja Izjavu o Završetku predaje;
- (b) navedu da se ne slažu sa Inicijalnom izjavom o predaji:
 - (i) svaki iznos u Inicijalnoj izjavi o predaji koji nije Sporan iznos predstavlja Izjavu o Završetku predaje; i

- (ii) ako se Računovođe Koncesionara i Računovođe Koncedenta saglase o bilo kom Spornom iznosu prije nego što strane prime izjavu Eksperta u skladu sa stavom 4.4, dogovoreni iznos predstavlja odgovarajući iznos u Izjavi o Završetku predaje.

4.4 Ako se u roku od četrnaest (14) dana počev od dana nakon primanja obavještenja o neslaganju ili datuma kada smatra da je izraženo neslaganje kako je navedeno u stavu 4.2 ili (b), Računovođe Koncesionara i Računovođe Koncedenta ne dogovore o svakom Spornom iznosu:

- (a) svaka Strana može uputiti Spor nezavisnoj firmi ovlašćenih računovođa o kojoj se strane dogovore, ili u odsustvu dogovora u roku od dvadeset osam (28) dana počev od dana nakon obavještenja o neslaganju ili datuma kada se smatra da je izraženo neslaganje, nezavisnoj firmi ovlašćenih računovođa koju odredi tadašnji Predsjednik Instituta ovlašćenih računovođa u Crnoj Gori („**Ekspert**“), koja će pripremiti izjavu u kojoj je navedena njegova odluka u pogledu svakog Spornog iznosa, i daće kopiju iste svakoj Strani u roku od dvadeset osam (28) dana počev od dana primanja tog upućivanja;
- (b) Ekspert nastupa kao ekspert, a ne kao arbitar;
- (c) svaki iznos koji je naveden u izjavi Eksperta, u odsustvu namjerne ili očigledne greške, predstavlja odgovarajući iznos u Izjavi o Završetku predaje i isti je konačan i obavezujući za svaku Stranu; i
- (d) svaka Strana će platiti polovinu troškova Eksperta;

4.5 U odsustvu namjerne ili očigledne greške, Izjava o Završetku predaje je konačna i obavezujuća za svaku Stranu.

5. SAGLASNOSTI TREĆIH LICA I NOVACIJE

5.1 Ako bilo koji od Ugovora kod kojih je izvršen povratni prenos nalaže saglasnost bilo kojeg trećeg lica prije ustupanja Koncedentu, svaka Strana će uložiti razuman napor u cilju dobijanja te saglasnosti prije Datuma Završetka predaje i, ako ta saglasnost nije dobijena, ustupanje neće biti završeno dogod se ne dobije saglasnost, ali Koncesionar će uložiti sav razuman napor kako bi obezbijedio da Koncedent uživa koristi od pomenutih Ugovora kod kojih je izvršen povratni prenos od Momenta stupanja predaje na snagu.

5.2 Svaka Strana će uložiti sav razuman napor kako bi obezbijedio novaciju svakog Ugovora kod kojeg je izvršen povratni prenos na Koncedenta. Ako novacije budu dogovorene prije Završetka predaje, strane će uložiti napor u cilju završetka tih novacija prilikom Završetka predaje. Pod uslovom da novacije, iz bilo kog razloga, ne budu postignute prilikom Završetka predaje, strane će nastaviti da ulažu razuman napor kako bi završile novacije nakon Završetka predaje.

6. OBAVEZE I PODJELE

6.1 Koncesionar:

- (a) ostaje odgovoran za sve obaveze kojima se izloži prije Momenta stupanja na snagu (uključujući Trgovinske kredite i sve izdatke i troškove koji se duguju u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos prije Momenta stupanja predaje na snagu (uključujući naknade, akumulirano plaćanje za dane praznika, bonusa i druge

troškove u vezi sa Zaposlenima i zakupninama, cijenama i naknadama za usluge (ako je to primjenjivo) u vezi sa Aerodromskim lokacijama); i

- (b) ostaje odgovoran za sva potraživanja bilo kog lica od njega, koja su neizmirena sa Momentom stupanja predaje na snagu, ili koja nastanu zbog bilo kog njegovog postupka ili propusta prije Momenta stupanja predaje na snagu (uključujući sva potraživanja vezana za stanje Aerodromskih lokacija ili bilo kojih zgrada ili objekata na istima).

6.2 Koncedent je:

- (a) odgovoran za sve obaveze kojima se izloži u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos i Imovinom kod koje je izvršen Povratni prenos nakon Momenta stupanja predaje na snagu (uključujući sve izdatke i troškove koji se duguju u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos ili Imovinom kod koje je izvršen Povratni prenos nakon Momenta stupanja predaje na snagu (uključujući naknade, bonuse i druge troškove u vezi sa Angažovanim Zaposlenima i zakupnine cijene i naknade za usluge u vezi sa Aerodromskim lokacijama);
- (b) obeštetiće Koncesionara za svaki gubitak, obavezu i trošak kojima se Koncesionar izloži:
 - (i) u vezi sa vlasništvom ili funkcionisanjem Poslovanja kod kojeg je izvršen Povratni prenos ili Imovine kod koje je izvršen Povratni prenos nakon Momenta stupanja predaje na snagu; ili
 - (ii) kao posljedica nepostupanja Koncedenta u skladu sa obavezama koje ima po stavu 6.2.1,
 - (iii) uključujući svaki gubitak, obavezu ili trošak koji nastanu kao posljedica odbrane ili izmirenja potraživanja u kojima se ističe takva obaveza.

6.3 Ako neka strana („**Obeštećena strana**“) postane svjesna nekog pitanja koje može izazvati Navedeno potraživanje:

- (a) Obeštećena strana će obavijestiti drugu Stranu („**Lice koje vrši obeštećenje**“) bez odlaganja o pitanju (navodeći razumne detalje o prirodi tog pitanja i, ako je to izvodljivo, traženom iznosu) i konsultovaće se sa Licem koje vrši obeštećenje u vezi sa tim pitanjem i ako to pitanje postane predmet postupka, Obeštećena strana će obavijestiti Lice koje vrši obeštećenje u dovoljnom ranijem roku kako bi se ostavilo vremena za osporavanje postupka prije konačne presude;
- (b) Obeštećena strana će:
 - (i) preduzeti bilo koju radnju i pokrenuti bilo koji postupak, i daće sve informacije i pružiti svu pomoć, koje Lice koje vrši obeštećenje ili njegovih osiguravači opravdano zatraže, kako bi:
 - A. osporili, odbili, uložili žalbu, odbranili, otklonili ili ublažili to pitanje ili se nagodili u pogledu istog; ili
 - B. iskoristili u odnosu na lice (osim Lica koje vrši obeštećenje) prava Obeštećene strane ili njegovih osiguravača u vezi sa tim pitanjem; i

- C. u vezi sa postupkom vezanim za to pitanje (osim u odnosu na Lice koje vrši obeštećenje) koristiti savjetnike koje odabere Lice koje vrši obeštećenje ili njegovi osiguravači i, ako to zatraži Lice koje vrši obeštećenje, dozvoliti Licu koje vrši obeštećenje ili njegovim osiguravačima isključivo vođenje postupka; i
 - D. u svakom slučaju ako Lice koje vrši obeštećenje obešteti Obeštećenu stranu za sve opravdane troškove koji nastanu kao posljedica zahtjeva ili izbora Lica koje vrši obeštećenje ili njegovih osiguravača; i
 - (ii) Obeštećena strana može samo priznati odgovornost u pogledu tog pitanja ili izvršiti poravnanje po tom pitanju ako je prvo dobila pisanu saglasnost Lica koje vrši obeštećenje (koja neće biti bezrazložno uskraćena).
- 6.4** Ako plaćanje izdataka ili troškova u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos za period koji pokriva period kako prije tako i nakon Momenta stupanja predaje na snagu, izvrši:
- (a) Koncesionar, Koncedent će platiti Koncesionaru iznos jednak onoj proporciji te isplate koja se odnosi na period nakon Momenta stupanja predaje na snagu; ili
 - (b) Koncedent, Koncesionar će platiti Koncedentu iznos jednak onoj proporciji isplate koja se odnosi na period prije Momenta stupanja predaje na snagu.
- 6.5** Ako isplatu u pogledu Poslovanja kod kojeg je izvršen Povratni prenos ili Imovine kod koje je izvršen Povratni prenos u periodu koji pokriva period kako prije tako i poslije Momenta stupanja predaje na snagu primi:
- (a) Koncesionar, isti ima pravo da zadrži dio te isplate koji se odnosi na period prije Momenta stupanja predaje na snagu, i platiće Koncedentu iznos jednak ostatku; ili
 - (b) Koncedent, isti ima pravo da zadrži dio te isplate koji se odnosi na period nakon Momenta stupanja predaje na snagu i platiće Koncesionaru iznos jednak ostatku.
- 6.6** Iznosi koje strane plaćaju po stavovima 6.4 i 6.5 biće navedeni u Izjavi o Završetku predaje. Strana koja dužuje neki iznos po stavovima 6.4 ili 6.5 plaća drugoj Strani taj iznos u roku od trideset (30) dana počev od dana nakon dogovora ili utvrđivanja Izjave o Završetku predaje po ovom Ugovoru.

7. OBEŠTEĆENJE

Koncesionar će obeštetiti Koncedenta za svaki gubitak, obavezu i trošak kojem se Koncedent može izložiti kao posljedica Koncesionarovog izvršenja njegovih obaveza po Ugovorima kod kojih je izvršen Povratni prenos pod uslovom da se taj gubitak, obaveza ili trošak mogu pripisati Koncesionarioj povredi od prije Momenta stupanja predaje na snagu (uključujući svaki gubitak, obavezu i trošak koji nastanu kao posljedica odbrane ili izmirenja potraživanja u kojima se ističe takva obaveza).

8. RIZIK OD GUBITKA ILI ŠTETE

Svaki rizik od gubitka ili štete će preći na Koncedenta nakon predaje Imovine kod koje je izvršen Povratni prenos u skladu sa izvršenjem stava 2.

9. INFORMACIJE NAKON ZAVRŠETKA PREDAJE

Svaka Strana će dati drugoj Strani sve isplate, obavještenja, prepisku, informacije ili upite u vezi sa Poslovanjem kod kojeg je izvršen Povratni prenos ili Imovinom kod koje je izvršen Povratni prenos koje primi nakon Završetka predaje, i koji pripadaju toj drugoj Strani.

10. SLJEDBENIK KONCESIONARA

Koncedent se može zamijeniti Sledbenikom Koncesionara, po ovom Prilogu 9.

11. ZAPOSLENI I PENZIJE

- 11.1** Koncedent će dati ponude za radni odnos svim Zaposlenima pod ništa manje povoljnim uslovima od onih koji postoje prije Datuma Završetka predaje, koji radni odnos će početi na dan koji slijedi nakon Datuma Završetka predaje. Svi Zaposleni koji prihvate te ponude za radni odnos će se u ovom Prilogu 9 označavati kao „**Angažovani Zaposleni**“. Koncedent će poštovati sva nadređena prava i akumulirane beneficije (npr. akumulirani godišnji odmor) po prethodnim ugovorima o radu.
- 11.2** Koncesionar će se pobrinuti da akumulirane beneficije Angažovanih Zaposlenih u Koncesionarovoj penzionoj šemi budu prenijete na bilo koju penzionu šemu koju Koncedent stavi na raspolaganje u skladu sa željama Angažovanih Zaposlenih i Primjenjivim zakonima.
- 11.3** Ako se Primjenjivi zakoni koji se odnose na prenos i/ili prava zaposlenih u skladu sa prenosom poslovanja promijene od onih koji se primjenjuju na datum ovog Ugovora o koncesiji, strane će se dogovoriti oko onih alternativnih aranžmana koji su objektivni i razumni u cilju izvršenja transfera Zaposlenih sa Koncesionara na Koncedenta nakon Završetka predaje u kojima će se vidjeti namjere u stavovima 11.1 i 11.2.]

2. dio

Isključena imovina

1. Sva gotovina u blagajni ili u banci.
2. Trgovinska dugovanja.
3. Iznosi koji dospijevaju Koncesionaru od strane bilo kog trećeg lica u vezi sa bilo kojom aktivnošću ili uslugama koje pruža Koncesionar.
4. Finansijski dug.
5. Sva druga imovina po dogovoru.

3. dio

Isključeni ugovori

1. Ugovori koji su neizvršeni (u cjelosti ili dijelom) ili koje je Koncesionar preduzeo suprotno odredbama Ugovora o koncesiji (osim ako Koncedent navede drugačije).
2. Dokumenti o finansiranju i svi drugi finansijski aranžmani koje Koncesionar zaključi.
3. Bilo koji Ugovor o građenju (osim ako Koncedent navede drugačije).
4. Svaki ugovor sa nekim Povezanim licem Koncesionara (osim ako Koncedent navede drugačije).

PRILOG 10. Plaćanja prilikom raskida

U ovom Prilogu, riječi i termini koji su ovdje navedeni velikim početnim slovom imaju značenje koje im je dodijeljeno u daljem tekstu. Termini koji su navedeni velikim početnim slovom a koji nisu ovdje definisani imaju značenje koje je navedeno u Ugovoru o koncesiji.

„**Usklađeni neto sopstveni kapital**“ označava, na Datum raskida, iznos jednak zbiru:

- (a) iznosa jednakog zbiru Usklađene vrijednosti cjelokupnog Sopstvenog kapitala umanjenog za zbir Usklađene vrijednosti svih Raspodjela, u svakom slučaju u Evrima i u svakom slučaju u toku perioda od [•] godina prije Datuma raskida (ili u kraćem periodu koji može tada postojati između Datuma početka i Datuma raskida); i
- (b) iznosa jednakog zbiru cjelokupnog Sopstvenog kapitala umanjenog za zbir Usklađene vrijednosti svih Raspodjela, u svakom slučaju u Evrima, i u svakom slučaju izvan perioda, ako postoji, od [•] godina prije Datuma raskida,

pri čemu, ako bilo koja takva razlika iz tačke (a) ili (b) prouzrokuje iznos koji je manji od nule (0), smatraće se da je taj iznos jednak nuli (0).

„**Usklađena vrijednost**“ označava na Datum raskida i od Datuma raskida, vrijednost bilo kog Sopstvenog kapitala ili Raspodjele, zavisno od slučaja, koja vrijednost će biti utvrđena uzimanjem iznosa tog Sopstvenog kapitala ili Raspodjele (u svakom slučaju u Evrima) uz usklađenje te vrijednosti za svaku završenu Godinu koncesije tokom perioda od datuma takvog Sopstvenog kapitala ili Raspodjela do Datuma raskida, uz korišćenje faktora usklađenja naviše za svaku završenu kalendarsku godinu od [[•] procenata. ([•%]).

„**Finansijski model iz osnovnog slučaja**“ označava finansijski model koji predviđi Koncesionar kao dio njegove ponude.

„**Datum plaćanja naknade**“ ima značenje koje je ovom terminu dodijeljeno u članovima 1.2.2, 2.2 i 3.2 ovog Priloga (kako je primjenjivo).

„**Koncesionarov podrazumijevani iznos odbitka**“ označavao je iznos jednak zbiru:

- (a) Troškova novog Tendera; i
- (b) svake ugovorne kazne za kašnjenje koja je obračunata i neplaćena sa Datumom raskida.

„**Odloženi iznosi Sopstvenog kapitala**“ označava, na Datum plaćanja naknade, bilo koji iznos nefinansiranog (*unfunded*) Sopstvenog kapitala koji je opredijeljen Koncesionaru sa datumom Finansijskog zatvaranja.

„**Inicijalni Sopstveni kapital**“ označava, sa datumom raskida Ugovora o koncesiji, inicijalno ulaganje sopstvenog kapitala isplaćenog od strane Članova plus bilo koja druga ulaganja sopstvenog kapitala koja odobri Koncedent, izraženo u EUR.

„**Prihodi iz osiguranja**“ označava sve prihode iz Osiguranja koji su plaćeni ili koji su plativi Koncesionaru ili Finansijerima (ili koji bi trebalo da budu plativi Koncesionaru ili Finansijerima, osim u slučaju da Koncesionar ne ugovori i ne održava to Osiguranje u skladu sa odredbama ovog Ugovora o koncesiji).

„**Troškovi novog Tendera**“ označava razumne i opravdane troškove kojima se Koncedent

izloži ili kojima će se izložiti ili za koje se razumno može očekivati da će im se Koncedent izložiti u sprovođenju novog tenderskog postupka.

„**Neizmireni nadređeni dug**“ predstavlja zbir:

- (a) ukupnog iznosa koji je neizmiren (ako postoji) prema Finansijerima po bilo kojem Dokumentu o finansiranju i kamate (uključujući zateznu kamatu); uvećan za
- (b) sve troškove likvidacije, troškove prijevremenog plaćanja, troškove raskida bilo kojih ugovora o hedžingu ili slične prenete troškove od strane Finansijera u skladu sa dokumentima o zajmu;

umanjen za:

- (c) sva salda kredita koji se vode na bilo kojim bankovnim računima koje ima Koncesionar ili koji se vode u ime Koncesionara na datum raskida Ugovora o koncesiji, koji su raspoloživi da se primjene za ili na ime otpuštanja iznosa navedenih pod (a) i (b) gore na datum raskida Ugovora o koncesiji;
- (d) sve iznose koje plaćaju Finansijeri ili hedžing strana Koncesionaru kao posljedicu otplate iznosa koji su neizmireni po Dokumentima o finansiranju; i
- (e) bez dvostrukog uračunavanja, sve druge iznose koje Finansijeri prime na dan ili nakon Datuma raskida i prije datuma kada Koncedent plaća naknadu Koncesionaru kao posljedicu korišćenja bilo kojih drugih prava koja mogu imati.

„**Otpremnina prilikom otkaza**“ označava isplatu svih ostvarenih zarada, akumuliranih a neiskorišćenih dana odmora i svih drugih isplata koje nalažu Primjenjivi zakoni.

„**Troškovi prenosa**“ označava sve taksene marke, poreze na prenos i takse na registraciju koje plaća Koncesionar kao posljedicu prenosa Aerodroma na Koncedenta.

1. RASKID OD STRANE KONCEDENTA

1.1 Neizvršenje obaveza Koncesionara

1.1.1 Ako Koncedent raskine ovaj Ugovor o koncesiji zbog nastanka Slučaja neizvršenja obaveza Koncesionara, Koncedent će, pod uslovom da je to dozvoljeno po Primjenjivom pravu, platiti Koncesionaru naknadu u iznosu koji je jednak zbiru:

- (a) $[\bullet]$ procenata ($[\bullet]\%$) Neizmirenog nadređenog duga;
umanjenog za
- (b) Koncesionarov podrazumijevani iznos odbitka;
- (c) Odloženi iznosi Sopstvenog kapitala; i
- (d) Prihode iz osiguranja (ne uključujući prihode iz osiguranja od lične povrede, oštećenja imovine ili druge odgovornosti trećeg lica koji se plaćaju trećem licu ili na račun trećeg lica).

1.1.2 Datum plaćanja naknade za Plaćanje prilikom raskida iz člana 1.1 gore, biće datum koji pada dvanaest (12) mjeseci nakon Datuma raskida (ili ranije, ako Koncedent to odabere).

1.1.3 Kamata se plaća na neplaćeni iznos Plaćanja prilikom raskida od Datuma raskida do datuma dospijeća plaćanja, u skladu sa Zateznom kamatnom stopom.

1.2 Bitan negativan državni postupak ili raskid iz razloga vezanih za javni poredak

1.2.1 Ako Koncedent raskine ovaj Ugovor o koncesiji u slučaju Bitnog negativnog državnog postupka ili iz razloga vezanih za javni poredak, Koncedent će, pod uslovom da je to dozvoljeno po Primjenjivom pravu, platiti Koncesionaru iznos jednak ukupnom zbiru:

- (a) sto procenata (100%) Neizmirenog nadređenog duga, ako postoji;
- (b) sto procenata (100%) Usklađenog neto sopstvenog kapitala;
- (c) Otpremnine prilikom raskida za zaposlene Koncesionara koje su nastale kao neposredna posljedica raskida ovog Ugovora o koncesiji; i
- (d) bilo kojih Troškova prenosa.

umanjenog za

- (e) Odloženi iznosi Sopstvenog kapitala; i
- (f) Prihode iz osiguranja (ne uključujući prihode iz osiguranja od lične povrede, oštećenja imovine ili druge odgovornosti trećeg lica koji se plaćaju trećem licu ili na račun trećeg lica).

1.2.2 Datum plaćanja naknade za Plaćanje prilikom raskida iz člana 1.2.1 gore će biti datum koji nastupi kasnije između:

- (a) datuma koji pada tri (3) mjeseca nakon Datuma raskida; i
- (b) ako Koncedent obavijesti Koncesionara prije datuma iz člana 1.2.1(a) da je odabrao da odloži plaćanje Plaćanja prilikom raskida, datum (koji ne smije nastupiti nakon datuma koji pada dvanaest (12) mjeseci nakon Datuma raskida) koji Koncedent naznači kao Datum plaćanja naknade u pisanom obavještenju dostavljenom Koncesionaru.

1.2.3 Kamata se plaća na neplaćeni iznos Plaćanja prilikom raskida od Datuma raskida do datuma dospijeća plaćanja, u skladu sa Zateznom kamatnom stopom.

2. RASKID OD STRANE KONCESIONARA

2.1 Ako Koncesionar raskine ovaj Ugovor o koncesiji zbog nastanka Slučaja neizvršenja obaveza Koncedenta ili zbog Bitnog negativnog državnog postupka, Koncedent će, pod uslovom da je to dozvoljeno po Primjenjivom pravu, platiti Koncesionaru naknadu u iznosu koji je jednak zbiru:

- (a) sto procenata (100%) Neizmirenog nadređenog duga, ako postoji;
- (b) sto procenata (100%) Usklađenog neto sopstvenog kapitala;
- (c) Otpremnine prilikom raskida za zaposlene Koncesionara koje su nastale kao neposredna posljedica raskida ovog Ugovora o koncesiji; i
- (d) svih Troškova prenosa

umanjenog za

- (e) Odloženi iznosi Sopstvenog kapitala; i
- (f) Prihode iz osiguranja (ne uključujući prihode iz osiguranja od lične povrede, oštećenja imovine ili druge odgovornosti trećeg lica koji se plaćaju trećem licu ili na račun trećeg lica).

2.2 Datum plaćanja naknade za Plaćanje prilikom raskida iz člana 2.1 gore biće datum koji nastupi kasnije između:

- (a) datuma koji pada tri (3) mjeseca nakon Datuma raskida; i
- (b) ako Koncedent obavijesti Koncesionara prije datuma iz člana (a) da je odabrao da odloži plaćanje Plaćanja prilikom raskida, datum (koji ne smije nastupiti nakon datuma koji pada dvanaest (12) mjeseci nakon Datuma raskida) koji Koncedent naznači kao Datum plaćanja naknade u pisanom obavještenju dostavljenom Koncesionaru.

2.3 Kamata se plaća na neplaćeni iznos Plaćanja prilikom raskida od Datuma raskida do datuma dospjeća plaćanja, u skladu sa Zateznom kamatnom stopom.

3. RASKID ZBOG SLUČAJA VIŠE SILE

3.1 Ako ovaj Ugovor o koncesiji bilo koja Strana raskine zbog Slučaja više sile, Koncedent će platiti Koncesionaru iznos jednak ukupnom zbiru:

- (a) sto procenata (100%) Neizmirenog nadređenog duga, ako postoji;
- (b) [Inicijalnog Sopstvenog kapitala umanjenog za iznos svih Raspodjela Članovima od Datuma početka do Datuma raskida uključujući i taj datum]; i
- (c) Otpremnina prilikom otpuštanja za zaposlene Koncesionara, koje su nastale kao neposredna posljedica raskida ovog Ugovora o koncesiji;

umanjenog za

- (d) Prihode iz osiguranja (ne uključujući prihode iz osiguranja od lične povrede, oštećenja imovine ili druge odgovornosti trećeg lica koji se plaćaju trećem licu ili na račun trećeg lica).

3.2 Datum plaćanja naknade za Plaćanje prilikom raskida iz člana 1.3 će biti datum koji pada dvanaest (12) mjeseci nakon Datuma raskida, ili ranije ako Koncedent tako odabere.

3.3 Kamata se plaća na neplaćeni iznos Plaćanja prilikom raskida od Datuma raskida do datuma dospjeća plaćanja, u skladu sa Zateznom kamatnom stopom.

4. ODREDBE O OBRAČUNAVANJU BRUTO POREZA

4.1 Ako se na bilo koje Plaćanje prilikom raskida koje Koncedent plaća Koncesionaru u skladu sa članovima 1, 2 i 3 ovog Priloga 10 primjenjuje Porez koji plaća Koncesionar nekom Državnom organu u Crnoj Gori, Koncedent će, u skladu sa članom 3, biti solidarno odgovoran i platiće Koncesionaru onaj dodatni iznos koji će staviti Koncesionara u isti položaj nakon Poreza u kojem bi bio da se na Plaćanje prilikom raskida nije primjenjivao Porez, koja Poreska obaveza će biti utvrđena za ove potrebe u skladu sa članom 4.2.

- 4.2** Za potrebe utvrđivanja dodatnog iznosa iz stava 4.1 gore, obaveza Koncesionara u pogledu Poreza u Crnoj Gori u vezi sa Plaćanjem prilikom raskida za potrebe člana 4.1 će se smatrati smanjenom kako bi se u potpunosti uračunalo svako oslobađanje, naknada, odbitak, kompenzacija ili kredit u pogledu Poreza, koji mogu biti na raspolaganju Koncesionaru ili bilo kojem Članu, ili bilo kojem Povezanom društvu Koncesionara za umanjenje Poreza. Za potrebe ovog člana 4.2, umanjenje Poreza će tretirati kao da uključuje dobijanje bilo kojeg povraćaja Poreza koji je plaćen ili bilo kojeg kredita u pogledu bilo kog plativog Poreza.
- 4.3** Ako Koncesionar želi da potražuje dodatni iznos iz stava 4.1 gore u skladu sa stavom 4.1, Koncesionar mora istaći to potraživanje prije Datuma plaćanja naknade. Koncedent može osporiti bilo koje takvo potraživanje, u kom slučaju će (ako ne bude dogovoreno među Stranama) to potraživanje biti utvrđeno u skladu sa članom 50 (*Procedure za rješavanje Sporova*). Koncedent će imati pravo da odbije od plaćanja Koncesionaru sve dodatne iznose za koje je dogovoreno ili utvrđeno da ih Koncedent plaća u skladu sa stavom 4.1, i da plati te iznose neposredno Državnom organu nakon datuma kada relevantni Porez dopijeva za plaćanje od strane Koncesionara, u kom slučaju će to plaćanje osloboditi Koncesionara od odgovornosti u pogledu istog.

5. NAKNADNI POVRAĆAJ (CLAWBACK) NAKON DATUMA RASKIDA

Sve iznose koje Finansijer plaća Koncesionaru nakon datuma kada Koncedent plati naknadu za raskid Koncesionaru u skladu sa ovim Prilogom 10, kao posljedicu otplate iznosa koji su neizmireni po Dokumentima o finansiranju, Koncesionar će isplatiti Koncedentu u roku od trideset (30) dana od datuma kada isti bude plaćen Koncesionaru.

PRILOG 11. Plan Aerodromskih lokacija

[Napomena za ponuđače: pogledajte plan dat u sobi sa podacima]

PRILOG 12. Radovi i Tehničke specifikacije

[Napomena: biće dopunjeno naknadno]

PRILOG 13. Kriterijumi učinka

[Napomena: biće dopunjeno naknadno]

PRILOG 14. Program održavanja

1. Uvodni dio

Ovaj Prilog sadrži smjernice za zadatke vezane za održavanje kvaliteta tokom cjelokupnog Perioda trajanja koncesije. Isti su definisani u nizu standarda koje je Koncesionar dužan da poštuje.

Zadaci vezani za održavanje kvaliteta tokom Perioda trajanja koncesije suštinski su usmjereni na garantovanje da Aerodromi, Aerodromske usluge i usluge pomoći na aerodromu koje pruža Koncesionar održavaju nivo kvaliteta koji je potreban za aerodromsko poslovanje.

[•]

PRILOG 15. Lista Saglasnosti

Lista Saglasnosti po ovom Ugovoru nije konačna lista sa Datumom zaključenja, i Koncedent se neće izložiti bilo kakvoj obavezi u pogledu tačnosti ili potpunosti ove liste.

(i) Odobrenje Aeronautičkih prihoda od strane Ministarstva saobraćaja i pomorstva.
[•]

[•]

PRILOG 16. Rezervisane aktivnosti Imovina, Olakšice i Uslovi u pogledu minimalnog prostora

[Napomena za ponuđače: ovaj prilog će biti dopunjen tokom tenderskog postupka]

PRILOG 17. Nezavisni nadzorni organ / Ekspert / LFS inženjer /Konsultant za ekološka pitanja

1. DIO: NEZAVISNI NADZORNI ORGAN

U ovom Prilogu, riječi i termini koji su ovdje navedeni velikim početnim slovom imaju značenje koje im je dodijeljeno u daljem tekstu. Termini koji su navedeni velikim početnim slovom a koji nisu ovdje definisani imaju značenje koje je navedeno u Ugovoru o koncesiji.

„**Podobni Nezavisni nadzorni organi**“ označava firmu koja će ispunjavati sljedeće minimalne kvalifikacione kriterijume:

- (a) iskustvo u ulozi nezavisnog nadzornog organa na najmanje [•] projekata vezanih za infrastrukturu aerodroma, od kojih je svaki imao ugovornu vrijednost veću od [•]; i
- (b) iskustvo u vršenju nadzora dizajna i izgradnje sa ciljem proširenja međunarodnog aerodroma lične veličine i obima kao Projekat;

Ovaj 1. dio ovog **Priloga 17** sadrži procedure imenovanja i dužnosti i odgovornosti Nezavisnog nadzornog organa.

1. OPŠTI DIO

- 1.1 Nezavisni nadzorni organ će biti konzorcijum koji se sastoji od međunarodne inženjerske konsultantske firme, uz podršku domaće inženjerske konsultantske firme, od kojih je svaka specijalizovana za djelatnost projektovanja, konstrukcije, izgradnje i upravljanja aerodromima, i sposobna da angažuje odgovarajuće kvalifikovano i iskusno osoblje („**Nezavisni nadzorni organ**“).
- 1.2 Nezavisni nadzorni organ će biti postavljen u skladu sa ovim 1. dijelom ovog **Priloga 17** da izvršava dužnosti i odgovornosti navedene u ovom 1. dijelu ovog **Priloga 17** kao i sve druge dužnosti i odgovornosti koje su navedene u Ugovoru o koncesiji ili koje se mogu razumno izvesti iz Ugovora o koncesiji.
- 1.3 Nezavisni nadzorni organ će na nedjeljnoj osnovi kontaktirati sa Koncedentom i Koncesionarom.
- 1.4 Nezavisni nadzorni organ će uvijek postupati objektivno, nezavisno brzo u opštem interesu Projekta.
- 1.5 Nezavisni nadzorni organ će uvijek ispunjavati svoje dužnosti i odgovornosti u skladu sa Primjenjivim zakonima, Dobrom industrijskom praksom i Saglasnostima.

2. POSTAVLJENJE NEZAVISNOG NADZORNOG ORGANA

- 2.1 Koncedent i Koncesionar će zajednički postaviti Nezavisni nadzorni organ čim to bude moguće u skladu sa odredbama ovog člana 2, 1. dijela ovog **Priloga 17**.
- 2.2 Nezavisni nadzorni organ će biti postavljen u skladu sa tenderskim postupkom koji će se sprovoditi kako slijedi:
 - 2.2.1 najkasnije 30 (trideset) dana nakon Datuma zaključenja, Koncesionar će dati obavještenje o tom tenderskom postupku Podobnom Nezavisnom nadzornom organu („**Obavještenje o ponudi**“). To Obavještenje o ponudi mora:

- (i) uključivati nacrt ugovora o postavljenju Nezavisnog nadzornog organa koji će dogovoriti Koncesionar i Koncedent („**Ugovor o NNO**“);
 - (ii) uključivati informacije o Koncesionaru, Projektu i dužnostima i odgovornostima Nezavisnog nadzornog organa po ovom Ugovoru o koncesiji, koje su razumno potrebne po mišljenju Koncesionara kako bi se omogućilo Podobnim Nezavisnim nadzornim organima da daju ponude cijena; i
 - (iii) pozvati Podobne Nezavisne nadzorne organe da, u roku od trideset (30) Dana:
 - a. podnesu ponuđene cijene za njihove usluge Nezavisnog nadzornog organa;
 - b. potvrde prihvatanje uslova Ugovora o NNO;
 - c. podnesu dokaz da ispunjavaju kriterijuma navedene u stavu 1.1;
- 2.2.2 za potrebe ocjene ponuda Podobnih Nezavisnih nadzornih organa i konačnog izbora najpovoljnijih ponuđača, komisija za ocjenu će imati jednak broj zastupnika Koncedenta i Koncesionara. Svaka Strana će snositi i plaćati svoje troškove vođenja postupka nabavke za izbor i postavljenje Nezavisnog nadzornog organa i Koncedent će snositi i platiti sve administrativne troškove koji nastanu iz primjene metoda nabavke koji su na raspolaganju po Primjenjivim zakonima.
- 2.2.3 Nakon isteka perioda od trideset (30) dana iz stava 2.2.1 (iii), Koncesionar će, čim to bude razumno izvodljivo, obavijestiti Podobni Nezavisni nadzorni organ koji je ponudio najnižu cijenu koja je u skladu sa Dobrom industrijskom praksom, da je njegova ponuda prihvaćena i tražiće, u dobroj vjeri, zaključenje ugovora sa tim Podobnim Nezavisnim nadzornim organima suštinski u formi Ugovora o NNO (uz razumne modifikacije koje zatraži odabrani Podobni Nezavisni nadzorni organ).
- 2.3 U slučaju da se Koncedent i Koncesionar ne dogovore o postavljenju Nezavisnog nadzornog organa na Planirani datum ispunjenja prethodnih uslova, Strane Nezavisni nadzorni organ će biti imenovani od strane ili u ime Instituta građevinskih inženjera u Engleskoj i Velsu (*Institute of Civil Engineers in England and Wales*).
- 2.4 Nezavisni nadzorni organ će biti postavljen i biće odgovoran za ispunjenje svojih dužnosti i odgovornosti između dana postavljenja i Datuma završetka radova, osim ako se njegovo postavljenje prekine ranije.
- 2.5 Strane će se dogovoriti o mehanizmu za analizu učinka Nezavisnog nadzornog organa u roku od devedeset (90) dana od postavljenja. Ako se, na osnovu tako dogovorenog mehanizma analize, strane saglase da Nezavisni nadzorni organ nije izvršio svoje dužnosti i odgovornosti u skladu sa ovim Prilogom i odredbama svog ugovora, bilo koja Strana može zatražiti prestanak saradnje sa Nezavisnim nadzornim organom uz obavještenje dostavljeno najmanje trideset (30) dana unaprijed. Tokom tog perioda od trideset (30) dana, Koncedent i Koncesionar će postupati u skladu sa procedurom koja je dogovorena po ovom stavu 2, 1. dijela ovog **Priloga 17** u cilju postavljenja zamjene za Nezavisni nadzorni organ.
- 2.6 U slučaju da Nezavisni nadzorni organ otkaže svoje obaveze po Ugovoru o koncesiji, Koncedent i Koncesionar će postupiti u skladu sa procedurom dogovorenom u ovom stavu 2, 1. dijela ovog **Priloga 17** u cilju postavljenja zamjene za Nezavisni nadzorni organ.

3. **DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI NEZAVISNOG NADZORNOG ORGANA**

3.1 **Opšti dio**

Nezavisni nadzorni organ će u vezi sa Radovima:

- (i) redovno posjećivati Aerodromske lokacije, i u svakom slučaju najmanje dva puta u kalendarskom mjesecu;
 - (i) analizirati i provjeriti sve Pregledane materijale u periodima navedenim u članu 25.2 Ugovora o koncesiji radi provjere usklađenosti sa Tehničkim specifikacijama, Primjenjivim zakonima, Saglasnostima i Dobrom industrijskom praksom;
 - (ii) iz svojih posjeta Aerodromskim lokacijama i analize mjesečnih rezultata Izvođača radova po Ugovoru o građenju, izvještavati Strane o tehničkim i finansijskim aspektima, uključujući napredovanje na mjesečnoj osnovi tokom Perioda trajanja izgradnje; i
 - (iii) ako je to potrebno, pomagati Stranama u postizanju mirnog rješenja bilo kog spora tokom Perioda trajanja izgradnje.

3.2 Projektovanje

U pogledu Pregledanih materijala koje je Koncesionar pripremio za Radove, Nezavisni nadzorni organ će biti odgovoran za:

- (i) analizu i provjeru Programa Radova i Pregledanih materijala koje je Koncesionar pripremio u pogledu uslova za sprovođenje Projekta kako je navedeno u Ugovoru o koncesiji;
 - (i) analizu adekvatnosti inženjerskih istraživanja uključujući geofizička istraživanja ili testiranja, kopanja, nivelaciju ili iskopavanje na Aerodromskim lokacijama, mjesečno izvještavanje o nalazima u tom smislu;
 - (ii) analizu i davanje komentara na predložene procedure obezbjeđenja kvaliteta i kontrole kvaliteta koje je Koncesionar usvojio za Radove koji se obavljaju na Aerodromskim lokacijama i primjenu istih;
 - (iii) analizu i davanje komentara o zdravstvenim i bezbjednosnim mjerama koje su predložene za izgradnju Aerodroma i njihove usklađenosti sa zdravstvenim i bezbjednosnim standardima koji se očekuju od razboritog i marljivog profesionalca koji obavlja te radove.

3.3 Izgradnja

U pogledu izgradnje Aerodroma, Nezavisni nadzorni organ će biti odgovoran za:

- (i) nadzor Radova (najmanje dva puta mjesečno) i analizu i provjeru (putem revizije) materijala koji se koriste i kvaliteta izvođenja Radova tokom Perioda trajanja izgradnje;
- (ii) provjeru mjera za obezbjeđenje kvaliteta i kontrolu kvaliteta koje će Koncesionar usvojiti tokom Radova. Program testiranja kvaliteta će sprovoditi nezavisna laboratorija i rezultata prosljeđenih Nezavisnom nadzornom organu radi analize i davanja komentara.
- (iii) analizu i provjeru rezultata testiranja materijala, sastava betona i zahtjeve za posebnim testiranjima materijala i/ili završenih Radova i/ili zahtjeve za uklanjanjem i zamjenom materijala i/ili Radova koji ne ispunjavaju tražene standarde;

- (iv) putem revizije, potvrdu da se izgradnja, nabavka i instalacija kao i puštanje u pogon izvršavaju u skladu sa Tehničkim specifikacijama, Primjenjivim zakonima, Saglasnostima i Dobrom industrijskom praksom;
- (v) nadzor napredovanja Programa Radova i izvještavanje o istom Koncedentu na mjesečnoj osnovi ili ranije kako Nezavisni nadzorni organ bude smatrao da je potrebno.
- (vi) identifikovanje potencijalnih ili stvarnih kašnjenja u završetku Radova, ili preporučivanje Koncedentu korektivnih mjera radi ubrzanja napredovanja Radova i ocjenu iznosa ugovorne kazne za kašnjenje (ako postoji) koju Koncesionar plaća Koncedentu;
- (vii) utvrđivanje i predlaganje izmjena Programa Radova i Planiranog datuma završetka Radova, ako je to potrebno;
- (viii) putem revizije, analizu i provjeru nacrtu izvedenog stanja u pogledu Radova koje pripremi Koncesionar.
- (ix) upoznavanje sa svim Koncesionim dokumentima, prvenstveno sa ugovorima koje Koncesionar zaključi sa Izvođačem radova po Ugovoru o građenju, ako postoje, i relevantnim detaljnim tehničkim specifikacijama;
- (x) provjeru (putem analize formalnog izvještaja o Izgradnji) nastanka i efekata bilo kog Slučaja više sile koji izazovu tehnički problemi, ako postoje;
- (xi) izdavanje Potvrde o završetku radova, u skladu sa odredbama Ugovora o koncesiji;
- (xii) podnošenje kopije svih dokumenata primljenih od Koncesionara radi analize i davanja odobrenja zajedno sa napomenom o analizi Nezavisnog nadzornog organa;
- (xiii) podnošenje drugih izvještaja/dokumenata kako nalaže Ugovor o koncesiji; i
- (xiv) ako je to potrebno, medijaciju i pomoć Stranama u mirnom rješavanju sporova koji nastanu tokom Perioda trajanja izgradnje.

2. DIO: EKSPERT ZA TEHNIČKA PITANJA

Postavljenje i dužnosti Eksperta za tehnička pitanja i procedure kojom se uređuje odlučivanje eksperta dati su u produžetku.

1. POSTAVLJENJE

- 1.1 Tokom Perioda trajanja izgradnje, Strane će postaviti Nezavisni nadzorni organ kao Eksperta za tehnička pitanja za potrebe Ugovora o koncesiji.
- 1.2 Za potrebe bilo kog Spora, osim Spora vezanog za Radove, koji će biti upućen Ekspertu za tehnička pitanja po članu 50 (*Procedure za rješavanje Sporova*), u slučaju Spora, Strane će odabrati Eksperta za tehnička pitanja sa liste inženjera konsultanata date u produžetku, najkasnije sedmog radnog dana nakon isteka perioda od trideset (30) dana koji je predviđen u članu 50.2.1, a u suprotnom, ili ako Ekspert za tehnička pitanja nije u mogućnosti ili nije spreman da ispuní uslove koji su ovdje navedeni, Eksperta za tehnička pitanja će postaviti Međunarodni centar ICC („ICC Centar“).
- 1.3 Lista Eksperta za tehnička pitanja sa Datumom početka data je u nastavku:

[Lista eksperata koji će biti predloženi]

- 1.4 Ekspert za tehnička pitanja će uvijek ispunjavati svoje dužnosti i odgovornosti u skladu sa Primjenjivim zakonima i Dobrom industrijskom praksom.

2. PROCEDURE ZA RJEŠAVANJE SPOROVA

- 2.1 U roku od petnaest (15) dana od izbora ili postavljenja Eksperta za tehnička pitanja (zavisno od slučaja), svaka Strana će podnijeti Ekspertu za tehnička pitanja obavještenje (pojedinačno, „Obavještenje“) u kojem se detaljno navodi položaj te Strane u vezi sa pitanjima u Spor. To Obavještenje će uključivati prpratnu dokumentaciju, ako je to primjenjivo.
- 2.2 Ekspert za tehnička pitanja će završiti sve postupke i izdati svoju obrazloženu odluku u pogledu Spora čim to bude razumno izvodljivo, ali u svakom slučaju u roku od petnaest (15) dana od datuma kada oba Obavještenja budu podnijeta, osim ako Ekspert za tehnička pitanja razumno ustanovi da je potrebno dodatno vrijeme u cilju adekvatnog razmatranja postavljenih pitanja i Strane se saglase oko tog dodatnog vremena.
- 2.3 U rješavanju Spora, Ekspert za tehnička pitanja će razmotriti sve činjenice i okolnosti koje smatra razumnim, imajući u vidu prirodu Spora i postupaće na bilo koji način koji smatra odgovarajućim.
- 2.4 Ako Ekspert za tehnička pitanja ne obavijesti Strane o svojoj odluci u pogledu bilo kog Spora koji mu je upućen u roku navedenom u stavu 2.1, ili ako bilo koja Strana nije zadovoljna odlukom Eksperta za tehnička pitanja, bilo koja Strana može dostaviti obavještenje u roku od trideset (30) dana nakon isteka tog roka da će Spor biti upućen na arbitražu u skladu sa članom 50.3 (*Arbitraža*) nakon čega Ekspert za tehnička pitanja više neće razmatrati Spor i neće izdavati odluku.

3. DIO: KONSULTANT ZA EKOLOŠKA PITANJA

Ovaj 3. dio ovog **Priloga 17** prikazuje proceduru postavljenja i dužnosti i odgovornosti Konsultanta za ekološka pitanja.

1. OPŠTI DIO

- 1.1 Konsultant za ekološka pitanja će biti međunarodna inženjerska konsultantska firma koja je specijalizovana za pružanje usluga kao što su usluge navedene u stavu 3 dole, u kontekstu izgradnje i rada aerodroma, i mora biti sposoban da angažuje odgovarajuće kvalifikovano i iskusno osoblje.
- 1.2 Konsultant za ekološka pitanja će biti postavljen za Period trajanja koncesije u skladu sa stavom 2 ovog 3. dijela ovog **Priloga 17** da izvršava dužnosti navedene u ovom 3. dijelu ovog **Priloga 17** kao i sve druge dužnosti i odgovornosti koje su navedene u Ugovoru o koncesiji, ili koje se mogu razumno izvesti iz Ugovora o koncesiji.

2. POSTAVLJENJE KONSULTANTA ZA EKOLOŠKA PITANJA

- 2.1 Najkasnije trideset (30) dana nakon Datuma zaključenja, Koncesionar će dostaviti Koncedentu listu sa najmanje pet (5) subjekata koji ispunjavaju uslove navedene u stavu 1.1 gore.
- 2.2 U roku od trideset (30) dana od primanja liste navedene u stavu 2.1 gore, Koncedent će obavijestiti Koncesionara ako se protivi postavljenju bilo kojeg od predloženih subjekata za Konsultanta za ekološka pitanja. U slučaju da Koncedent ne dostavi obavještenje o bilo kakvom prigovoru u tom roku od trideset (30) dana, to će se tumačiti kao odobrenje svakog subjekta navedenog u predloženoj listi.
- 2.3 Koncesionar će angažovati bilo koji subjekat u vezi sa kojim Koncedent nije uložio prigovor, kao Konsultanta za ekološka pitanja, najkasnije devedeset (90) dana nakon Datuma zaključenja, i pobrinuće se da uslovi angažovanja Konsultanta za ekološka pitanja uključuju dužnosti i odgovornosti navedene u stavu 3 dolje.

3. DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI KONSULTANTA ZA EKOLOŠKA PITANJA

- 3.1 Tokom Perioda trajanja koncesije, Konsultant za ekološka pitanja imaće sljedeće dužnosti:
 - (a) prije otpočinjanja Radova, analiziranje i ažuriranje ekološke ocjene lokacije koju izvrši Koncedent radi identifikacije postojanja bilo kakvog Zatečenog ekološkog stanja.
 - (b) prije otpočinjanja Radova, Radova na proširenju (ako je primjenjivo), i ako će Koncesionar razviti bilo koje druge relevantne radove u skladu sa Operativnim i strateškim planom i prije njihovog podnošenja relevantnom Koncedentu i Državnom organu za izdavanje ekoloških licenci, Konsultant za ekološka pitanja će analizirati i procijeniti Ocjenu ekološkog i društvenog uticaja i sve izmjene i integrisanje u ESMS i potrebne za uključivanje aktivnosti koje će biti preduzete tokom Radova, Radova na proširenju i svih drugih radova koje će Koncesionar razviti u skladu sa Operativnim i strateškim planovima (kako je primjenjivo), i provjeriće da li su u skladu sa Primjenjivim zakonima, IFC standardima učinka i principima navedenim u EHS smjernicama;
 - (c) tokom preduzimanja Radova, Radova na proširenju i bilo kojih drugih radova koje će Koncesionar razviti u skladu sa Operativnim i strateškim planovima (kako je primjenjivo), Konsultant za ekološka pitanja će, na šestomjesečnoj osnovi:

- (i) analizirati svu kontrolu i izvještavanje koje vrši Koncesionar, uključujući Izveštaj o ekološkoj i društvenoj održivosti, i njegovih zakupaca i primalaca licence, kako je primjenjivo, u pogledu ekoloških i društvenih aspekata Aerodromskog poslovanja, uključujući kontrolu i izvještavanje o sprovođenju mjera ublažavanja koje su identifikovane u ESMMP i u Ocjeni ekološkog i društvenog uticaja;
- (ii) preduzeti nezavisnu provjeru kontrole na terenu, uključujući onu koja se odnosi na površine koju zauzimaju zakupci i primaoci licence;
- (iii) analizirati evidenciju pritužbi; i
- (iv) sastajati se relevantnim zastupnicima pogođenih zainteresovanih strana,

u svakom slučaju radi provjere usklađenosti sa Primjenjivim zakonima i IFC standardima učinka i ocjene da li su ispunjene relevantne odredbe EHS smjernica.

- (d) prije otpočinjanja Radova prilikom predaje, analiziranje Ekološke ocjene lokacije koju pripremi Koncesionar;
- (e) nadzor Radova na otklanjanju zagađenja, ako postoje (najmanje dva puta mjesečno) radi provjere da li su isti u skladu sa Primjenjivim zakonima, IFC standardima učinka i principima navedenim u EHS smjernicama; i
- (f) na godišnjoj osnovi nakon Datuma završetka radova, Konsultant za ekološka pitanja će:
 - (i) analizirati sav nadzor i izvještavanje koje je izvršio Koncesionar, i njegovi zakupci i primaoci licence, kako je primjenjivo, u pogledu ekoloških i društvenih aspekata;
 - (ii) preduzeti nezavisan kontrolni nadzor na terenu po potrebi, uključujući površine koje zauzimaju njegovi zakupci i primaoci licence; i
 - (iii) analizirati evidenciju pritužbi i zapisnike o sastanku sa pogođenim članovima,

u svakom slučaju radi provjere usklađenosti sa Primjenjivim zakonima i IFC standardima učinka i ocjene da li su ispunjene relevantne odredbe EHS smjernica.

3.2 Na kraju svake analize, Konsultant za ekološka pitanja će pripremiti izvještaj u kojem će biti prikazane sve oblasti usklađenosti i neusklađenosti sa ekološkim uslovima ovog Ugovora o koncesiji i, kada je to primjenjivo, naznačiti korektivne mjere koje Koncesionar treba da preduzme, i vremenski plan za njihovo izvršenje.

3.3 Konsultant za ekološka pitanja će bez odlaganja dostaviti kopiju izvještaja Stranama i, u slučaju da je u izvještaju naznačena potreba za korektivnim mjerama, Koncesionar će bez odlaganja sprovesti te korektivne mjere i dostaviti izvještaj Koncedentu i Konsultantu za ekološka pitanja kada korektivne mjere budu izvršene. Izvršenje tih mjera će zatim potvrditi Konsultant za ekološka pitanja.

PRILOG 18. Postupak testiranja

- 1.1 Završeni Radovi, uključujući materijale, projekat, komponente, izradu, sklapanje, testiranje, servis, uslove, rezultate i bezbjednost na radu i ličnu bezbjednost, moraju biti u skladu sa odredbama Ugovora o koncesiji, kao i posljednjom verzijom standarda i uredbe koju izdaju regulatorni organi naznačeni u produžetku (i svi drugi regulatorni organi koji mogu biti obavezni u skladu sa Dobrom industrijskom praksom):
 - (i) ASTM – Američko udruženje za testiranje i materijale;
 - (ii) ISO – Međunarodna organizacija za standardizaciju; i
 - (iii) AWS – Američko udruženje varilaca.
- 1.2 Radovi koje Koncesionar izvrši uvijek moraju biti u skladu sa tim standardima i Primjenjivim zakonima, pri čemu, u slučaju da nije moguće da Koncesionar istovremeno postupi u skladu sa tim standardima i sa Primjenjivim zakonima, Primjenjivi zakoni će preovladati.
- 1.3 Postupak inspekcije i testiranja će biti zamišljen od strane Koncesionara i Nezavisnog nadzornog organa kako bi prikazao kvalitet materijala i angažovanog rada, i provjerio da li isti strogo odgovaraju odredbama Ugovora o koncesiji (uključujući specifikacije i standarde navedene u ovom prilogu). Detaljan plan provjere, testiranja i usklađenja za sve stadijume biće prikazan za analizu i odobrenje kao dio Pregledanih materijala u skladu sa Ugovorom o koncesiji.
- 1.4 Tokom Radova, Koncesionar će izdavati izvještaje o inspekciji i testiranju kao dio Mjesečnih izvještaja o radovima u kojima će biti navedeni (između ostalog) identifikacija testa, postupka sprovođenja, ograničenja prihvatanja u skladu sa uspostavljenim kriterijumima, rezultati i datum izvršenja.

PRILOG 19. Crnogorski zaposleni

[Napomena za ponuđače: pogledajte listu datu u sobi sa podacima]

PRILOG 20. Ključni principi Direktnih ugovora sa Finansijerima

Direktni ugovor sa Finansijerima će biti pripremljen pod uslovima koji su uobičajeni za takve ugovore koji se koriste na međunarodnom tržištu projektnog finansiranja i uključivaće, između ostalog, sljedeće odredbe pod uslovima koji su zadovoljavajući za Finansijere:

1. Saglasnost sa obezbjeđenjem

Koncedent potvrđuje i saglašava se sa obezbjeđenjem koje će biti navedeno u Direktnom ugovoru sa Finansijerima na Ugovorima o koncesiji datim Finansijerima.

2. Prava otklanjanja nedostataka

Primjenjivaće se period obustavljanja od šezdeset (60) dana koji počinje na datum kada Finansijeri prime obavještenje o neizvršenju obaveza („**Obavještenje o neizvršenju obaveza**“) od Koncedenta u kojem se daje obavještenje da je došlo do neizvršenja obaveza po Ugovoru o koncesiji („**Period obustave**“), i tokom tog perioda Finansijeri i Koncesionar mogu otkloniti to neizvršenje obaveza.

3. Prava intervenisanja

Tokom Perioda obustave, Finansijeri mogu postaviti dodatnog dužnika kako bi intervenisao i postupao sa Koncesionarom u otklanjanju neizvršenja obaveza kako je primjenjivo i, ako je to primjenjivo, ponovo se isključio. Identitet dodatnog dužnika biće uslovljen kriterijumima koji će biti dogovoreni. U slučaju korišćenja prava intervenisanja, primjenjivaće se produženi period otklanjanja nedostataka od sto dvadeset (120) dana, počev od datuma kada Finansijeri prime Obavještenje o neizvršenju obaveza (i osim u vezi sa neizvršenjem obaveza vezanih za neizmirene iznose koji dospijevaju za plaćanje Koncedentu na datum postavljenja koji će biti plaćeni u roku od trideset (30) dana nakon tog datuma).

4. Prava zamjene

Tokom Perioda obustave, Finansijeri mogu postaviti zamjenu za koncesionara, koji posjeduje ili ima na raspolaganju po ugovoru tehničke i finansijske kapacitete koji su potrebni za izgradnju i/ili upravljanje (kako je primjenjivo) Projektom, i uz saglasnost Koncedenta (koji će postupati po svom razumnom diskrecionom pravu, koji može preuzeti (putem novacije ili na drugi način) prava i obaveze Koncesionara po Ugovoru o koncesiji. U slučaju korišćenja prava zamjene, primjenjivaće se produženi period otklanjanja nedostataka od sto dvadeset (120) dana, počev od datuma kada Finansijeri prime Obavještenje o neizvršenju obaveza (i osim u vezi sa neizvršenjem obaveza vezanih za neizmirene iznose koji dospijevaju za plaćanje Koncedentu na Datum prenosa koji će biti plaćeni u roku od trideset (30) dana nakon tog datuma).

5. Informativna obavještenja

Finansijeri će imati pravo na (i) određene informacije koje će biti detaljno opisane u Direktnom ugovoru sa Finansijerima i (ii) kopije raznih obavještenja datih Koncesionaru i detalje o povezanim neizvršenim obavezama, a naročito pravo na dobijanje informacija o bilo kom neizvršenju obaveza od strane Koncesionara.

6. Plaćanja i druga prava

Koncedent se saglašava da izvrši plaćanja koja se duguju Koncesionaru na navedeni račun ili, u slučaju neizvršenja obaveza po Dokumentima o finansiranju, na način koji navedu Finansijeri.

7. Obezbjedenje i povezana pitanja

Koncedent se obavezuje da neće raskinuti Ugovor o koncesiji ili prekinuti prava Koncesionara po istom zbog Finansijerovog izvršenja obezbjeđenja na tim dokumentima i pravima.

8. Mjerodavno pravo i Procedure za rješavanje Sporova

Direktni ugovor sa Finansijerima će se uređivati po Pravu Crne Gore, i predviđaće međunarodnu arbitražu kao forum za rješavanje sporova.

9. Odricanje od imuniteta

Koncedent će se odreći bilo kojeg trenutnog ili budućeg imuniteta ili suverenog prava u vezi sa Direktnim ugovorom sa Finansijerima u najvećoj mjeri koju dozvoljavaju Primjenjivi zakoni.

10. Korisnici, trajanje i ostale odredbe

Direktni ugovor sa Finansijerima će sadržavati uobičajene ostale odredbe koje su zadovoljavajuće za Finansijere, uključujući u vezi sa korisnicima, jezikom, obavještenjima i obavezom, ili u vezi sa, Direktnim ugovorom sa Finansijerima.

PRILOG 21. Aeronautički prihod

[Napomena: biće finalizirano u kasnijoj fazi]

PRILOG 22. PREDMET PRETHODNIH STUDIJA PROCJENE

[Napomena: biće finalizirano u kasnijoj fazi]